

Riksdagens protokoll

2008/09:37

Torsdagen den 27 november

Kl. 12.00 – 19.16

Protokoll
2008/09:37

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 21 november.

2 § Anmälan om kompletteringsval till försvarsutskottet

Talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Tommy Waidelich som suppleant i försvarsutskottet.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i försvarsutskottet

Tommy Waidelich (s)

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2008/09:115

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:115 Småföretagens överlevnad

av Luciano Astudillo (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 9 december 2008.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 19 november 2008

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Interpellation 2008/09:137

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:137 Kommunernas ekonomi
av Peter Hultqvist (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 5 december 2008.

Skälet till dröjsmålet är andra åtaganden som inte gått att ändra på.

Stockholm den 25 november 2008

Finansdepartementet

Mats Odell (kd)

Enligt uppdrag

Erik Nyman

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2008/09:146

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:146 Skuldsatta barn
av Raimo Pärssinen (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 9 december 2008.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 24 november 2008

Socialdepartementet

Göran Hägglund (kd)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2008/09:151

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:151 Vårdnadsbidraget och segregationen
av Amineh Kakabaveh (v)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 9 december 2008.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 24 november 2008

Socialdepartementet

Göran Hägglund (kd)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

**4 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från
Europeiska kommissionen**

Talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från
Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:
2008/09:FPM35 Direktiv om konsumenträttigheter *KOM(2008)614* till
civilutskottet

Föredrogs och hänvisades
Motion
2008/09:N6 till näringsutskottet

6 § Ändringar i vallagen m.m.

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 2008/09:KU4
Ändringar i vallagen m.m. (prop. 2008/09:42).

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 12 §.)

7 § Ändrad verksamhetsform för delar av Vägverket och Banverket

*Ändrad verksamhets-
form för delar av Väg-
verket och Banverket*

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2008/09:TU4
Ändrad verksamhetsform för delar av Vägverket och Banverket (prop.
2008/09:23).

Anf. 1 INGEMAR VÄNERLÖV (kd):

Herr talman! Vi ska i dag debattera trafikutskottets betänkande *Ändrad verksamhetsform för delar av Vägverket och Banverket* där utskotts-
majoriteten föreslår dels att Vägverket Produktion överförs till ett av
staten helägt aktiebolag, dels att Vägverket Konsult och Banverket Pro-
jektering tillsammans likaså överförs till ett av staten helägt aktiebolag. I
betänkandet finns en reservation från s, v och mp.

Herr talman! Jag har roat mig med att göra några nedslag i verkens
historia som här följer.

År 1841 inrättades Kongliga Styrelsen för Allmänna Wäg- och Watt-
enbyggnader. År 1882 ändrades namnet till Kungliga Väg- och vatten-
byggnadsstyrelsen. Ett samlande namn för hela verket, styrelsen i Stock-
holm, vägförvaltningarna och Statens bilinspektion, var Väg- och vatten-
byggnadsverket, som verket hette från 1947. År 1967 ändrades namnet
till Statens vägverk. Från och med april 1983 är namnet Vägverket.

År 1992 delar Vägverket upp verksamheten i två divisioner, Väg- och
Trafikdivisionen och Division Produktion. Färjerederi och Konsult ingår
i produktionsdivisionen.

År 1993 upphandlas de första driftuppdragen i konkurrens. Enbart de
större privata entreprenörerna fick delta i anbudsgivningen.

År 1994 fattar riksdagen beslut om att Division Produktion ska bli
eget bolag från den 1 januari 1996. Så blir det inte, ty den nytilträdde
regeringen upphäver 1995 den tidigare regeringens beslut.

År 1996 delas Division Produktion i tre självständiga resultatenheter:
Vägverket Produktion, Vägverket Konsult och Vägverket Färjerederiet.

År 1999 är alla driftsuppdrag konkurrensutsatta.

År 2000 skedde en viktig utökning av Vägverket Konsults verksamhet genom samgåendet med Trafikdata. Samma år genomförs en statlig utredning om bolagisering av Vägverket Produktion, men inget politiskt ställningstagande görs.

Banverket, som inte har lika lång historia som Vägverket, bildades 1988 när Statens Järnvägar delades i en trafikdel, SJ, och en infrastrukturdel, Banverket. Statens Järnvägar kan å andra sidan räkna sin historia från 1855.

År 1998 bildas Banverket Projektering som från början skulle ha förhandsoption på uppdrag, men under åren 2000–2003 skedde en fullständig konkurrensutsättning. År 2005 fick man fler kunder utanför Banverket, och två år senare etablerade man sig i Danmark.

År 2007 utreddes frågan om bolagiseringar på nytt, och resultatet har utmynnat i dagens betänkande.

Herr talman! Med denna rapsodiska historik överlämnar jag nu åt debattörerna att fortsätta historieskrivningen.

Anf. 2 HANS STENBERG (s):

Herr talman! Det här får man väl säga är en ganska ideologiskt betingad proposition där regeringen föreslår bolagisering av Vägverket Produktion, Vägverket Konsult och Banverket Projektering. När det gäller Banverkets produktionsverksamhet förutsätter regeringen att man återkommer under nästa år med förslag om bolagisering också av den. Läser vi vidare i propositionen ser vi att det framgår ganska tydligt att den här bolagiseringen är ett första steg och att nästa steg kommer att vara privatisering av verksamheterna.

Det här är ingen ny idé från de borgerliga partiernas sida. Faktiskt var det så att min första debatt i det här utskottet 1994 handlade om just den frågan. Den tidigare borgerliga regeringen hade fattat beslut om bolagisering av Vägverket Produktion. Men det rev vi socialdemokrater upp när vi fick tillbaka regeringsmakten. Att det var ett väldigt klokt beslut har jag tyckt ända sedan dess.

Produktionsverksamheterna har en väldigt viktig roll för verken i flera avseenden. Genom att man har de här verksamheterna inom verkens ram har man en mycket bättre möjlighet att upprätthålla konkurrensen och upprätthålla en priskontroll. Det gjordes en genomgång av det här i Vägverket för några år sedan. Då konstaterades att besparingen tack vare att man hade de här verksamheterna, i första hand Vägverket Produktion, var på mellan 400 och 600 miljoner kronor per år.

Dessutom är det så att när man har verksamheterna inom verkens ram innebär det oerhört mycket positivt när det gäller att underlätta kompetensförsörjningen inom verken. Det ger också möjligheter att på ett helt annat sätt än om man inte hade de här verksamheterna bedriva teknik- och metodutveckling.

Den utredning som ligger till grund för propositionen visar att de här produktionsenheterna är fullt ut konkurrensutsatta i dag. Alla affärsrelationer sker på rent affärsmässiga villkor. Lönsamheten i verksamheterna ligger i nivå med hur det ser ut i branschen.

En aspekt som jag tycker att man också ska ta med i bedömningen av om det är vettigt att göra den här bolagiseringen är att när man gör det uppstår ganska betydande omställningskostnader. I propositionen talas det om 150–200 miljoner. Jag tror att det är ganska lågt räknat, om jag ska vara ärlig. Det innebär att vi minskar utrymmet för investeringar, drift och underhåll inom området med den summan utan att det ger några fördelar. Tvärtom är jag övertygad om att det långsiktigt leder till högre underhållskostnader.

Vi socialdemokrater tycker att om man ska ta på sig stora omställningskostnader måste det finnas goda skäl att förändra väl fungerande verksamheter i dag. Vi kan inte se några sådana goda skäl. Tvärtom ser vi mycket goda skäl att avslå propositionen.

Låt mig sammanfatta vår inställning i frågan. Vi menar att verksamheterna som nu är aktuella för bolagisering fungerar i huvudsak bra i dag. En bolagisering med en efterföljande privatisering försämrar möjligheterna för bra kompetensförsörjning inom både Vägverket och Banverket, försämrar möjligheterna för både Banverket och Vägverket att driva teknik- och metodutveckling och försämrar möjligheterna att upprätthålla en god kompetens inom verken. Dessutom leder en bolagisering och privatisering på sikt, enligt vår bedömning, till minskad konkurrens och förmodligen till högre vinster i entreprenadföretagen. Därför kan man faktiskt se en viss entusiasm för det här bland cheferna i till exempel Vägverket Produktion. Tacka för det – de ser möjligheter att skaffa sig lite bättre marginaler. De högre vinsterna kommer att betalas av skattebetalarna i form av dyrare väg- och järnvägsunderhåll.

Herr talman! Jag vill avsluta med att yrka avslag på propositionen och bifall till reservationen.

Anf. 3 PETER PEDERSEN (v):

Herr talman! Man hade hoppats på att någon av de få politikerna från den borgerliga sidan som deltar – om det stämmer med talarlistan – hade kunnat börja med att förklara lite mer ingående motiveringen till hur en bolagisering och senare en privatisering skulle effektivisera verksamheten. Vi från Vänsterns sida ser detta som ett rent ideologiskt ställningstagande. Därför yrkar vi, i likhet med Socialdemokraterna, avslag på hela propositionen och bifall till den gemensamma reservationen som s, v och mp har. Flera remissinstanser, till exempel den fackliga sidan, har konstaterat att om det finns begränsade konkurrensförhållanden ska de rättas till. Men det finns något slags ständigt generalsvar på den borgerliga sidan, nämligen att bolagisera och sedan privatisera. Då löses det problemet. Vi tror att det är en felaktig syn.

Fackorganisationen Seko, som vi i dag har träffat i ett annat sammanhang, konstaterar att utredningen som ligger bakom förslaget inte på något trovärdigt sätt har kunnat påvisa att en bolagisering i sig skulle ge fördelar som skulle uppväga de nackdelar som uppstår. På det får man inga svar. Jag kan inte tolka detta på annat sätt än att det här är ytterligare ett steg i bolagiseringen och privatiseringen. Det finns en allmän hållning att om vi bara privatiserar och bolagiserar löser vi samtliga problem på trafikområdet – och för all del på alla andra områden.

Med tanke på vad som nu sker i vår omvärld, privat kontra offentligt ansvarstagande, kanske man kan hoppas på att ni kommer till en viss annan syn. I det här betänkandet har ni inte hunnit fram till den klarsynen. Vi kan hoppas på att ni i framtiden inte bara går på bolagiserings- och privatiseringsspåret.

Jag yrkar bifall till reservationen.

Anf. 4 KARIN SVENSSON SMITH (mp):

Herr talman! Jag yrkar, i likhet med de två föregående talarna, bifall till vår gemensamma reservation i ärendet.

Jag tror att människor som är ute och åker på våra vägar och järnvägar vill att det ska fungera. Vi får många bevis i dag på att det inte fungerar tillfyllest. Det är det vi har ägnat förmiddagen åt i trafikutskottet. Man vill inte bli sittande på pendeln för att signalsystemen inte fungerar. Människor som är beroende av vägen för sina transporter vill att håll i vägen blir lagade. Så enkelt är det. I ett väl fungerande samhälle sker det också.

När frågorna kommer upp till den politiska nivån blir de plötsligt ideologiska frågor. Vad är receptet för att det ska fungera? I den borgerliga världen handlar det om konkurrensutsättning, bolagisering och upphandling. Då ska man få mer effektivitet.

Vi i det rödgröna gänget har tillsammans reserverat oss för att vi tycker att det ska vara offentlig och statlig styrning med tydliga mål och ordning på grejerna. Revisioner är ett bättre sätt att få saker och ting att fungera på ett bra sätt.

Varför då? Det som hände när till exempel Banverket började med upphandling var att samma gäng som tidigare gjorde jobbet delade upp sig i en upphandlingsenhet, en utförarenhet och en enhet som skulle kontrollera att den som gjorde jobbet skötte sig enligt upphandlingen. Flera av instanserna ska dessutom plocka ut vinst, vilket de inte gjorde tidigare.

Det här leder till frågan som borde ställas: Har vi fått mer eller mindre underhåll för pengarna sedan detta delades upp i olika delar? Den frågan bör man ta reda på först innan man tar ett steg vidare och säger att det ska vara ännu mer konkurrensutsättning och mer privatisering. Det är samma sak som att säga att om det ska vara kontroll kommer det att kosta ännu mer. Det finns, tyvärr, en viss erfarenhet av ett samarbete i branschen för att trissa upp priserna. Det ska vi passa oss noggrant för. Redan i dag kostar banverksunderhåll och vägunderhåll många miljarder varje år. Vi behöver få en effektiv användning av dessa för att saker och ting ska fungera.

Dessutom finns det i den här världen, precis som inom vården, en viss tyst kunskap. Det första som sker när man ska konkurrensutsetta något är att man skriver ett upphandlingsunderlag. Då ska man skriva exakt vad som ska göras, när glödlamporna ska bytas ut i tågsignalerna, när allt ska ske. Den som vinner upphandlingen ska göra exakt som det står i instruktionen. Men den som vinner upphandlingen gör inget som inte står i instruktionen. Dessutom är det i många fall någon annan som ska göra det. Det ska vara en felanmälan. Vi fick reda på i dagens utfrågning att det är 50 olika operatörer som rullar runt i det svenska spårsystemet, och de ska höra av sig om någon kontaktledning hänger lite snett och är på

väg att rasa. Då kan man undra hur troligt det är att det fungerar när så många är inblandade.

Tiden innan felen åtgärdas kan ibland vara alldeles för lång. Jag tror att det är en poäng att man vågar anförtro det som är viktigt för att infrastrukturen ska fungera till ett gäng som har ett långsiktigt ansvar. Det handlar om förtroende inför ägarna. I det här fallet är det fråga om en offentlig infrastruktur. Vi som är ansvariga för systemet är i vår tur ansvariga inför väljarna. Det är de som avgör om vi sköter oss eller inte. Det gör de på valdagen.

Hans Stenberg hade alldeles rätt men var lite för försynt – vilket han ofta är – när han beskrev effekterna av kostnaderna. Det är väl utrett av både Vägverket och Banverket hur mycket bolagiseringen av bolagen kostar. Jag har inte gjort mig känd för att vara vägkramare här i talarstolen eller någon annanstans, men jag blev ganska bestört när jag på ett vägseminarium hörde hur de undrade vad de skulle dra in på för att klara av kostnaderna som uppstår av att bolagisera produktionen. Ska de glesa ut snöröjningen? Pengarna måste tas någonstans ifrån. Om man inte vill höja skatterna får man helt enkelt sänka kvalitetskraven för att ha råd med en bolagisering av Vägverket Produktion. Jag tror inte att någon blir glad för det, och jag tror framför allt inte att de som är beroende av vägarna blir glada.

Det vi har ägnat förmiddagen åt har inte handlat om vägar utan det har handlat om järnvägar. Vi som försöker argumentera för att man inte ska använda flyg och väg om det går att ha spår som alternativ månar om att effektiviteten ska höjas så att inte sex av tio X 2000-tåg är i tid och fyra av tio inte är det. Men det hänger på att både operatörerna sköter sig och har ett långsiktigt underhåll och att Banverket har ett långsiktigt fungerande underhåll.

Kommer det att bli bättre om det blir fler som ska göra jobbet och om de som ska göra det i första hand har ett vinstintresse och inte något annat framför sig, till exempel styrsystem?

Om man utifrån den vanlige resenären, som förmodligen inte har en lika ideologiskt betingad uppfattning om vägar och järnvägar, funderar på vad som behövs för att vägen och järnvägen ska fungera bra tror jag att man ska säga nej till den här propositionen.

Återigen yrkar jag bifall till vår reservation.

Anf. 5 MAHMOOD FAHMI (m):

Herr talman! Utskottet anser att det är angeläget att förutsättningar skapas för en bättre fungerande konkurrens och ett effektivare resursutnyttjande för byggande och underhåll av vägar och järnvägar. Utskottet konstaterar att de aktuella verksamheterna inom Vägverket och Banverket redan bedrivs under bolagslika former och i stora delar i konkurrens. Enligt utskottets mening saknas skäl från förvaltningspolitisk utgångspunkt att bedriva den aktuella verksamheten i myndighetsform.

Regeringen framhåller vidare att med en bättre fungerande marknad ökar kraven på utveckling av effektivitet och produktivitet i verksamheten. En myndighetsform är en konkurrensnackdel, och detta undanröjs vid en bolagisering. Det handlar till exempel om myndighetens begränsningar när det gäller att balansera vinstmedel och finansiera anläggningstillgångar.

Prot. 2008/09:37
27 november

Ändrad verksamhetsform för delar av Vägverket och Banverket

Utskottet anser att en bättre fungerande konkurrens leder till ett effektivare resursutnyttjande, vilket kommer samhället till del i form av lägre priser och högre kvalitet.

Herr talman! För statens del är en koncentration på kärnuppgifterna angelägen. Det innebär bland annat att konkurrensutsatt verksamhet i normalfallet inte bör bedrivas i myndighetsform. Samtidigt ökar också förutsättningarna för effektivare statliga myndigheter.

Sambolagisering av Vägverket Konsult och Banverket Projektering innebär stora fördelar, bland annat följande.

- Detta har möjlighet att utveckla en god position vad avser komplexa trafiksystem och trafiklagsövergripande frågor med den stora kompetens inom projektering av infrastrukturprojekt som VVK och BVA har.
- Resultatet blir att även verksamheternas stora beroende av Vägverket respektive Banverket som kund kan minskas.
- Bolaget kommer vidare att kunna utveckla kompletta kunderbjudanden och kunna utvecklas till en internationell aktör.
- Vidare visar regeringens bedömning att en bolagisering av verksamheten vid VVP skulle öka förutsättningarna för konkurrensneutralitet och eliminera grunden för misstankar om korssubventioner på marknaden för byggande, underhåll och drift av vägar. För att villkoren för alla marknadsaktörer ska öka gäller det att konkurrensutsatt och kommersiell verksamhet inte bedrivs inom samma organisation som anslagsfinansierad myndighetsverksamhet. Detta gäller även för verksamheterna Vägverket Konsult, VVK, och Banverket Projektering, BVA.

Vidare gör regeringen bedömningen att bygg- och anläggningsmarknaden består av ett fåtal stora koncerner med ett brett verksamhetsområde och ett mycket stort antal små nischföretag. Vägverket Produktion verkar inom ett smalt verksamhetsområde med ett stort beroende av en kund i förhållande till de stora konkurrenterna. Det innebär i dag en stark knytning till de statliga infrastruktursatsningarna. Möjligheter till breddning av verksamheten kan ge förutsättningar att nå nya kundgrupper med den stora kompetens inom drifts- och anläggningsmarknaden som Vägverket Produktion har. Därigenom kan även Vägverket Produktions stora beroende av Vägverket som kund minskas.

Herr talman! Regeringen menar att ett större antal aktörer och jämnare konkurrensförhållanden behövs för att marknaden ska fungera tillfredsställande. Utskottets majoritet välkomnar därför regeringens förslag och bedömer att en bolagisering av verksamheterna kommer att bidra till att skapa effektiva och lönsamma företag som aktivt kan medverka i utvecklingen av transportsystemet. Vi vill dessutom understryka att eftersom enheternas verksamheter sedan tidigare varit konkurrensutsatta och bedrivs under bolagslika former är steget till en slutgiltig bolagisering i nuläget en naturlig del av utvecklingen.

Jag yrkar att riksdagen bifaller regeringens förslag om ändrad verksamhetsform för delar av Vägverket och Banverket och avslår reservationen.

Anf. 6 HANS STENBERG (s) replik:

Herr talman! När jag lyssnar på Moderaternas företrädare i den här debatten låter det nästan som att man gör den här förändringen därför att man vill slå vakt om exempelvis Vägverket Produktion och utveckla det till ett kraftfullt och vinstdrivande företag i statlig ägo. Det stämmer inte riktigt överens med hur jag har uppfattat Moderaterna tidigare.

Jag utgår från att det som står i propositionen på s. 6 gäller, att man ska ha kvar företag i statlig ägo bara då det finns särskilda skäl för det. Om ni ska leva upp till det innebär det att ni först ska bolagisera och sedan privatisera verksamheten. Jag har förstått det hela så. Rätta mig om jag har fel!

Men om det är så skulle jag vilja veta: Hur kan vi få en ökad konkurrens av att vi privatiserar det här bolaget, som med all säkerhet kommer att bli uppköpt av någon av sina konkurrenter ute på marknaden? Hur ökar konkurrensen i branschen av det? Jag är helt övertygad om att det blir tvärtom, att vi får mindre konkurrens och högre priser på vägunderhåll och på sikt också banunderhåll.

Anf. 7 MAHMOOD FAHMI (m) replik:

Herr talman! Regeringen bedömer att det inte blir någon privatisering av dessa bolag. I dagsläget pratar man inte om att det ska bli en privatisering av dessa bolag. Vi kommer att ställa nya och hårdare krav när det gäller kompetensutveckling och effektivare resursutnyttjande när det blir ett bolag.

Anf. 8 HANS STENBERG (s) replik:

Herr talman! Jaha, det var ju glädjande. Det finns alltså ett löfte från regeringspartierna om att det inte blir någon privatisering av Vägverket Konsult och Banverket Projektering, och inte heller av Banverket Produktion, som är aktuellt för bolagisering senare. Det var ett glädjande besked. Jag ska med intresse följa den fortsatta utvecklingen. Det var bra att få ett så tydligt besked.

Mahmood säger att man från regeringspartiernas sida kommer att ställa hårdare krav på kompetens och de delarna. Hur ska verken kunna klara sin kompetensförsörjning? Man ställer hårdare krav på dem samtidigt som man kraftigt försämrar möjligheterna till kompetensöverföring mellan produktionsverksamhet, konsultverksamhet och verken. Jag får inte det här att gå ihop. Man gör det svårare för verken att skaffa kompetens, och så löser man det bara genom att enkelt säga: Ja, vi kommer att ställa hårdare krav på kompetens. Hur ska detta gå? Jag får inte ihop det.

Anf. 9 MAHMOOD FAHMI (m) replik:

Herr talman! Vid en bolagisering kommer vi att ställa nya krav på dem som tar över bolaget. Om man tar över ett bolag är det en naturlig del att man kräver högre kompetens, när det gäller markkompetens och kunskaper inom själva området.

Anf. 10 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Mahmood Fahmi börjar sitt anförande med att säga det som står i utskottsbetänkandets majoritetstext: "Utskottet anser det ange-

läget att förutsättningar skapas för en bättre fungerande konkurrens och ett effektivare resursutnyttjande för byggande och underhåll av vägar och järnvägar.”

Det jag saknar i betänkandetexten och i de inlägg som har kommit hittills från den borgerliga sidan är på vilket sätt en bolagisering i sig leder till ett bättre resursutnyttjande och till bättre konkurrens.

Sedan spretar argumentationen påtagligt. Under avsnittet Bolagisering av Vägverket Produktion får man, precis som Hans Stenberg sade, intrycket att man vill undanröja ett antal konkurrensnackdelar som drabbar Vägverket Produktion i myndighetsform. Det är ju inte direkt den bild man hittills har fått att detta skulle vara det som från borgerlig sida anses vara det stora problemet.

Under avsnittet Sambolagisering av Vägverket Konsult och Banverket Projektering skriver man: ”Även om ett sammanslaget konsultbolag får en viss dominans så finns det enligt regeringen en tillfredsställande konkurrens på marknaden.” Jaha. Man slår ihop två till ett, och man har alltså ändå en fungerande konkurrens. Problemet från början var ju att man inte hade någon konkurrens. Det var ju därför man ville ändra på detta. Det blir något slags cirkelresonemang här.

Det skulle vara väldigt bra om Mahmood Fahmi kunde tydligt klargöra vad det är som gäller. Om man vill komma till rätta med konkurrensen, vilken argumentation är det då som stämmer? Är det den som finns i utskottets inledande sammanfattning, eller är det den som anförs som delargument under respektive avsnitt? De strider faktiskt delvis mot varandra.

Anf. 11 MAHMOOD FAHMI (m) replik:

Herr talman! Vi har sagt att sambolagisering av Vägverket Konsult och Banverket Projektering innebär stora fördelar. Det är som sagt möjligheten att utveckla en god position vad avser komplexa trafiksystem och trafikövergripande frågor med den stora kompetens som redan finns på marknaden. Det är självklart att man kommer att ställa större krav på dem som arbetar med bolagisering som det är.

Anf. 12 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Jag tyckte inte att det var ett klagande svar. Fortfarande gäller att man utgår från att det finns för dålig konkurrens. Det är därför man vidtar olika åtgärder. Sedan, när man har vidtagit dem, konstaterar man att det egentligen inte fanns något större konkurrensproblem från början – man konstaterar ju att konkurrensen inte påverkas negativt av att man slår ihop Vägverket Konsult och Banverket Projektering. Men vi får återkomma till det.

Löftet om att man inte ska privatisera, som Mahmood Fahmi tog upp, hoppas jag också stämmer. Men under Prövning av fortsatt ägande, på s. 10 i betänkandetexten, framgår tydligt att även de här bolagen omfattas av regeringens genomgång och löpande översyn av kapitalstrukturen. Här finns inget löfte om att de nu eller i framtiden ska undantas från privatisering. Vi kommer förstås noggrant att följa upp om det som Mahmood Fahmi nu uttalar verkligen är regeringens ståndpunkt i morgon och om något år.

Anf. 13 MAHMOOD FAHMI (m) replik:

Herr talman! Regeringen menar att ett antal aktörer och jämnare konkurrensförhållanden behövs för att marknaden ska fungera tillfredsställande.

När det gäller tillgångar och så vidare vill jag framhålla att de kommer att hamna på det bolag som kommer att driva verksamheten.

Prot. 2008/09:37
27 november

Ändrad verksamhetsform för delar av Vägverket och Banverket

Anf. 14 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Herr talman! Jag undrar vilken bransch det är som borgarna ser som föredöme när man vill bolagisera produktionen inom Banverket och Vägverket. Man kan se på bussbranschen, till exempel. När man avreglerade den och ökade konkurrensen där blev det först många små bolag, men nu har vi några få, stora bolag. Risken är att det blir likadant här. Men nämn gärna något positivt exempel, så att vi kan få se era visioner och syna dem.

Jag, som har suttit i trafikutskottet ett tag jämför med vad som hände i Nya Zeeland och i Storbritannien när man först bolagiserade och sedan privatiserade. I Nya Zeeland slutade så småningom järnvägen att fungera på vissa sträckor. Det är svårt att påstå att konkurrensutsättningen gjorde att det fungerade bättre när tågen faktiskt inte gick alls. Där tog man först tillbaka spåren, men nu har man tagit tillbaka också trafiken.

Det är väldigt bra med konkurrens när det gäller att baka pizzor och så, men järnvägen lämpar sig inte särskilt väl för konkurrens. Det här är ju naturliga monopol, som Industriförbundet sade i sitt yttrande innan man delade SJ och Banverket.

England är också ett jättebra exempel. Jag undrar om Mahmood känner till hur det fungerar där. Det finns en utmärkt film som heter Järnvägar, av Ken Loach, där man visar på de säkerhetsmässiga konsekvenser som blev följden av att man skulle ha bolag och vinstsyfte när det gäller att underhålla järnvägen. Där har det varit olyckor, dödsolyckor. Vi är ganska väl förskonade från det i Sverige, för vi har inte gått lika långt i konkurrensexperimenten som man har gjort i andra länder. Jag undrar om Mahmood känner till något om hur det har gått i Storbritannien.

Anf. 15 MAHMOOD FAHMI (m) replik:

Herr talman! Det är i dag inte aktuellt att privatisera dessa verksamheter när man har bolagiserat dem. Enligt utskottets mening saknas skäl från förvaltningspolitisk utgångspunkt att driva den aktuella verksamheten i myndighetsform.

Anf. 16 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Herr talman! Jag försökte lyssna och förstå vad du säger, Mahmood Fahmi. Vad är då poängen med det här?

Vägverket och Banverket visar ju att det är väldigt stora kostnader för att göra om produktionsavdelningarna till bolag. Det för med sig en massa nya kostnader. Det har vi förstått. Men vad är vinsterna med det hela? Vad är poängen? Jag har inte förstått det.

Vi behöver ju pengarna för att underhållet av såväl väg som järnväg ska fungera. Varför ska vi dra på oss de ökade kostnader som det innebär att gå över till bolag i stället för nuvarande verksamhetsform?

Anf. 17 MAHMOOD FAHMI (m) replik:

Herr talman! Med dagens situation finns det en risk för att det blir ännu dyrare för staten att bedriva dessa verksamheter i myndighetsform.

Anf. 18 PER LODENIUS (c):

Herr talman! Mahmood Fahmi har här före mig på ett mycket bra sätt redovisat argument för att bolagisera Vägverket Produktion, Vägverket Konsult och Banverket Projektering.

En bolagisering är ofta en process i flera steg. I utredningen *Bolagisering för ökad konkurrens och effektivitet*, som den särskilda utredaren Christina Rogestam överlämnade till regeringen för ett år sedan, förklaras det hela med tre steg.

Det första steget i förändringsprocessen är vanligtvis att marknadsinslag skapas inom myndigheten. En så kallad beställar–utförar-modell införs. Förväntningarna på en sådan process är att renodlingen av rollerna bidrar till ökad specialisering och högre produktivitet.

Det andra steget är ofta att den interna utförarenheten konkurrensut-sätts genom att myndighetens beställardel börjar upphandla tjänster i konkurrens också från externa utförare. Detta väntas bidra till ytterligare effektivisering.

Det sista steget innebär att utförarenheten bryts ut från myndigheten och bildar ett fristående aktiebolag. Även detta verkar effektivitetshöjande.

Det är detta sista steg vi nu är inne i när Vägverket Produktion föreslås bli ett aktiebolag och när Vägverket Konsult och Banverket Projektering föreslås överföras till ett gemensamt aktiebolag. Ombildningen från myndighet till bolag innebär i princip att staten överför organisationen och dess tillgångar och skulder till de föreslagna aktiebolagen. Tanken är också att de här bolagen ska bli helägda av staten.

Vad innebär då en bolagisering? För statliga förvaltningsmyndigheter gäller vissa regler och för aktiebolag, även de som är helägda av staten, andra. Det finns självklart både för- och nackdelar med de olika formerna att bedriva verksamhet.

När en konkurrensutsatt verksamhet bedrivs inom en myndighet som även ansvarar för beställarfunktionen finns dock alltid en risk för att konkurrensneutralitet inte upprätthålls. Andra leverantörer kan misstänka att det sker en så kallad korssubventionering där den konkurrensutsatta verksamheten får medel eller förmåner från den verksamhet som inte är konkurrensutsatt.

Konkurrensutsatt verksamhet bör alltså normalt inte bedrivas i myndighetsform. Det finns flera anledningar till detta och de sammanhänger med de risker som finns för konkurrenssnedvridning. Jag kan ta fyra exempel:

- En av de vanligaste orsakerna till konkurrenssnedvridning är att den offentliga aktören kan kombinera sina myndighetsuppgifter med affärsverksamhet vilket ger en direkt kanal till kunderna och därmed ett konkurrensövertag.

- En myndighet kan subventionera affärsverksamheten med anslagsmedel som är avsedda för kärnuppgiften. Om uppdragsfinansierad verksamhet bedrivs inom en myndighet som i övrigt finansieras via anslag så finns ingen garanti för att skattemedel inte används för att sänka anbudet i konkurrensen om uppdragen. Det kan faktiskt leda till att konkurrerande företag som har en effektivare produktion än myndigheten slås ut från marknaden. Till den här problematiken hör också svårigheten med att fördela samkostnader.
- När det gäller leveranser under lång tid har en myndighet i regel större trovärdighet hos kunderna än ett privat företag. Det här ger alltså myndigheten ytterligare ett konkurrensövertag.
- Statliga myndigheter kan också sälja sina tjänster eller produkter direkt till en annan myndighet utan att det behöver föregås av en upphandling i konkurrens. Lagen om offentlig upphandling gäller ju inte när det är fråga om transaktioner inom samma juridiska person.

Nu vill jag poängtera att jag inte påstår att det är så här det ser ut i dag för Vägverket Produktion, Vägverket Konsult och Banverket Projekttering, de verksamheter som här föreslås bolagiseras. Men bolagiseringen av dessa tre verksamheter är viktig, då det bidrar till att öka förutsättningarna för en fungerande konkurrens på just den här marknaden. En fungerande konkurrens är viktig, då det ökar möjligheterna till ytterligare effektivitetsvinster som kommer samhället till del i form av till exempel lägre priser och bättre kvalitet.

Konkurrensverket har också framfört att det behöver skapas bättre garanti för konkurrensneutralitet och att den beställar–utförar-modell som Vägverket och Banverket tillämpar är förenad med flera problem som innebär att det finns risker för att konkurrensen begränsas.

Även exempelvis Statskontoret har framfört liknande kritik och förslagit bland annat bolagisering av Vägverket Produktion.

Herr talman! En bolagisering ökar förutsättningarna för konkurrensneutralitet och eliminerar grunden för misstankar om korssubventioner på marknaden. En fungerande konkurrens innebär också skärpta krav på verksamheten när det gäller effektivitet. Dessa effektivitetsvinster kommer samhället till del i form av lägre priser och bättre kvalitet.

Bolagsformen innebär också fördelar för verksamheten som sådan. Bolagsformen ger till exempel ett utökat mandat när det gäller att fatta strategiska beslut om verksamhetens inriktning som mer motsvarar vad som gäller för branschen i övrigt. Det ger också en möjlighet att som bolag bredda sin marknad och sitt kunnande på olika plan.

Fri konkurrens på en fri marknad är den bästa förutsättningen för en fungerande prisbildning. En väl fungerande marknad är, enligt min mening, avgörande för att alla ska kunna köpa varor och tjänster till så låga priser som möjligt och med en bra kvalitet.

Med det, herr talman, vill jag yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på reservationen.

Anf. 19 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Man kan säga att Per Lodenius ger en ideologisk bakgrundssyn på det här med bolagisering kontra myndighetsform.

Jag vill ställa samma fråga som jag ställde tidigare. Själva argumentationen utgår från att man anser att det är angeläget att det skapas förutsättningar för en bättre fungerande konkurrens. Då har man alltså kritik att anföra, att det är för dålig konkurrens. Så tolkar jag i alla fall det som står under utskottets ställningstagande och i sammanfattningen.

Sedan kan man läsa avsnittet om bolagisering av Vägverket Produktion. När jag lyssnade på Per Lodenius lät det precis som att man, om man bedriver verksamhet i myndighetsform, får en otillbörlig fördel jämfört med sina konkurrenter. Det var det som var ingångsvinkeln. Men i det här avsnittet står det: Vid en bolagisering undanröjs även vissa konkurrensnackdelar som Vägverket Produktion har till följd av att verksamheten bedrivs i myndighetsform.

Då är det omvänd argumentation.

Vilken är den viktiga orsaken till att man vill bolagisera? Är det att man anser att Vägverket Produktion i dag, i myndighetsform, har en fördel jämfört med konkurrenterna, eller gäller det omvända, som står här?

Samma sak är det när det gäller, som jag sade tidigare, sambolagisering av Vägverket Konsult och Banverket Projektering. Här skriver man faktiskt att man, trots att man slår ihop två verksamheter till *en* i bolagsform, anser att man har en tillfredsställande konkurrens. Det står faktiskt så på s. 9.

Om man nu har en tillfredsställande konkurrens trots att man slår ihop två verksamheter som tidigare var i myndighetsform och nu bildar ett gemensamt bolag undrar jag: Hur kan man då hävda att man hade en dålig konkurrens från början?

Jag tycker att det är ett märkligt cirkelresonemang som jag tycker att ni ska försöka reda ut under dagens debatt.

Anf. 20 PER LODENIUS (c) replik:

Herr talman! Jag tog faktiskt upp lite grann också i mitt anförande att det finns både för- och nackdelar med en bolagisering. Men fördelarna kan faktiskt vara på båda nivåerna.

Bland annat nämnde jag i mitt anförande att man genom att bolagisera de här verksamheterna också får möjligheter att verka på marknaden på ett annat sätt, på samma sätt som andra konkurrenter på marknaden eller andra bolag som finns på marknaden.

Det handlar bland annat om att man ska kunna ta andra strategiska beslut på andra sätt. Det är också möjligt att bredda sin marknad som bolag, när man då bildar de här bolagen. Samtidigt har man, när man finns som ett icke- bolag eller som en myndighet, vissa konkurrensfördelar, som jag läste upp, som kan verka störande gentemot andra bolag när man håller på med upphandlingar och annat.

Därför är båda de här sakerna som har skrivits i utskottets uttalande faktiskt rätt. Båda sakerna stämmer. En bolagisering gör att bolagen i sig får fördelen att de kan utveckla bolagen på ett annat sätt än om de skulle finnas kvar i myndighetsform. Samtidigt ger det en friare och bättre och mer öppen marknad.

Anf. 21 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Till skillnad från er på den borgerliga sidan konstaterar vi i s, v och mp i reservationen att vi tror att det här kan leda till en ytterligare försämrad konkurrenssituation på en marknad som till stor del präglas av oligopol.

Sedan finns det en tidigare ledamot av Sveriges riksdag som har myntat uttrycket: de små stegens tyranni.

Med den argumentation som Per Lodenius använder ser jag följande framför mig: Nu går man från myndighetsform till bolagsform. Antingen blir det en sammanslagning eller så går man från en myndighet till ett bolag. Då stärker man det bolaget kontra konkurrenterna, och så ska man ta nya marknadsandelar.

Då ser jag nästa argumentation framför mig, nämligen att vi inte ska driva gemensamt ägda företag. Det ska inte finnas på en konkurrenssatt marknad. Så brukar ni säga i andra debatter. Alltså ska man sälja det här bolaget för att det är orättvist att de andra ska konkurrera med en stor statlig jätte. Så brukar ni argumentera i alla andra sammanhang.

Jag lade märke till att Mahmood i sitt senaste anförande sade: I dag är det inte aktuellt. Nej, men är det aktuellt att man ska privatisera i morgon eller om ett år? Eller kan ni lova att ni inte har några som helst ambitioner att privatisera de här bolagen? Det finns alltså ingen sådan ambition, och ni kommer inte att använda de argument som ni brukar använda i andra debatter för att man ska sälja ut gemensam egendom till privata aktörer.

Anf. 22 PER LODENIUS (c) replik:

Herr talman! Om det i ett senare skede skulle visa sig att det finns skäl att sälja ut de här bolagen eller aktier i de här bolagen får vi återkomma till det då. Det är nämligen inte det som det handlar om i dag, utan nu handlar det om hur vi ska kunna skapa en bättre marknad som både prismässigt och kvalitetsmässigt kan bli ännu bättre än vad den är i dag.

På längre sikt kan jag mycket väl se att staten kan kvarstå som ägare om det finns särskilda skäl för det. Men under mandatperioden görs det ju en genomgång av alla statligt ägda företag för att pröva skälen, om man ska fortsätta att äga dem. Jag kan inte föregripa den genomgången och uttala mig om vad den skulle kunna mynna ut i för de här verksamheterna eftersom det är en genomgång som pågår. Den kan jag inte föregripa.

Anf. 23 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Herr talman! Jag fäste mig vid två saker som Per Lodenius sade. Det ena handlade om korssubventioneringar. Det ordet låter ju hemskt fult och stygt. Men vi kan analysera närmare vad det kan betyda i en offentlig verksamhet.

När Posten var en enhet lät man vinsterna av att distribuera post i tätort gå till att distribuera post i glesbygd. Vi har övernattbefordran oavsett var man bor i Sverige. Det är självklart att det är dyrare där människor bor långt ifrån varandra jämfört med i stan.

Sedan vi lät olika konkurrenter gå in och ta det som var absolut lönsammast för Posten, plocka russen ur kakan genom att distribuera för-

adresserad industripost i storstäderna, och lät Posten ta hand om det som inte är lönsamt får vi med statliga anslag lägga till pengar varje år. Först var det 200 miljoner, sedan 400. Nu tror jag att det är 800 miljoner varje år för att övernattbefordran ska kunna ske i glesbygd.

Frågan är: Är det bättre än så kallad korssubventionering, det vill säga att vi med vinsterna där det är tätbefolkat kan se till att vi upprätthåller offentlig service i hela landet?

Vi har ju detta på bordet nu när det gäller underhåll. Det är en jättebrist i storstäderna. Kan man då inte låta Banverket Produktion korssubventionera genom att flytta delar av det som man kanske har mer av i glesbygden för att se till att det här fungerar? Sådant kan man göra om det är en offentlig verksamhet.

Det andra exemplet du talade om var utveckling. Jag undrar vad du menar med att de bättre kan utvecklas om de blir bolag i stället för statlig verksamhet.

Anf. 24 PER LODENIUS (c) replik:

Herr talman! Jag kan väl börja med det sista som Karin Svensson Smith nämner.

Bolagen kan utvecklas bland annat genom att de kan börja samarbeta med andra aktörer på ett annat sätt. Man kan även se på marknader utanför Sveriges gränser, vilket gör att man kan hitta nya sätt att jobba på. Man kan, som sagt, utveckla sina marknader, sitt sätt att arbeta. Det handlar om att kunna samarbeta med andra aktörer och andra bolag på helt andra sätt.

Där ser man en fördel med att man kan utvecklas.

Det handlar också om att man kan ta mer företagsmässiga beslut som inte behöver gå genom myndigheterna på olika sätt. Man kan alltså ta snabbare och mer effektiva beslut.

När det gäller korssubventionering är det viktigt att kunna verka på en fri marknad där bolagen verkar på samma villkor, vilket skapar en konkurrens på ett annat sätt och gör att bolagen måste vara effektiva i sina anbudsförfaranden och tydliga. Samtidigt måste myndigheten som lägger ut anbud vara tydlig och bra på att skriva och lägga ut sina anbud.

Anf. 25 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Herr talman! I den ekonomiska litteraturen kallar man det sista för att socialisera kostnaderna och privatisera vinsterna. Mitt exempel med Posten visar just det. Samma verksamhet bedrivs, men det kostar oss nu offentliga medel eftersom vi låter privata entreprenörer ta hand om det som är lönsamt. Skattebetalarna får stå för resten om vi ska ha regionalpolitik i det här landet.

Jag tänkte ta upp begreppet att utvecklas. Ska jag med det förstå att poängen med det här är att Banverket Produktion och Vägverket Produktion ska driva verksamhet i andra länder? Hur vore det om vi såg till att verksamheten fungerade i vårt land i första hand? Det tror jag nog att folk förväntar sig som sitter i tågen och väntar på att signalsystemet ska fungera för att man har snålat så på underhållet att man inte reparerar signalerna innan de går sönder utan väntar tills de går sönder. Det tror jag vore bättre.

Vad får dig att tro att vi är sämre på att styra verksamheten genom direktiv och regleringsbrev, att man i den slutna verksamheten som bolaget innebär är bättre på att styra det? Du kan jämföra DSB i Danmark som inte bolagiserat med SJ i Sverige. Där har man tioåriga trafikeringsavtal så att man kan veta på förhand att där kommer tågen att gå.

Man kan planera för det när man flyttar ut sitt företag eller när man flyttar själv. Man har långsiktighet. Man vet att det är en som sköter det här. Det kan man göra, och vi har insyn i den verksamheten på ett annat sätt än vi har om verksamheten blir bolagiserad. Då är det aktiebolagslagen som gäller över allt annat, och insynen är begränsad. Men det blir snabba beslut. Det har du rätt i.

Anf. 26 PER LODENIUS (c) replik:

Herr talman! Det är redan i dag flera aktörer på marknaden vad det gäller underhåll. Att man ska kunna samarbeta med andra bolag utomlands innebär också att man kan skapa mer kunskap. Jag tror inte att Sverige är bäst på allting. Vi kan utbyta kunskap mellan företagen på ett annat sätt. Man kan jobba tillsammans och hitta lösningar som man har i andra länder. Det handlar också om underhåll, produktion och konsultverksamhet. Jämförelsen med SJ stämmer inte riktigt överens med det beslut vi ska ta i dag.

Anf. 27 HANS STENBERG (s) replik:

Herr talman! Då blev löftet om att man inte skulle privatisera ordentligt devalverat. Det gällde tydligen bara i dag. Vad som händer i morgon vet vi inget om. Då känner vi mer igen den borgerliga politiken. Det här ska vad jag förstår ingå i Odells allmänna loppis av de statliga företagen framöver.

Då är vi där igen. I dag har vi en verksamhet som inte bara är statlig utan också en del av verket. Det innebär faktiskt att man är tvingad att hålla en viss prispress. Det är inte så lätt för chefen för till exempel Vägverket Produktion att komma på mötena och skryta med att man har gjort väldigt stora vinster när man ska redovisa det för sin chef generaldirektören som är den som får betala kalaset. Dessutom är det så att om man skulle hamna i höga vinstnivåer finns de faktiskt kvar i verksamheten.

Risken är oerhört stor att den här verksamheten blir uppköpt av andra aktörer, av konkurrenterna. Därmed får vi mindre konkurrens på marknaden.

Inte blir det bättre av att Lodenius pratar om att samarbeta med andra aktörer. I den här branschen, där konkurrensen är som den är, har vi haft bekymmer med alltför mycket samarbete med andra aktörer, inte för lite från entreprenörernas sida.

Jag skulle vilja ha svar på samma fråga som jag ställde till Mahmood förut. Man säger i propositionen att det här innebär att man måste ställa hårdare krav på Banverkets och Vägverkets upphandlingskompetens och kontraktskompetens. Hur ska den kompetensen och kunskapen tillföras Vägverket och Banverket nu när de blir av med sina produktionsverksamheter?

Anf. 28 PER LODENIUS (c) replik:

Herr talman! Jag kan börja med upphandlingsbiten. Redan nu har man börjat att jobba inom myndigheterna med att förbättra upphandlingen. När man har en enhetlig marknad på så sätt att det är bolag man har att jobba mot är det tydligare för myndigheterna att jobba med sina upphandlingsförfaranden. Det här jobbar man redan på inom myndigheterna. Jag kan inte se att det ska vara ett problem. Snarare är det tvärtom en utveckling som man redan har börjat med.

När det gäller privatisering, som Hans Stenberg tar upp här, är det inte aktuellt i dagsläget eftersom vi pratar om att det är statligt ägda bolag vi ska bilda. Som jag svarade tidigare – jag tror det var Karin Svensson Smith eller Peter Pedersen som tog upp den frågan – kan jag mycket väl om det finns särskilda skäl se att staten kan fortsätta att vara ägare av de här bolagen.

Men regeringen gör en genomgång under mandatperioden av alla statligt ägda företag för att pröva skälen för fortsatt ägande. Jag kan inte föregripa den genomgången. Jag kan inte uttala mig om just den biten.

Anf. 29 HANS STENBERG (s) replik:

Herr talman! Om man tittar på vad den här regeringen tidigare har bedömt som särskilda skäl finns det knappast någon verksamhet som man bedömer ska finnas kvar i statlig ägo. Så jag har inga som helst förhoppningar om att den här verksamheten blir kvar i statlig regi med ett fortsatt borgerligt regeringsinnehav. Därmed kommer vi att få en sämre konkurrens på marknaden som vi skattebetalare får betala i form av högre drifts- och underhållskostnader i första hand.

Hela grunden för den här propositionen är ett slags teoretiskt resonemang om några risker som skulle kunna finnas för sämre funktion på marknaden om det drivs på det sätt som görs i dag. Samtidigt visar utredningen att det inte är så. Den problematiken finns inte i verkligheten. Det är något man hugger till med för att genomföra en bolagisering och privatisering som man vill göra av ideologiska skäl, inte för att få verksamheten eller marknaden att fungera bättre.

Det här är ett teoretiskt, ideologiskt bygge som kommer att kosta skattebetalarna rätt stora pengar i framtiden. Vi pratar om 200 miljoner i engångskostnader och flera hundra miljoner om året i ökade driftskostnader i framtiden.

Jag tycker att det finns oerhört goda skäl att avslå den här propositionen. Den är inte baserad på verkligheten. Den är baserad på ett slags teoretiskt bygge som stämmer in i den borgerliga ideologin, inte på hur marknaden och verksamheten fungerar när det gäller underhåll av vägar och järnvägar.

Anf. 30 PER LODENIUS (c) replik:

Herr talman! Hans Stenberg pratar om ideologiska skäl. Jag tycker att det verkar vara minst lika stora om inte större ideologiska skäl som Socialdemokraterna använder för att avstyrka den här propositionen.

Problematiken finns faktiskt i verkligheten. Jag tog upp lite om det i mitt anförande. Och jag vet inte om det är en fungerande marknad. Det är det vi vill försöka skapa. Vi har sett hur underhållet har släpat efter.

Jag är övertygad om att det blir en både kvalitetsmässigt och resursmässigt bättre möjlighet att göra upphandlingar för myndigheterna vad det gäller banor och vägar genom att vi bolagiserar de delarna.

Prot. 2008/09:37
27 november

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 12 §.)

8 § Avveckling av Stängselnämnden

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2008/09:TU6
Avveckling av Stängselnämnden (prop. 2008/09:43).

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 12 §.)

9 § Migration

Migration

Föredrogs
socialförsäkringsutskottets betänkande 2008/09:SfU2
Utgiftsområde 8 Migration (prop. 2008/09:1 delvis).

Anf. 31 MAGDALENA STREIJFFERT (s):

Herr talman! Att människor flyttar till andra länder för att söka sig ett bättre liv är inte någonting nytt. Människor har genom historien alltid haft en inneboende kraft och vilja att förbättra sin levnadssituation för sig själva, för sina barn och för sin familj.

Sverige har också historiskt varit ett land dit människor har sökt sig för att få en fristad undan förföljelse och krig. Vi socialdemokrater anser att Sverige har blivit ett rikare, öppnare och mer kulturellt berikat land med den mångfald som i dag finns i Sverige.

Migration är i grunden något positivt, men vi måste också ta oss an de utmaningar vi ställs inför – att migrationens vinster ska komma alla till del och att vi får en rättssäker och human flyktingpolitik i Europa och en bra integration i det svenska samhället.

Herr talman! Vi hör dagligen om konflikter i världen som drabbar många människor, till exempel kriget i Afghanistan där våldet har ökat avsevärt under den senaste tiden, kriget i Irak, oroligheterna i Somalia och nu senast konflikten i Kongo–Kinshasa. Godtyckliga avrättningar, massmord, tortyr och våldtäkter är en del av människors vardag. För de flesta finns inga andra alternativ än att bli flykting i sitt eget land eller hamna i flyktingläger i fattiga gränsländer. Få har möjlighet att ta sig till Europa.

För de personer som ändå gör denna farliga resa växer nu murarna högre och högre. Inom Europeiska unionen genomförs nu en rad åtgärder för att nå en gemensam asyl- och flyktingpolitik. Det är viktigt att de människor som kommer till Europa och söker en fristad får samma be-

mötande och samma rättigheter och skyldigheter oavsett i vilket land de söker asyl. Det är också viktigt att fler länder i Europa tar sitt ansvar.

Därför anser vi socialdemokrater att det är av stor vikt att Sverige är drivande för att denna harmonisering ska leda till ett mer rättssäkert och öppet system som värnar asylrätten och som inte riskerar att leda till ett mer slutet Europa. Vi vet att det finns främlingsfientliga krafter som vill annorlunda, och vi ser att de direktiv och de förslag som nu diskuteras och beslutas inom EU går i en mer restriktiv riktning.

Vi anser att det är en utveckling Sverige måste motsätta sig, men den svenska regeringen är alldeles passiv. Sverige accepterar utvecklingen, och kanske är det inte så konstigt eftersom samma sak ju sker i Sverige i dag. Det har skett en förskjutning av asyl- och flyktingpolitiken som vi socialdemokrater är mycket oroade över. Det går mot en mer restriktiv hållning, där alltmer ansvar läggs på individen. Begreppet ”inre väpnad konflikt” tolkas nu annorlunda, det vill säga mer restriktivt, än tidigare praxis. Det blir svårare för människor som får uppehållstillstånd i Sverige att återförenas med sina familjer. Det senaste förslaget från Moderaterna är att det ska skrivas ett kontrakt med de människor som kommer hit som definierar skyldigheter, rättigheter och värderingar i Sverige. Detta är i sig diskriminerande och riskerar bara att öka på fördomar som redan finns i Sverige. Jag anser att det är en farlig väg att gå.

Herr talman! Jag ska nu komma in på de mer konkreta frågorna i detta betänkande. De personer som kommer till Sverige och söker asyl har i dag rätt till ett juridiskt ombud under sin asylprocess. Det har framförts kritik som går ut på att en del av de juridiska ombuden inte håller måttet. Därför välkomnar vi socialdemokrater det arbete som Migrationsverket har inlett för att se till att de juridiska ombuden håller en hög kvalitet och verkligen är till stöd och hjälp för den asylsökande.

Vi tycker dock att det är ytterst beklämmande att den moderatledda regeringen inte ser till att det i utgiftsområde 8 finns tillräckligt med pengar till de asylsökande att få den hjälp och det stöd som de har laglig rätt till. Neds kärningen från 2008 är ganska dramatisk, och regeringen skriver dessutom i propositionen: ”Regeringen följer utvecklingen och återkommer vid behov vad avser anslagets budgetering.”

Man vet alltså om att det här kommer att kosta mer, men man använder i stället pengarna till att fokusera på återvändandet. Jag tycker att det är oansvarigt.

Vi socialdemokrater väljer att öka anslaget för att människor som kommer hit och söker asyl ska få ett juridiskt ombud vilket de faktiskt har laglig rätt till.

Herr talman! Förslaget till arbetskraftsinvandring som vi debatterade här för bara några veckor sedan och som ska träda i kraft den 15 december var ett förslag som vi socialdemokrater inte var nöjda med. Vi ser gärna mer arbetskraftsinvandring, men då måste det vara ett förslag som innebär ordning och reda på arbetsmarknaden. Arbetsgivarna är de som bäst vet vilken kompetens de behöver, men de som har bäst kunskap om den kompetensen finns i Sverige eller utanför Europa är Arbetsförmedlingen. De som har bäst kunskap om löner och avtal är faktiskt facket.

Varför tar då den borgerliga regeringen bort den myndighetsprövning som tidigare har funnits? I stället blir det arbetsgivaren själv som tar beslutet och Migrationsverket som ska granska avtalet.

Vi socialdemokrater anser att myndighetsprövningen behövs för att det ska bli ordning och reda på arbetsmarknaden och att pengar därför förs över från Migrationsverket till Arbetsförmedlingen.

Vi ser redan i dag hur oseriösa arbetsgivare utnyttjar människors utsatthet på arbetsmarknaden. Det gäller utländska säsongsarbetare, utstationerad arbetskraft och papperslösa. De arbetar hårt men får kanske inte någon lön alls efter avslutat arbete. De kanske får en betydligt mindre lön än vad de har rätt till eller arbetar under vidriga förhållanden.

Vi socialdemokrater kan aldrig acceptera att detta får ske i Sverige i dag, och vi efterlyser därför en skärpning av lagstiftningen för att komma åt dessa oseriösa arbetsgivare. Även straffen måste skärpas.

Även här är dock den moderatledda regeringen passiv. Med det förslag till arbetskraftsinvandring som nu träder i kraft riskerar vi att de skrupelfria arbetsgivarna fortsätter att utnyttja människor och sätta konkurrensvillkoren ur spel.

Herr talman! Ett väl fungerande flyktingmottagande förutsätter att alla kommuner tar ansvar. I dag är det ett fåtal kommuner som tar ett väldigt stort ansvar medan andra inte tar något ansvar alls. Det är naturligt att människor söker sig till kommuner där de har släktingar, vänner eller andra landsmän. Dessvärre leder detta till att dessa kommuner med hög andel inflyttare inte klarar bostadssituationen eller att tillhandahålla jobb eller utbildning med kvalitet för barnen. Trycket är för hårt med arbetslöshet, trångboddhet och brister i skolgången som följd. Detta är inte värdigt Sverige.

Flyktingmottagandet i Sverige måste utvecklas. Vi vill därför se ett flyktingmottagande där människors rätt och möjlighet till arbete blir central. De som bedöms ha asylskäl efter Migrationsverkets inledande bedömning bör få en fördjupad samhällsinformation om möjligheterna till arbete, utbildning och boende i Sverige. Migrationsverket bör ges uppdraget att ansvara för den inledande informationen där landets alla kommuner ska ha chansen att presentera vad de kan erbjuda i form av arbete, utbildning, boende och skolor till barnen.

För att utveckla denna inledande information och kontakt avsätter vi socialdemokrater 20 miljoner kronor till Migrationsverket.

Det behövs också en ordentlig analys av boendeformerna under såväl prövotiden som den inledande tiden efter beslut i asylärendet. Vi vill därför att lagen om eget boende, EBO, ses över. Så snart en person beviljas permanent uppehållstillstånd ska den enskildes personliga situation och familjeförhållanden samt utbildnings- och yrkeserfarenhet kartläggas och matchas mot vad Sverige har att erbjuda. Detta handlar om att på olika sätt skapa ett värdigt mottagande och därmed underlätta för den enskilde att finna boende och möjligheter till egen försörjning.

Herr talman! Avslutningsvis anser vi socialdemokrater att migration i grunden är något positivt, men vi politiker måste kämpa mot dess avarter. Vi måste arbeta för att bekämpa människosmuggling, internationell brottslighet och den fruktansvärda människohandeln. Vi måste arbeta för att den gemensamma asyl- och flyktingpolitiken inom Europeiska unionen bygger på höga normer och är rättssäker och human. Vi måste arbeta

för att vinsterna med migration kommer alla till del genom en rättvis fördelningspolitik och bra trygghetssystem där vi ger möjlighet för alla människor att växa. Tyvärr har vi en moderatledd regering som verkar tycka motsatsen.

Vi står naturligtvis bakom alla våra reservationer, men för tids vinande yrkar jag bifall till reservation 4 och 11.

I detta anförande instämde Veronica Palm och Göte Wahlström (båda s).

Anf. 32 KALLE LARSSON (v):

Herr talman! För tio år sedan höll jag mitt första anförande här i riksdagens kammare. Det var ingen stor händelse i sig. Lite halvt nervöst läste jag upp ett anförande som Ulla Hoffmann från Vänsterpartiet skulle ha hållit, men hon hade blivit sjuk och kunde inte närvara. Jag hamnade – låt mig säga det inom parentes – i bråk med den sittande talmannen om huruvida man fick använda enskilda exempel för att beskriva generella händelser eller inte. Men jag tror inte att vi ska riskera det problemet i dag.

De här tio åren ger mig ändå vissa möjligheter att betrakta händelseutvecklingen, och dagens betänkande är ett utmärkt tillfälle att göra det.

Redan då kritiserade vi den hårdnande praxis som vi såg från svenska myndigheters sida. Och den förda politiken, då av en socialdemokratisk regering stödd i migrationspolitiska frågor av Moderaterna, fick också den kritik.

Mycket vatten har runnit under broarna sedan dess, kanske man kan säga. Men det största bekymret vi ser i dag är att det finns allt färre broar som hjälper människor in för att söka asyl i Sverige och Europa. Visst har migrationsministern som ett rinnande vatten lärt sig att rada upp de fina formuleringarna om asyldrätten, men hit till kammaren forsar ändå propositionerna fram med restriktiva åtgärder och förslag. Det är ett bekymmer att det är så mycket hårdare tag vi hör i den allmänna debatten och i de förslag som presenteras av regeringen.

Vi kan konstatera att under dessa tio år har också en del positiva förändringar trots allt skett. De har sällan varit förslag från regeringar, oberoende av strömningar från väljare och oberoende av opinionsyttringar. Tvärtom är det människors gemensamma ansträngningar för att förändra den förda politiken som har tvingat och pressat fram förbättringar.

Utlänningsnämndens nedläggning är ett sådant exempel, för även om vi fortsatt har en kritik på ett antal punkter av hur de nya migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen fungerar, är det ett steg i rätt riktning att man numera får sin sak prövad i ett tvåpartsförfarande med större möjlighet till muntlig förhandling i domstolar än genom den rättsosäkra praxis som Utlänningsnämnden innebar.

Vi lyckades tillsammans med Miljöpartiet under den förra mandatperioden få igenom en tillfällig asyllag som inte gav alla asyl som borde ha fått det från början, men som gav många tusen människor chansen att börja bygga en framtid här i vårt land efter att ha levt gömda i samhällets skuggtillvaro under många år.

Visst är det också bra att den nya instans- och processordningen har inneburit att vi i dag ser att fler människor får sina asylskäl tillgodosedda

än vad som var fallet i den tidigare. Procentsatserna när det gäller de som får bifall nu är högre än vad de var tidigare, trots att flyktingströmmarna inte ser så annorlunda ut än tidigare. Det är trots allt ett gott betyg för den nuvarande ordningen. Vår kritik kvarstår. Vi har lämnat och kommer att fortsätta lämna förslag till förbättringar av den nya instans- och processordningen, men det är ändå ett steg framåt att vi har den på plats.

Under de här tio åren har ministrar kommit och gått, men den huvudsakliga inriktningen på politiken har dessvärre bestått. Vi har fått se en utveckling där många här i kammaren har gått ifrån att diskutera värnandet av asylrätten till att nödtorftigt nämna asylrätten och sedan gå in på andra åtgärder och förslag. Det är en tragisk utveckling.

Allianser har under dessa år fallit. För tio år sedan hade jag tillsammans med Folkpartiet reservationer från Vänsterpartiets sida om barns rättigheter i asylprocessen. Tillsammans med kristdemokrater var det lätt att kräva att det skulle införas en rättssäkrare ordning och att Utlänningsnämnden skulle läggas ned. Tillsammans med centerpartister krävde vi och Miljöpartiet en generell och allmän amnesti när vi gick över från den gamla ordningen till den nya.

De här allianserna har nu upplösts. Det enda som har hänt är väl egentligen att vi har en ny regering. Och de tidigare allierade i Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet har tystnat i den kritik som vi tidigare gemensamt riktade mot den förda politiken. Det är synd. Vi skulle behöva återuppväcka det tvärpolitiska värnandet av asylrätten.

Herr talman! I dagens betänkande föreslår vi en rad insatser som på ett betydande sätt skulle göra livet bättre för många människor här i vårt land. Vi avsätter pengar och föreslår en allmän amnesti, en regularisering av de människor som kan visa att de varaktigt har befunnit sig i Sverige under mer än ett års tid och inte har begått några grova brott. På det sättet skulle dessa få chansen att börja bygga en framtid i Sverige.

Vi avsätter pengar till förbättrad sjukvård både för asylsökande, vilket vi tycks vara ensamma om i det här betänkandet i alla fall, och för papperslösa. Vi vet att papperslösa och gömda lever i en verklighet som få av oss andra skulle klara av. Att inte kunna få ut lön när man har arbetat är vad många papperslösa får uppleva. Att inte kunna sända sina barn till skolan därför att barnen är förvägrade rätten till utbildning är vardagsmat för den som är papperslös, liksom att inte få möjlighet till vård när man drabbas av en olycka eller en sjukdom därför att man inte har pengar att betala med eller är rädd för att sjukhuset ringer till polisen för avvisning. Allt detta är exempel på att människor mitt ibland oss förvägras de mest grundläggande mänskliga rättigheter utan att regeringen lyfter ett finger.

Jodå, jag har hört talas om utredningarna och överläggningarna inom departementet, och jag har hört talas om dem ganska länge nu. Nu vill vi att man skrider till handling och visar att rättigheter till skolgång, till vård och till möjligheter på arbetsmarknaden inte bara är medborgares rättigheter utan faktiskt mänskliga rättigheter.

Vi föreslår också höjd dag ersättning och förbättrade bostadsbidrag för den som lever i Sverige i väntan på asyl. Det är ett problem att så många människor lever under mycket fattiga villkor. Borttagandet av bidraget för eget boende har inte på något sätt inneburit det som regeringen tidigare trodde eller åtminstone påstod att det skulle innebära, att färre skulle leva i eget boende. Tvärtom har det gjort redan fattiga människor ännu

fattigare. En höjd dagersättning för asylsökande borde ha genomförts för länge sedan.

Den som tror att vi bara öser ut mer pengar har fel. Vi gör också nedskärningar. Vi vill minska anslaget till återvändandebidraget, som vi kan kalla avvisningsmutorna, som asylsökande som har fått avslag ska ges därför att de ska pressas att återvända hem. Det som man i praktiken ställer människor inför är: Om du tvingas tillbaka får du inga pengar, men om du går med på att vi tvingar dig tillbaka får du lite pengar med dig. Vilket väljer du?

Vi skär också ned anslaget till utvisningar och avvisningar, helt enkelt därför att vi anser att man inte till så höga kostnader som i dag ska avvisa människor från vårt land. Det kostar många gånger mer nu än vad det gjorde för tio år sedan att genomföra avvisningar och utvisningar. Skälen är oklara, om det inte är just att man nu avvisar människor som är sjukare och som har ännu svårare att acceptera avvisningar än vad fallet var för tio år sedan.

Ett av de mest flagranta exemplen på avvisningar har vi väl de senaste dagarna kunnat se och diskutera. Abderazzak Jabri avvisades till Marocko, trots att regeringen hade kännedom om att det fanns en tortyrrisk vid avvisning. Den frågan kommer att prövas av konstitutionsutskottet efter anmälan av Vänsterpartiet och Socialdemokraterna. Jag ser fram emot att vi ska kunna få klarhet i om detta är den borgerliga regeringens motsvarighet till fallet med de avvisade egyptierna.

Det är också på andra punkter en allvarlig utveckling som vi ser. I det här betänkandet ändrar man nu målen och själva grunden för migrationspolitiken. De tidigare och nuvarande målen för asylnpolitiken är "att värna asylrätten i Sverige och internationellt, upprätthålla en reglerad invandring, införa ökade möjligheter till arbetskraftsinvandring samt öka harmoniseringen av asyl- och migrationspolitiken i EU."

Detta vill nu samtliga partier med undantag av Vänsterpartiet ändra till följande: "säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som inom ramen för den reglerade invandringen värnar asylrätten, underlättar rörlighet över gränser, främjar en behovsstyrd arbetskraftsinvandring, tillvaratar och beaktar migrationens utvecklingseffekter samt fördjupar det europeiska och internationella samarbetet".

Två betydande skillnader kan identifieras. Den ena är att asylrätten underkastas den reglerade invandringen. Det är ett smått häpnadsväckande agerande från den sittande regeringens sida. Betyder det att det finns en gräns för hur många gånger vi kan tillgodose en enskilds asylrätt innan den reglerade invandringen sätter gränser? Tobias Billström blir svaret skyldig tills han avger det.

Och varför är det inte längre angeläget att värna asylrätten internationellt? Det enda vi numera ska göra är att fördjupa det europeiska och internationella samarbetet. För att åstadkomma vad då? De exempel på internationellt samarbete, inte minst inom EU, som vi ser i dag avskräcker. Där handlar det snarare om att begränsa människors möjligheter att söka asyl än att värna asylrätten.

Herr talman! Jag vill i detta sammanhang också yrka bifall till reservation 1 under punkt 1 om avslag på de nya målen för migrationspolitiken.

Herr talman! Det är nu alltså tio år senare och jag kan se tre oroväckande utvecklingstendenser inom svensk migrations- och asylpolitik. Den första är det accelererande uppbyggandet av "Fästning Europa" och harmoniseringen inom EU av migrations- och asylpolitiken. Byggstenarna har lagts på plats under de senaste tio åren. Det är transportörsansvar, Dublinförordningen och Frontexsamarbete. Nu ska detta slutligen sammanföras i en gemensam harmoniserad asylpolitik som innebär att EU kommer att få möjlighet att fatta beslut om vilken migrationspolitik Sverige ska föra, även om Sverige inte vill föra den. Det är konsekvensen av en harmoniserad politik.

Den andra är att arbetskraftsinvandring i praktiken ersätter stora delar av den flyktinginvandring vi tidigare har sett. Några hundra eller möjligen ett par tusen ska få chansen genom vidarebosättning, men i praktiken stänger man effektivt de lagliga vägarna att söka inom EU och öppnar i stället möjligheten för arbetskraftsinvandring. Kortfattat: Är du lönsam är du välkommen. Är du på flykt gör du rätt i att söka dig till ett flyktingläger och hoppas på turen.

Den tredje oroväckande utvecklingstendensen är det sluttande plan som regeringen just nu befinner sig på när det gäller människosyn och politiska insatser. För lite drygt tio år sedan kom Moderaternas program *Land för hoppfulla*. Där talade man ungefär samma språk som Ny demokrati gjorde några år tidigare. Det möttes av ett ganska kraftfullt motstånd, inte minst från ganska många borgerliga debattörer.

I dag är det betydligt mjukare tonfall som hörs när Moderaterna föreslår nog så långtgående åtgärder för att komma till rätta med och få bukt på alla invandrare som kommer hit för att, tycks det i Moderaternas värld, leva på vår välfärd. De ska lära sig att hålla tyst och att passa in. De ska skriva under ett kontrakt för att få komma hit, åtminstone för att få vara här annat än på nåder.

Vi reser, herr talman, mot detta ett konstruktivt motstånd. Vi vill i stället öppna lagliga vägar in i Sverige och EU för att söka asyl. Asylviseringar är ett sådant exempel. Vi vill riva ned hindren och murarna för asylsökande genom att avskaffa Dublinförordningen och transportörsansvaret. Vi vill ge möjlighet för människor att välja i vilket land de själva önskar söka asyl.

Vi säger ja till arbetskraftsinvandring men med vettiga villkor, under värdiga förhållanden och med ordning och reda på arbetsmarknaden. Vi avvisar fullkomligt det förslag som den borgerliga regeringen och Miljöpartiet gemensamt har lagt fram om att arbetsgivaren ska kunna bestämma vem som ska komma hit och i praktiken på vilka villkor denne ska arbeta här.

Vi kommer att fortsätta vår kamp mot rasism och främlingsfientlighet. Det handlar om de öppet rasistiska partier som vi alla här i kammaren i ord och förhoppningsvis också i handling är motståndare till men också den vindkantring som sker i debatten när etablerade politiska partier, numera i första hand Moderaterna, övertar samma problemformuleringar och människosyn som de främlingsfientliga har som grogrund för sin politik.

Herr talman! Tio år har gått, men detta är inget bokslut. Tvärtom kommer fortsatt arbete behövas under många år framöver för att vrida politiken i en annan riktning för att i grunden förändra svensk asyl- och

migrationspolitik. Arbetet går vidare hela vägen fram till den dag då de vackra ord som vi ofta får höra om värnandet av asylrätten och att varje person ska behandlas med värdighet och få sina verkliga skäl att stanna bedömda inte bara är vackra ord utan också motsvaras av verklighet.

Anf. 33 BODIL CEBALLOS (mp):

Herr talman! Det är betryggande att veta att Vänsterpartiet och Miljöpartiet fortfarande är överens i de allra flesta frågor när det gäller migrationspolitiken. Det är bara beträffande arbetskraftsinvandringen vi har skilda uppfattningar. I övrigt brukar vi vara överens. Jag kan redan nu tala om för Kalle Larsson och övriga här i kammaren att vi också kommer att stå bakom reservation 1 när det kommer till omröstning.

Herr talman! Ännu en gång är det budgetdebatt. Budgeten är dock redan antagen. Våra egna budgetförslag som vi har skrivit på dessa områden kan vi inte rösta för så länge de är budgetpåverkande. Vi kan inte rösta för att vi ska minska anslaget för utresor eller att vi ska anslå pengar till en regularisering som vi har med i vårt budgetförslag.

Men man lär så länge man lever. I år har vi garderat med några icke budgetpåverkande förslag i samma riktning. De tar mer upp principerna än pengarna. Därför kan vi reservera oss till förmån för dem.

Herr talman! Drygt 2 miljarder kronor tas i år från biståndsbudgeten till flyktingmottagande. Hela Migrationsverkets budget ligger på ungefär samma summa. Det är några miljoner mer men bara några ynka miljoner mer. Det är pengar som skulle ha räckt till att hjälpa många människor om de använts som bistånd, bland annat för att förebygga ofrivilliga migrationsströmmar. Som jag har tagit upp många gånger här i kammaren lämnar de allra flesta sina hem för att de måste, inte för att de vill. Miljöpartiet kan inte acceptera att så stora belopp tas från biståndet för att betala kostnader för flyktingmottagande här i Sverige. Beloppet är mer än en tredjedel av hela det här utgiftsområdets budget.

Herr talman! I Miljöpartiets budgetförslag anvisar vi medel för att genomföra en regularisering för dem som fick ett avvísningsbeslut enligt den tidigare utlänningslagen och som fortfarande befinner sig här, om de inte har begått grova brott och hjälpligt kan visa sin identitet. Jag lyssnade på Kalle tidigare och ser att vi har samma uppfattning. Vi anser att regulariseringen också ska gälla andra papperslösa som befinner sig i Sverige.

Vi avvisar de ytterligare 40 miljoner som regeringen ger Migrationsverket för att arbeta med återvändande. Vi mer än halverar kostnaderna för utresor; vi drar 130 miljoner. Vi menar att det system som vi har i dag är alltför fyrkantigt och omänskligt och att det utgår mer från principer än vad som är humant eller ens samhällsekonomiskt.

Varje år anslår regeringen 204 miljoner för återresor. Under 2007 blev det drygt 70 miljoner kvar. Prognosen är att det under 2008 ska bli ca 15 miljoner kvar. Regeringen har ökat andelen utvisningar och genom regleringsbrevet uppdragit åt Migrationsverket att prioritera återvändandet.

I betänkandetexten kan vi läsa att enligt regeringen har antalet personer som återvänder till hemlandet efter ett lagakraftvunnet avvísnings- eller utvisningsbeslut ökat, men inte nått de nivåer som krävs för att asylprocessen ska vara i balans. Antalet personer som återvänder bör

därför öka. Detta trots att många av dem som skickas tillbaka sedan kan återvända hit eftersom de till exempel har hunnit bilda familj här i landet. Andra kan återvända eftersom de har ett arbete och löfte om fortsatt arbete. En del utvisar vi direkt till fängelse och tortyr i strid med internationell rätt.

Herr talman! Det händer att svenska medborgare tvingas leva gömda i Sverige eftersom de har gift sig med en person från ett annat land och inte delar Migrationsverkets och domstolarnas bedömning att mannen eller frun i fråga inte har skyddsbehov. För den som fritt kan resa till sitt hemland tar det förstås kortare tid att få uppehållstillstånd om man reser hem än att vänta in en eventuell framtida lagändring. Det är förmodligen den väg de flesta av dem i så fall väljer. För dem som inte kan eller vågar åka hem återstår bara att gömma sig tillsammans med hela familjen och hoppas på att inte bli upptäckt. Många hamnar vid upptäckt på förvaren, månad efter månad.

Att få asylprocessen i balans är tydligen viktigare än att tänka logiskt och på vad som dessutom är ekonomiskt.

Enligt betänkandet är snittkostnaden för en utresa 58 000 kronor. Då räknas alla resor, även de frivilliga om jag inte har missuppfattat saken. De frivilliga resorna är naturligtvis mycket billigare. Ofrivilliga resor kan kosta över 100 000 kronor. Om resultatet sedan är att personen i fråga inte släpps in i det land han kommer ifrån och det görs många utvisningsförsök kan notan lika gärna i slutänden hamna på ½ miljon eller mer. Det borde finnas en gräns för hur många försök som får ske.

Många tvingas sitta månad efter månad på förvaren runt om i landet. Enligt Migrationsverkets egen statistik var kostnaden 3 358 kronor per person och dygn år 2007. Det genomsnittliga antalet inregistrerade per dygn var totalt 173 personer. Det innebär att vi varje dag håller 173 personer frihetsberövade utan att de har begått något som helst brott. Det innebär en kostnad per person och år på drygt 1 225 000 kronor. Om det räknas gånger 173 är vi uppe i ca 212 miljoner kronor per år bara för förvaren.

Herr talman! Jag tror inte att skattebetalarna här i landet är beredda att betala för att hålla hederliga människor i fängsligt förvar och för att polisen ska prioritera jakten på gömda flyktingar och migranter samtidigt som till exempel inbrott och stölder nedprioriteras om de visste om hur det faktiskt förhåller sig. Det handlar om att människor hämtas av polis på sina arbetsplatser, tvingas tillbringa månader – upp till ett år – på förvar, skickas i väg för dyra pengar bara för att sedan ändå ha rätt att återvända hit.

Det är inte bara slöseri med skattemedel. Det är absurt både för den som skickas tillbaka och för dem som betalar notan, det vill säga skattebetalarna.

De invändningar vi brukar höra från vissa kretsar mot invandringen är att den kostar. Visst kostar det att hålla människor fängslade helt i onödan. Det är mycket billigare att ge dem uppehållstillstånd och låta dem fortsätta att bidra till samhällsekonomin som tidigare. När man sedan tänker på att det dessutom är de allra fattigaste i världen som betalar kalaset genom minskat bistånd känns det särskilt illa. Miljöpartiet bekostar hellre uppehållstillstånd för den här gruppen än fortsätter att betala för

att slänga ut dem. Vi betalar hellre bistånd för att minska den ofrivilliga migrationen än betalar för att ha människor i förvar.

Regeringen vill inte genomföra en regularisering, har ministern sagt många gånger. Gör då något annat. Skapa en legal möjlighet att söka uppehållstillstånd för anhöriga och för människor som redan vistats här länge utan att först lämna landet. Det går inte att hänvisa till någon annan ambassad än hemlandets. Många har inte pass och kan inte ta sig utanför vårt lands gränser. De kommer inte in i något annat land. De kommer kanske inte in i Norge eller Danmark. Dessutom vill inte de ambassaderna alltid ta emot. Det har de tyvärr stöd för i utlänningsförordningen – en artikel som tillkom år 2006 enligt en fråga som jag har ställt till Carl Bildt.

Jag yrkar bifall till reservation 10 som också innehåller alla barns rätt till skola och att regeringen på EU-nivå inte ska motsätta sig regulariseringar.

Herr talman! Det senaste året har papperslösas rätt till sjukvård debatterats flitigt, men vi har ännu inte kommit någonvart för att lösa situationen. Vi hänvisar till utredningar och översyner, men vi har inte kommit någonvart för att lösa situationen. Andra länder i Europa är mycket bättre. Jag ska inte fördjupa mig i den diskussionen här. Vi har haft den flera gånger. Jag vet att Gunvor G Ericson har ställt en interpellation till ministern. Den kommer förmodligen upp till debatt snart, eller har nyligen varit uppe. Hon kommer alltså att utveckla den frågan.

I vår budgetmotion anvisar vi medel för att möjliggöra att alla gömda och papperslösa, det vill säga även vuxna, från den 1 januari 2009 ska ges rätt till hälso- och sjukvård på samma villkor som andra som är bosatta i Sverige. Även i det fallet har vi garderat med en icke budgetpåverkande motion att rösta för. Jag yrkar därför bifall till reservation 9.

Magdalena Streijffert, Socialdemokraterna, tog upp boendet. Visst är det problem i vissa kommuner med trångboddhet, brist på platser i skolorna etcetera, men vi tror inte att vi kan lösa den problematiken genom att hindra människor att bosätta sig i en kommun. Vi måste i stället ge morötter för att få människor att bosätta sig i andra kommuner. Jag har många gånger tidigare tagit upp att i norra Sverige har vi behov av ett ökat inflöde av människor eftersom vi lider av befolkningsminskning. Morötter är bättre än förbud.

Magdalena Streijffert talade om att man efter det att man har fått ett permanent uppehållstillstånd ska göra en kartläggning över var man kan platsa på arbetsmarknaden. Jag vet inte om jag förstod riktigt vad som menades. Det nämndes i samband med boendefrågan. Miljöpartiet menar att när man har ett permanent uppehållstillstånd måste man självklart få välja sin boendeort själv.

Anf. 34 MIKAEL CEDERBRATT (m):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till propositionen och förslagen i betänkandet och avslag på alla motioner.

Jag har sagt det förut, och jag säger det igen: Regeringens migrationspolitik har rubriken Rätt in. Det är rätt in i en rättssäker process om man ska bedöma skyddsbehov. Det är rätt in i arbetsmarknaden om man vill arbeta.

Vi har i ett par år haft en ny instans- och processordning. Den skapades för att öka rättssäkerheten och öppenheten. Den är tvåparts med möjlighet till muntlig förhandling, och den är överklagningsbar.

Enligt min mening värnas asylrätten bäst av att man följer lag och respekterar beslut i den nya ordningen.

Inströmningen av flyktingar under detta år har fram till oktober varit 20 446. Med en egenhändigt hopsnickrad prognos kan man tänka sig att det hamnar på runt 25 000 under året; detta ställt i kontrast till att det var 36 000 som kom 2007. Det flesta kommer från Irak, Somalia, Kosovo och Iran.

Regeringen har satt upp mål för handläggningstider hos Migrationsverket. Det är sex månader för en vuxen och tre månader för barn. De målen har Migrationsverket inte lyckats hålla.

Snitttiden ligger upp mot nio månader. 31 procent av ärendena är klara inom tre månader. Därför har regeringen gett Migrationsverket ytterligare 45 miljoner för att korta handläggningstiderna.

Vi är också mitt uppe i en bred belysning av asylområdet. Det sker en översyn av den nya instans- och processordningen. Det har kommit ett delbetänkande om offentligt biträde och vissa delar av sekretesslagen. Vi får utredningens slutbetänkande i februari 2009.

Vi har också en utredning som ser över lagen om mottagande av asylsökande. På det området har det inte gjorts någonting sedan 1994. Mycket av den kritik som delar av oppositionen nu framför har man själv stor skuld i.

På måndag den 1 december kommer utredningen om försörjningskrav vid anhöriginvandring. Den handlar om att skapa ett positivt incitament för människor att söka sig dit där det finns arbete och bostad. Den handlar också om att familjen när den kommer ska komma till bra, trevliga och väl förberedda förhållanden.

Vi hade för ett par veckor sedan en diskussion om arbetskraftsinvandringen. Jag sade då och säger nu att jag tror att det är ett av de mest framlysta beslut som denna kammare kommer att fatta.

Arbetskraftsinvandringen ger möjlighet för många människor att uppfylla sina drömmar och att lämna sitt land för att skapa sig en ny och bättre framtid. Drömmar uppfylls alltså inom ramen för kollektivavtal. Den ger också en ekonomisk utjämning i världen eftersom vi också vet att de pengar som skickas tillbaka är dubbelt så mycket som det internationella biståndet. Den ger också svenska företag möjlighet att få den kompetens som de är i behov av. Den ger också oss i Sverige möjlighet att säkra välfärden och därmed också pensionerna med tanke på den demografiska situation som vi kommer att leva med – många lever längre, och vi får fler äldre, men det är färre som ska försörja oss. Denna situation är inte unik för Sverige utan finns i stora delar av västvärlden och Japan.

EU har varit lite sömnigt men börjat vakna och kommer snart att fatta ett beslut om *blue card* som ger möjlighet för dem som är högtbildade att komma till EU. Det är bara ett litet steg jämfört med det som vi tog här för ett par veckor sedan, då vi sade att det är behovet som ska styra, vilket innebär att det öppnar för alla människor att faktiskt kunna komma till Sverige och arbeta.

Cirkulär migration är också någonting som diskuteras. Den har sin grund i att det troligen är ytterst få människor som lämnar sitt land och säger att de aldrig ska komma tillbaka. Man kan komma tillbaka av lite olika skäl. Efter att ha arbetat i något annat land kommer man tillbaka och för med sig kompetens till hemlandet. Man har med sig ett nätverk, vilket kan tillföra oerhört mycket positivt. Det kan också vara så att man kommer tillbaka på äldre dar när barnen är utflugna och maken eller maken kanske har dött och det kanske känns lite bra att höra sitt modersmål under de sista åren. Det kan också vara så att man kommer tillbaka till sitt land när det har lugnat ned sig, när freden har återkommit.

Om man tittar på siffror från UNHCR har en halv miljon människor frivilligt återvandrat till sitt hemland 2007. Migrationsverket har ett uppdrag att skapa internationella avtal som underlättar detta.

Vi har återvandringsbidrag. Vi har också skapat en hjälp för dem som enligt lagstiftningen har fått ett avslag och som frivilligt återvänder till sitt land – ett återetableringsstöd. Det har höjts och är nu 30 000 kronor per vuxen, 15 000 kronor per barn och maximalt 75 000 kronor per familj. När detta infördes var intresset lite svalt. Under 2007 var det bara 102 personer som ansökte om detta. Men under första halvåret i år är det redan 600 personer som har ansökt.

Vi har, som en del tidigare talare också har tagit upp, en harmoniseringsprocess inom migrationsområdet på gång inom EU. Det är egentligen ett ganska naturligt steg. EU bygger väldigt mycket på att varor, tjänster och personer ska kunna röra sig fritt. Det är klart att om det kommer människor hit av lite olika skäl bör de också kunna få del av denna möjlighet att röra sig. Det förutsätter att man har ungefär samma regler.

Men harmoniseringen är också viktig av det enkla skälet att den skyddande famnen inom EU behöver bli både större och varmare. Där tror jag ändå att vi i Sverige har sett till och kommer att se till att man ska ha en större och varmare famn.

Jag kan till exempel nämna kvotflyktingarna som är den flyktinggrupp som antagligen har det allra värst. De sitter fast i läger till exempel i och runt Irak. Det är flera miljoner. De har inte någon ekonomisk förståelse och inte något kontaktnät som gör att de kan ta sig därifrån.

Det är då som det är så viktigt att vi ser till att vi kan skapa denna väg. Vi gör det med hjälp av UNHCR. I år handlar det om 1 799 människor, om inte minnet sviker mig. I budgeten finns det möjlighet för 1 900 människor att komma hit.

Man kan säga att det har varit lite svalt i Europa. Men jag kan ändå se en öppning. I alla fall på tjänstemannanivå i kommissionen har man varit nere och tittat på och diskuterat detta, och jag har en förhoppning om att man kanske kan få ett vidarebosättningsprogram inom EU:s ram.

Sverige är nämligen det land i Europa som tar emot flest vidarebosättningsflyktingar. Skulle alla länder göra detta på samma nivå utifrån sin egen befolkning skulle man helt plötsligt öppna dörren för 90 000 av de människor som har det allra sämst.

Detta tillsammans med förslaget om arbetskraftsinvandring – sänka trösklarna och göra det lättare att komma in lagligt – är ett utmärkt sätt att minimera ”marknaden” för människosmugglare.

I och med detta är det naturligt att man också ändrar målet för migrationspolitiken. Kalle Larsson läste på ett förnämligt sätt innantill vad detta mål är. Jag ska göra detsamma.

Prot. 2008/09:37
27 november

Målet är ”att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som inom ramen för den reglerade invandringen värnar asylrätten, underlättar rörlighet över gränser, främjar en behovsstyrd arbetskraftsinvandring, tillvaratar och beaktar migrationens utvecklingseffekter samt fördjupar det europeiska och internationella samarbetet”.

Detta är alliansregeringens politik. Men var står då oppositionen? Den är då inte enad, kan man konstatera.

Vi har ett socialdemokratiskt parti som väldigt tydligt är för en reglerad invandring. Man säger nej till arbetskraftsinvandringen. Man vill behålla den extremt låga nivå som vi har haft under de senaste decennierna.

Vi har Vänsterpartiet som är lite mer svåranalyserat. Nästan allt som sägs och kommer i förslag tyder på att man är för en oreglerad invandring. Det är okej att söka asyl och få nej, gömma sig, jobba svart och sedan få tillåtelse att stanna, eller att komma hit utan att ge sig till känna över huvud taget och jobba svart ett tag.

Då kan man fråga: Hur länge måste man jobba svart för att kvala in i Vänsterpartiets Sverige? Det finns lite nyanser när det sägs att de som har varit här sedan den 1 januari 2008 och kan bevisa det kan få komma in. Det tyder på att man behöver jobba svart ett år.

Den enda tydliga linjen som man kan se där Socialdemokraterna och Vänsterpartiet är eniga gäller en person som har sökt asyl, inte bedömts vara flykting och har fått ett arbete. Då måste den personen åka hem. Där är de väldigt eniga.

Herr talman! Jag ska nämna två motioner. Den ena är en motion från Eva Johnsson från Kristdemokraterna. I den sägs det att man bör ha en samrådsgrupp kring asyl och religion.

När generaldirektören för Migrationsverket var i utskottet i oktober berättade han att man har många samtal mellan Migrationsverket och samfunden. På det sättet tycker jag att intentionerna i motionen är uppfyllda.

Det finns också en motion av Betty Malmberg, Moderaterna, där hon säger att dagersättningen inte ska reduceras om en som är under 19 år och som är asylsökande får ett litet extraarbete. Detta ser vi som positivt i och med den arbetslinje som vi i alliansregeringen har, och det ligger helt i linje med de ändringar i fråga om socialtjänsten som innebär att feriearbete inte ska reducera ekonomiskt bistånd.

Avslutningsvis, herr talman, yrkar jag ånyo bifall till propositionen och till utskottets förslag i betänkandet samt avslag på motionerna.

I detta anförande instämde Mats G Nilsson och Lars-Arne Staxäng (båda m), Solveig Zander (c), Ulf Nilsson (fp) samt Lars Gustafsson (kd).

Anf. 35 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Jag ska nöja mig med tre frågor till Mikael Cederbratt. Det finns ganska många frågor att ställa och också mycket att säga efter det lite motstridiga och, ska vi säga, spännande anförande som Mikael Cederbratt här höll. Men jag nöjer mig, som sagt, med tre frågor.

Den första frågan handlar om målen och om varför det är så viktigt för Moderaterna att inte längre värna asylrätten internationellt. Ni vill ju ta bort den delen av målformuleringen. Jag undrar alltså varför det är så viktigt att ändra på den formuleringen och varför det är så viktigt att underordna asylrätten den reglerade invandringen. Frågan är vad det betyder. Innebär det att det finns ett tak för hur många personer som ska få asyl i Sverige och att ingen ytterligare när det taket är uppnått får asyl här trots att vederbörande har de skäl som anges i lagstiftningen? Det är ju konsekvensen av den gjorda målförändringen.

Den andra frågan rör försörjningskrav vid anhöriginvandring. På måndag presenteras en utredning. Vi vet ungefär vad den kommer fram till. På vilket sätt tror Mikael Cederbratt att det blir lättare för en person att skaffa sig arbete och en rimlig bostad om den personen inte får leva tillsammans med sina barn? Det är ju konsekvensen av det förslag som Moderaterna står bakom.

Den tredje frågan gäller värnandet av asylrätten som Mikael Cederbratt säger bäst uppfylls genom att man följer lagar och beslut. Där skulle jag vilja få en liten sakupplysning av Mikael Cederbratt. Anser Mikael Cederbratt att det finns ett ovillkorligt förbud mot att återsända personer från Sverige till ett annat land om de i det land som de sänds till riskerar tortyr eller annan omänsklig behandling?

Anf. 36 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Herr talman! Jag börjar med målförändringen. Det tycker jag är en konsekvens av att det faktiskt har skett förändringar i och med EU-samarbetet. Vi har också precis skapat en lag för att underlätta när det gäller möjligheterna till arbete.

Asylrätten regleras inom lagen, så det finns inte på något sätt något motsatsförhållande där. Vi flyttar fram positionerna inom EU i och med EU-samarbetet för att, som jag sagt, den europeiska famnen ska bli både större och varmare. I mina ögon och i min slutsats står sig asylrätten starkare med det här målet.

Avseende försörjningskrav finns det många drivkrafter för människor som kommer hit när det gäller var de bosätter sig eller vill vara. En av drivkrafterna är naturligtvis närheten till anhöriga. Det är inget som man ska tycka är felaktigt eller fult på något sätt. Men det skapar en del problem, framför allt kanske när det gäller deras familjers möjligheter att få ett bra liv. Därför tror vi att det är en bra morot att också ha en drivkraft till att söka arbete och en bra bostad för att därmed, när familjen kommer, kunna ha bra och ordnade förhållanden.

Den sista frågan tror jag att statsrådet Billström i tv svarat på. Jag har ingen annan åsikt än han. Jag måste ändå här fråga: När tycker Kalle Larsson att man inte ska respektera utslag i migrationsdomstolarna? Är det när Kalle Larsson vill det, eller vad är det för slump som avgör det?

Anf. 37 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Jag ska ge Mikael Cederbratt en eloge för att han svarade på ställda frågor. Det är inte alltid det sker. Men nu är det jag som ställer frågor till Mikael Cederbratt, och det tänker jag fortsätta att göra.

Det svar jag får om målen är att asylrätten regleras inom lagen. Men det var inte vad jag frågade om. Min fråga var snarare vad det är som gör att det inte nu är viktigt att värna asylrätten internationellt. Den målformuleringen tas ju bort i och med det förslag som Mikael Cederbratt står bakom.

Och varför är det så viktigt att underordna asylrätten den reglerade invandringen? Det är en annan sak än att ha den lagreglerad. Underordnas asylrätten den reglerade invandringen är det lätt att uppleva att det, på samma sätt som det är i ett antal länder, ska finnas ett tak för hur många personer som ska få asyl. Därmed är asylkvoten så att säga fylld.

När det gäller detta med försörjningskrav var min fråga följande – jag ställer den alltså igen: Kan Mikael Cederbratt försöka förklara på vilket sätt det ska bli lättare för en person som har flytt från sitt hemland att skaffa en rimlig bostad och att skaffa en försörjning om den personen inte får vara tillsammans med sina barn och den närmaste familjen? Det är ju det som försörjningskravet vid anhöriginvandring innebär.

På den sista punkten vill jag upprepa min fråga, för där fick jag inget svar bortsett från att jag tydligen skulle ha lyssnat på ett tv-program som en annan person varit med i. Min fråga till Mikael Cederbratt är: Finns det ett ovillkorligt förbud för Sverige att avvisa någon till tortyr eller omänsklig och förnedrande behandling, eller finns det inte ett sådant?

Anf. 38 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Herr talman! Med den lagstiftning och de regler vi har i Sverige finns det inget tak när det gäller hur många som kommer hit och som har flyktingskäl och får stanna.

Svaret på frågan om att skicka tillbaka den som riskerar tortyr är att det ska man inte göra.

Kalle Larsson målar alltid upp en bild av att det han säger är bästa sättet att värna asylrätten. Jag måste starkt ifrågasätta det. Hur, Kalle Larsson, värnas asylrätten när man struntar i fattade beslut, i en rättssäker ordning? Att låta en person som efter att under ett år ha varit här och ha jobbat svart få möjlighet att på ett lagligt sätt arbeta här är väl om något ett sätt att urholka asylrätten.

(forts. 11 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.57 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Anf. 39 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna till dagens frågestund.

Frågestund

Åtgärder mot arbetslösheten inom byggsektorn

Anf. 40 THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! Jobbkrisen blir allt allvarligare, och varslen väller in över hela landet. I tisdags varslade Skanska 2 000 medarbetare. Det är redan nu 10 000 varslade byggnadsarbetare i Sverige. En del bedömare befarar att det kan vara tiotusentals arbetslösa byggnadsarbetare inom de kommande åren. Allt fler ekonomer, småföretagare, stora företagare, politiker och bedömare kräver stimulansåtgärder. Men i går sade Mats Odell på frågan om det kommer några stimulansåtgärder för att förhindra tvärniten på byggnadsmarknaden och därmed massarbetslöshet bland byggnadsarbetare att det inte finns någonting som säger att regeringen kommer att göra någonting för att förhindra den utvecklingen.

Min fråga riktas till finansminister Anders Borg: Är det regeringens uppfattning att ingenting finns planerat för att förhindra en kraftig ökning av arbetslösheten bland byggnadsarbetarna i Sverige och därmed mycket allvarliga konsekvenser för svensk ekonomi?

Anf. 41 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Våldigt mycket görs för att förstärka sysselsättningen och stabilisera svensk ekonomi. Vi har lagt fram en budgetproposition som innehåller omfattande åtgärder på över 30 miljarder med inriktning att det ska bli fler i arbete, att vi ska investera i framtiden och att vi ska satsa på välfärden. Alla de åtgärderna underlättar stabiliseringen av den svenska ekonomin. När man går igenom EU-kommissionens program, som presenterades i går, blir det uppenbart att detta ligger väl i linje med vad övriga Europa planerar och att Sverige har legat på yttersta framkant i de här frågorna. Det kommer vi naturligtvis att göra också framöver.

Vi har vidtagit omfattande åtgärder, och vi har förstärkt dem efter budgeten. Vi har goda offentliga finanser, och därför har vi också en hög beredskap och goda förutsättningar att fortsatt hantera krisen på ett sätt som gör att vi ligger på framkant.

Anf. 42 THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! Inget besked den här gången heller, det som näringslivet i Sverige, politiker i Sverige och fackliga organisationer efterfrågar. Att det finns risk för att arbetslösheten ökar är inte bara alla andras uppfattning, utan det är nu också regeringens uppfattning sedan några dagar tillbaka. Det finns en risk att arbetslösheten ökas med 150 000 personer. Ändå säger finansministern att den budget som framlades i september och som byggde på prognosen att arbetslösheten skulle vara oförändrad räcker för att möta en sådan situation. Hur kan det komma sig?

Vi har föreslagit ett brett stimulanspaket med stimulanser för hushåll med knaper ekonomi, som pensionärer och barnfamiljer, men också ett brett framtidsprogram med investeringar i byggsektor, infrastruktur och

utbildning. Vi kommer att lägga fram ytterligare förslag på åtgärder utöver de åtgärder på 17 miljarder som vi har föreslagit. Kommer regeringen att fortsätta att vara så här häpnadsväckande passiv inför den galopperande arbetslösheten? Jag vill ha svar från finansministern.

Anf. 43 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Den häpnadsväckande verklighetsuppfattning som Thomas Östros ger uttryck för får stå för honom.

Det är alldeles uppenbart att regeringen har varit aktiv. Vi har legat på framkant, hela inriktningen i budgeten är i linje med det EU-kommisionen nu skisserar när det gäller inriktningen att säkra framtidsinvesteringar, förstärka jobbpolitiken och när det gäller omfattningen. Det är alldeles tydligt att här agerar vi i linje med de bedömningar som görs internationellt.

Thomas Östros nämnde Socialdemokraternas stimulanspaket. Om det handlar om att göra stora hål i de offentliga budgetarna med små effekter på jobben har Socialdemokraterna prickat väldigt rätt. Om vi vidtar den typen av breda åtgärder med små effekter på jobb och sysselsättning skapar vi en risk för att vi ungergräver offentliga finanser. Vi ska ta ansvar för starka offentliga finanser och en bra jobbpolitik, den måste bygga på långsiktighet. Den ska bygga på att vi har en hög beredskap att agera också framöver.

Gemensamma stimulansåtgärder inom EU

Anf. 44 MIKAELA VALTERSSON (mp):

Fru talman! Min fråga riktar sig till Anders Borg. I det här besvärliga ekonomiska läget, när det levereras nya varsel varje dag, är det allt fler som ropar efter handlingskraft från regeringen, inte bara vi från oppositionen utan också Svenskt Näringsliv, ett flertal ekonomer, Sveriges Kommuner och Landsting och myndigheten Konjunkturinstitutet.

När EU-kommissionens förslag på åtgärder nu har kommit har det hörts olika budskap från regeringens sida om synen på det här. Det handlar lite om vilken linje Sverige har haft.

Finansministern har tidigare sagt att regeringen är beredd att vidta ytterligare åtgärder som så krävs. Från statsministern har det hörts en mer avvisande ton i fråga om EU:s initiativ. Statsministern var närmast skeptisk och ironisk och sade: Tänker kommissionen finansiera förslagen själv? Vidare sade statsministern: Det är inte ens säkert att vi är överens om inriktningen på åtgärderna. Men enligt uppgifter i medier har Barroso rådgjort med medlemsstaternas regeringar innan förslaget lades fram.

Min fråga är: Vad har varit och vad är regeringens linje i samtalen om gemensamma stimulansåtgärder inom EU?

Anf. 45 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Vår linje har varit alldeles tydlig. Man behöver ett omfattande och brett paket som säkrar en jobbpolitik, som ger framtidsinvesteringar och som lägger grunden för satsningar på välfärden. Kommissionen talar om att jobba med Lissabonstrategin respektive att få på plats

skattelättnader för låg- och medelinkomsttagare, och det är precis den inriktningen budgeten har. Det är den långsiktigt riktiga politiken.

Vi vet att när Miljöpartiet efterfrågar handlingskraft är det handlingskraft som i grunden skulle ställa till större bekymmer än de vi redan har. Det är klart att kraftigt höjda bensinskatter, kraftigt höjd beskattning på åkerinäringen, kraftigt höjd beskattning på hela fordonsindustrin skulle vara förödande i en ekonomisk kris där kanske de näringarna drabbats allra hårdast.

Sverige behöver stabilitet i offentliga finanser så att nästa diskussion inte handlar om nedskärningar. Vi behöver en uthållig jobbpolitik, och vi behöver satsningar på välfärd och framtid. Det är precis det regeringen har levererat. Vi har en hög beredskap för att arbeta vidare med den typen av förslag också framöver.

Anf. 46 MIKAELA VALTERSSON (mp):

Fru talman! De förslag som Miljöpartiet har levererat med satsningar på infrastruktur, massiva utbildningsinsatser och annat ligger väl i linje med det som väldigt många bedömare och organisationer har efterfrågat.

Är det fortfarande så att regeringens ekonomiska politik i det här allvarliga läget grundar sig på de ekonomiska bedömningar som man gjorde flera månader sedan i budgetpropositionen? Eller har ni sedan dess tänkt någonting nytt? Är några nya åtgärder på väg?

Anf. 47 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Mikaela Valtersson flyr från sin egen politik. Det är alldeles uppenbart att inte enda bedömare har förordat en skattechock mot fordonsindustrin, mot basindustrin, mot transportnäringen, mot åkerinäringen i det här läget. Jag har inte hört en enda representant för Västsverige eller för bilindustrin säga att vi behöver en skattechock så att vi får minskade möjligheter att driva en verksamhet i Sverige och får bort produktionen från Torslanda, Skövde och Södertälje. Det har jag inte noterat.

Vad jag har noterat är att kommissionen lägger fram ett paket med huvudinriktningen på att driva en jobbpolitik och att klara framtidsinvesteringar. Det är precis det vi har lagt fram i vår budget. Om vi kunde börja med att enas om jobbpolitiken kan vi sedan börja diskutera hur den behöver kompletteras. Det handlar naturligtvis om en lång rad åtgärder som vi har anledning att överväga. Tack vare att vi har sparat i ladorna har vi goda förutsättningar att hantera det och därigenom bidra till att också stabilisera det ekonomiska läget.

Elever med sällsynta diagnoser

Anf. 48 LARS-IVAR ERICSON (c):

Fru talman! Jag har en fråga till utbildningsminister Jan Björklund, och den handlar om skolans bemötande av elever med funktionsnedsättning, särskilt de barn och ungdomar som ryms inom gruppen med sällsynta diagnoser. Det har visat sig att när dessa barn och ungdomar når skolåldern får de olika bemötande beroende på skolform, skolklassstillhörighet och övriga elevers förutsättningar.

Prot. 2008/09:37
27 november

Frågestund

Ett exempel är en elev i en grundskoleklass som fick omfattande regelbundet stöd av en logoped eftersom inga andra i klassen hade stora talsvårigheter. Däremot fick en elev i en särskoleklass endast sporadiskt stöd av en logoped. Motiveringen var att det fanns så många andra elever i klassen som hade större svårigheter.

Min fråga blir därför: Hur ska elever med sällsynta diagnoser få ett likvärdigt bemötande i skolans värld?

Anf. 49 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Jag tackar för frågan. Den grupp elever som Lars-Ivar Ericson ställer frågan om finns bland de grupper som har de i särklass största behoven i svensk skola. Det är de elever som svenskt skolväsen alltför ofta inte lyckas nå målen med. Det sker tillkortakommanden. Därför är frågan mycket motiverad. Det finns ett behov av att strama upp rutiner, processer och kunnande när det gäller de här eleverna.

Ett par saker som nu sker är att i den nya skollagen kommer kraven på kommuner och friskolor att vara högre när det gäller skolhälsovård och elevhälsa. Det är det första. För det andra har regeringen nyss återinfört den speciallärarutbildning som Socialdemokraterna avskaffade för 20 år sedan. Speciallärare är de lärare som ska möta just de här eleverna. För det tredje har en myndighet nyss inrättats, Specialpedagogiska skolmyndigheten, som har till uppgift att ge råd till skolorna om hur de ska bemöta, diagnostisera och hantera dessa elever.

Anf. 50 LARS-IVAR ERICSON (c):

Fru talman! Jag tackar för svaret. År 2010 ska vi ha ett samhälle som är tillgängligt för alla. Det gäller också i skolans värld. Det är helt klart att skolsituationen för elever med olika funktionsnedsättningar på många sätt kan upplevas som besvärlig.

Jag skulle vilja veta hur utbildningsministern vill verka för att tillgänglighetsarbetet i skolans värld också tar fart. Så sker på många olika andra håll i samhället; där jobbar man nu aktivt med tillgänglighetsfrågor. Hur blir det i skolans värld?

Anf. 51 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! När det gäller den grupp elever som Lars-Ivar Ericson nu tar upp i sin andra fråga handlar det om tillgänglighet. Tillgänglighet är på ett sätt ett mycket vitt begrepp, där man oftast avser fysisk tillgänglighet i form av att göra skolorna möjliga för elever som är rörelsehindrade och så vidare. Jag tycker att det arbetet har gått för långsamt i Sverige.

Regeringen planerar att skärpa dessa regler i den nya skollag som jag kommer att förelägga riksdagen under nästa år. Det kan till exempel handla om en elev som söker till en viss skola – en kommunal skola eller en friskola. Skolan säger då: Nej, vi kan inte ta emot dig för du har för stora problem i det ena eller andra avseendet. Den typen av svar förekommer. Den eleven är i dag rättslös, skulle jag säga. Men i den nya skollagen kommer det beslutet att bli möjligt att överklaga. Jag tror att det kommer att leda till en påskyndad utveckling när det gäller att göra skolorna mer tillgängliga för elever med olika typer av funktionshinder.

Anf. 52 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Också jag har en fråga till finansminister Anders Borg. Samhället med skattebetalarna i bräschan gör nu stora insatser för att pressa tillbaka krisen på finansmarknaden. Det har också varit en enig riksdag som har ställt sig bakom detta. Det är då högst rimligt, tycker jag, att också bankerna agerar på ett extra ansvarstagande sätt i en svår tid för många kunder – kanske också lite med aspekt på sina egna ersättningsnivåer och bonusprogram.

Vi vet att det ute i samhället är allt fler som har köpt bostäder. Vi vet också att det är många som sitter på två bostäder därför att den ena har varit svår att sälja som en följd av jobbkrisen. 40 000 löntagare har blivit varslade under hösten.

Min fråga till finansministern är: Är finansministern beredd att ta upp en diskussion med bankerna att öppna möjligheten till anstånd för dem som sitter extra illa till i den här svåra situationen? Det handlar om amortering och även om ränta, och man får naturligtvis pröva från fall till fall. Är finansministern beredd att ta ett sådant initiativ?

Anf. 53 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Låt mig till att börja med säga att jag välkomnar att man från Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets sida har kunnat ha en samsyn med regeringen om bankhanteringen. Det är en fördel för Sverige så långt vi kan upprätthålla det. Jag tror att vi ömsesidigt ska se till att vårda detta.

Vi ska vara väl medvetna om att vi har en lång vinter framför oss. Jag tror att det dröjer länge innan vi kan börja se några vårtecken. Det finns mycket besvärliga och mörka vatten att passera innan vi är framme vid bättre och ljusare tider.

Vi ska på Ekofinrådet på tisdag diskutera bland annat ersättningar och villkor för bankkredningar. Det finns en stark europeisk samsyn på att de här frågorna inte kan hanteras som de har gjorts tidigare. Jag tror att det är bra att vi får till stånd en sådan diskussion.

Jag förutsätter också att vi från bankernas sida har ett alltigenom ansvarsfullt agerande där man tar stort samhällsansvar. Det gäller naturligtvis i alla delar.

Anf. 54 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Jag var inte ute efter att få höra att finansministern förutsatte att bankerna gör det här. Jag vill ha ett besked från finansministern om huruvida han är beredd att ta ett initiativ och faktiskt begära detta av bankerna med tanke på hur samhällsmedborgarna och samhället har ställt upp på banksektorn för att stabilisera i den oro som har varit.

Vore det inte lämpligt, finansministern, att nu använda SBAB, som staten är fullständig ägare till, som en spjutspets i detta arbete? Samtidigt vore det jättebra om finansministern kunde ge besked om att ni nu lägger försäljningsplanerna på hyllan. Det Mats Odell sade häromdagen måste väl ändå också finansministern tycka var ganska korkat. Han sade: Planerna fortsätter. Vi väntar på rimligt pris. Ge ett besked i den frågan också, finansministern!

Frågestund

Anf. 55 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Jag tror att det är alldeles uppenbart att vi har behov av en stabilisering på de finansiella marknaderna i Sverige. Om vi inte klarar av att få kreditgivningen på plats och ordning på banksystemet är det inte många andra saker som kommer att fungera även om vi föreslår både det ena och det andra stimulanspaketet.

Vi måste få på plats en ordning där räntekostnaderna kommer ned, där långivningen fungerar och där vi klarar en kreditgivning till företag och hushåll. Vi är naturligtvis öppna för att diskutera alla olika tänkbara vägar för att säkra detta. Vi har haft möten med bankerna där de har givit sina synpunkter. Vi har naturligtvis anledning att nu arbeta vidare med de frågorna, och det är också vad vi gör. Det handlar bland annat om hur vi ska se på kreditgivningen för att säkra att alla tänkbara kanaler för en väl fungerande kreditgivning är på plats.

Jag måste samtidigt säga att jag är skeptisk till att regeringen ska gå in och styra hur bankerna sköter hanteringen av amorteringar och räntekostnader för enskilda kunder. Det har vi aldrig gjort i Sverige, och jag måste nog säga att jag är obenägen att ta ett sådant initiativ.

Betygsliknande omdömen från årskurs 1

Anf. 56 MATS PERTOFT (mp):

Fru talman! Jag har en fråga till utbildningsminister Jan Björklund. Nu går det långsamt mot jul. I alla landets grundskolor förbereder man avslutningarna. Regeringen har beslutat tillåta skolorna att införa betygsliknande omdömen från årskurs 1.

Det är en politik som varken jag eller Miljöpartiet gillar. Nu har man i alla fall infört det, och då ska det också gå rätt till. Men det verkar inte göra det. I många kommuner tar politikerna över rodret och bestämmer vad skolorna gör i stället för att rektorerna genomför detta, som det står i bestämmelserna.

Jag undrar hur utbildningsministern tänker agera så att ordningen blir återställd så att det verkligen är rektorerna som inför detta och att det inte sker via politiska dekret från stadshus.

Anf. 57 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Jag tackar för den frågan. Jag tror att det här är en av de viktigare utbildningspolitiska reformerna. Föräldrar har rätt till tydlig information om hur det går för eleverna i skolan. De muntliga utvecklingssamtalen i all ära – de fyller en viss funktion, men de är ofta inte tillräckligt tydliga. Det är därför vi kompletterar detta med skriftlig information till föräldrarna.

När det handlar om de högre årskurserna – högstadiet, om vi uttrycker det så – är det naturligt med riktiga betyg. Man börjar förbereda sig för slutbetygen. Vi har gemensamma nationella kriterier. I de tidigare årskurserna är det inte nödvändigt att det ser exakt likadant ut. De muntliga utvecklingssamtalen har aldrig varit likriktade i Sverige. Det är varje lärare som avgör hur de ska läggas upp. Men det är viktigt med den här informationen.

Som frågeställaren säger är det varje skola som själv bestämmer hur omdömena ska se ut. Det är naturligtvis fullt möjligt för en kommun att

ge ett tips eller en rekommendation till skolan och säga: Ni kan lägga upp det på det här sättet. Men till sist är det den enskilda skolan som själv bestämmer hur omdömena ska se ut. Den lagen är glasklar.

Prot. 2008/09:37
27 november

Frågestund

Anf. 58 MATS PERTOFT (mp):

Fru talman! Men nu är det så att vi kan läsa i ett antal nämndprotokoll och kommunfullmäktigeprotokoll att man fattar politiska beslut om att införa betygsliknande skriftliga omdömen. Vi kan läsa det i nyhetstelegram och höra det från oroade föräldrar.

Vad tänker utbildningsministern göra för att ordningen ska bli återställd och så att man följer de regler som Skolverket har föreskrivit? Jag håller helt med; rektorerna ska göra detta, och inte politikerna. Men framför allt i borgerligt styrda kommuner är det politikerna som fattar beslut om detta. Vad tänker utbildningsministern göra?

Anf. 59 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Skolverket lämnar inga föreskrifter. Det är regeringen som i grundskoleförordningen har meddelat bestämmelserna för detta. Varje skola bestämmer själv. Jag också sett att här i Stockholm och på andra håll har kommunens utbildningsnämnd sagt: Så här kan det se ut om ni vill. Rektorer har själva gått samman för att ta fram en gemensam mall för hur omdömena ska se ut. Det är alldeles utmärkt. Det får man göra. Men till sist är det så att en rektor eller en skola kan utforma det på ett annat sätt eftersom grundskoleförordningen är utformad så att det är varje skola som själv bestämmer hur det ska utformas.

Det är inte frivilligt i den meningen att man kan bestämma att man avstår från skriftliga omdömen. Det har föräldrarna rätt att få enligt vår mening. Den frivilligheten har vi inte infört. Föräldrarna ska ha rätt att få denna information. Hur den utformas bestämmer skolan själv.

Vi har myndigheter som ser till att man följer lagar och förordningar. Om någon gör fel kommer det alldeles säkert att rättas till och anmälas hit och dit. Det är inte regeringens sak. Grundskoleförordningen är glasklar. Det är varje skola som själv avgör hur de här omdömena ska se ut.

Förtidspensionärers återgång till arbete

Anf. 60 INGE GARSTEDT (m):

Fru talman! Jag har en fråga till socialförsäkringsminister Cristina Husmark Pehrsson. Varför är det så få förtidspensionärer som har kommit tillbaka till arbete – vad gör regeringen för att detta ska ske?

Jag har tre vänner, tre kvinnor, som nästan tvingades till förtidspensionering. Det är tre kvinnor mellan 23 och 40 år. Ett av alliansens vallöften var ju att minska utanförskapet. Man kan konstatera att det är över 255 000 fler människor i arbete i dag än motsvarande kvartal för tre år sedan. Den förra regeringen förtidspensionerade ju 140 personer om dagen, och 330 000 var kvinnor. Detta har skapat ett ofantligt utanförskap.

Min fråga är åter: Vad gör regeringen för att minska detta och se till att fler förtidspensionärer kommer i arbete?

Anf. 61 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Tack för frågan! När jag blev minister med ansvar för de här frågorna fick jag frågan: Vad är det viktigaste du nu ska göra för att komma till rätta med de katastrofalt höga ohälsotalen i Sverige, att så många människor är sjuka och att man inte kommer tillbaka till arbetet?

Jag kunde aldrig svara entydigt att en sak var viktigast. Det var viktigt att göra alla saker på en gång för att komma till rätta med problemen. Det handlar om förebyggande insatser, aktiva åtgärder under sjukskrivningstiden och även om att hjälpa dem som Inge Garstedt pratar om, nämligen alla de 550 000 personer som har förtidspension eller sjukersättning som det heter. De kommer inte tillbaka. Det är bara 1 procent som gör det.

Det är därför vi har lagt fram ett förslag om steglös avräkning från sjukersättningen tillbaka till arbete. Jag hoppas att jag kan beskriva något av vad det handlar om i nästa inlägg.

Anf. 62 INGE GARSTEDT (m):

Fru talman! Det vore oerhört intressant att få höra vad man tänker göra. 84 av de här 140 personerna som blev pensionerade varje dag var ju kvinnor. Det är väldigt grymt att de har hamnat i den här situationen. Det var ett sätt att få ned arbetslösheten. Det är väldigt bra att man nu minskar utanförskapet. Det behövs åtgärder här.

Anf. 63 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Det värsta är att det var en lång passiv sjukskrivning som ledde dithän. När man fick förtidspension eller sjukersättning efter ett år, fast man kanske inte ville, fick man 64 procent i ersättning. Man fick inte ta del av några arbetsmarknadspolitiska åtgärder och ingen rehabilitering. Det värsta av allt var att det var ett sakligt skäl för uppsägning. Precis som Inge Garstedt säger var det i mycket hög utsträckning kvinnor som blev drabbade, och nästan ingen kommer tillbaka.

Det är därför vi har lagt fram förslaget om att man nu ska få arbeta. Vi lovar alla dessa 435 000 personer att aldrig ompröva deras rätt till förtidspension. De har inte vågat gå ut och pröva på grund av en rädsla för att de ska bli bedömda att ha arbetsförmåga och bli av med sin sjukersättning. Nu får man lov att arbeta utan att ersättningen minskar. Man får studera med sjukersättning, och man får jobba ideellt.

Jag reser nu runt i landet och har varit på tio platser de senaste månaderna och träffat åtskilliga tusen personer. Nu börjar ett nytt hopp födas hos alla dessa människor. Deras stora rädsla är att en socialdemokratisk regering ska förändra detta och återinföra en tvångsförtidspensionering.

Funktionshinderades möjligheter att studera

Anf. 64 ROSITA RUNEGRUND (kd):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Lars Leijonborg. Den handlar om personer med utvecklingsstörning och deras möjlighet att studera.

År 2006 fattade riksdagen ett principbeslut om att ingen ska kunna hämta ut pengar från två olika håll för samma sak. En enig riksdag me-

nade att bestämmelsen är nödvändig för att trygghetssystemet ska vara legitimt. Att beslutet skulle drabba en redan utsatt grupp vuxna studenter med funktionsnedsättning var det ingen av oss som förutsåg. Fram till beslutet hade de fått både aktivitetssättning och studiemedlens bidragsdel.

Under den vecka som gått har det förts en diskussion i medierna om regeringens politik i den här frågan. Min fråga till ministern är: Vad avser ministern att göra för att se över utvecklingsstördas ekonomiska möjligheter att studera på till exempel folkhögskola?

Anf. 65 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Tack för frågan! Den var uppe i den förra frågestunden då jag var med här. Helene Petersson i Stockaryd sade då att det handlar om ungefär 100 personer. Utbildning i Sverige ska vara gratis enligt normalprincipen. Det tycker jag att den ska vara för den här gruppen också. Det är folkhögskolorna som tar ut avgifter. Jag tycker att det är egendomligt om de avgifterna sätts så högt att funktionshindrade inte kan gå på folkhögskola. Folkhögskolorna får miljontals kronor för att anpassa sin verksamhet så att funktionshindrade också ska kunna läsa där.

Vi har arbetat med den här frågan ända sedan det här problemet dök upp. Vi hävdar att det är folkhögskolorna som befinner sig i den första frontlinjen för att lösa det. Men också kommunerna, som enligt LSS har ett ansvar för de här individerna, borde kunna hjälpa till om det blir så höga kostnader. Vi fortsätter att titta på frågan för att se om vi på något sätt kan hjälpa till.

Anf. 66 ROSITA RUNEGRUND (kd):

Fru talman! Statsrådet har tidigare antytt att han har sett problemet. Jag tycker inte att det är något bra sätt att lasta över det på folkhögskolorna och kommunerna. Folkhögskolorna behöver sina medel för att underlätta för elever med funktionshinder att gå på de utbildningarna.

Kristdemokraterna har en värdegrund och en människosyn som bygger på att varje människa är unik och behöver gemenskap med andra för att utvecklas. Statsrådet känner också till den undersökning som gjorts på Valla folkhögskola. Personligen anser jag att det här inte kan fortsätta. Jag ser fram emot att regeringen kommer med förslag som gör att man tar ansvar för de här människorna så att de inte kommer i kläm.

Anf. 67 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! När jag blev varse detta problem uppdrog jag åt två olika myndigheter, en som heter Sisus, som har ett särskilt ansvar för funktionshindrades studier, och Centrala studiestödsnämnden, att utreda vad man skulle kunna göra åt detta. Resultatet blev att de återkom och sade att detta problem rimligen borde kunna hanteras av dem som redan har ansvar ute i samhället, nämligen kommunerna och folkhögskolorna i första hand. Därefter har vi fortsatt att se hur frågan utvecklas.

Det var den socialdemokratiska regeringen som lade fram det här förslaget. Jag tror inte att ens den hade avsikten att just denna grupp skulle drabbas på det sätt som skedde. Därför har vi ett gemensamt ansvar att hantera frågan. Jag tycker också att det ligger ett ansvar på dem som ligger allra närmast frågorna.

Prot. 2008/09:37

27 november

Frågestund

Frågestund

Anf. 68 SIW WITTGREN-AHL (s):

Fru talman! Jag har en fråga till Cristina Husmark Pehrsson, och det har jag med anledning av att det i dag kommer många varsel. Många friska människor sägs upp från sina arbeten på grund av den ekonomiska krisen. Vi pratar mycket om det.

Men vi pratar inte om dem som blivit offer i det nya sjukförsäkringssystemet, de människor som med de nya sjukförsäkringsreglerna efter den 1 januari kommer att stå utanför sjukförsäkringssystemet över huvud taget. I Försäkringskassans östra region är det över 12 260 människor som inte kommer att ha rätt till sjukpenning. Det är ju väldigt tragiskt att få reda på det strax före jul.

Jag undrar hur socialförsäkringsministern kommer att agera i dessa frågor. På vilket sätt kommer dessa människor, som kommer att fira sin jul i ett oroligt tillstånd, att få reda på vilka möjligheter de har efter nyår att återkomma till arbetsmarknaden?

Anf. 69 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Tack, Siw Wittgren-Ahl! Vi skulle ha haft en interpellationsdebatt i morgon, men den drogs tillbaka. Det beklagar jag, för den hade gett oss ett tillfälle och mer tid att diskutera det hela.

Jag tror att Siw Wittgren-Ahl och jag kan vara överens om att är man sjuk får man sjukersättning eller sjukpenning. Har man arbetsförmåga är man inte rätt placerad om man är i sjukförsäkringen. Försäkringskassan är bra på väldigt mycket, men inte på att förmedla jobb eller hjälpa människor tillbaka med någon form av arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller insatser. Arbetsförmedlingen är bättre på det än Försäkringskassan.

Jag kan bara helt lugnt säga att de som är sjuka och som inte har arbetsförmåga fortsättningsvis kommer att få sjukpenning eller sjukersättning.

Anf. 70 SIW WITTGREN-AHL (s):

Fru talman! Jag frågar nu om dem som man tänker dra in sjukpenningen för. Vilket stöd ska de få? De är ju, eller kommer att bli, hänvisade till precis det vi har sagt tidigare: De kommer att bli hänvisade till socialbidrag. Det är ju Försäkringskassan själv som slår larm om det. Kommunerna slår också larm om det. Det finns inga åtgärder för dessa människor.

Jag tycker att det vore rimligt att Cristina Husmark Pehrsson här i dag kunde säga till svenska folket att det ju faktiskt är så att det här i Sverige i dag kommer att finnas folk som inte har rätt till sjukpenning. Det är väl ingen människa i Sverige som skulle kunna tro att vi drar in sjukpenningen för folk som hänvisas till socialbidrag. Bara i östra regionen är det alltså 12 000 människor som inte har rätt till en sjukförsäkring. Det är en stor skam!

Anf. 71 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Jag tycker att Siw Wittgren-Ahl skulle fråga sig själv varför de här personerna har gått så hemskt länge med sjukpenning om

de inte har nedsatt arbetsförmåga. Vad gjorde Siw Wittgren-Ahl och Socialdemokraterna åt de långa, passiva sjukskrivningarna, som blev långtidssjukskrivningar, som ledde till förtidspensioneringar? Vi hörde i dag att det var 140 personer om dagen, totalt 550 000.

Jag tycker att Siw Wittgren-Ahl skulle läsa i sin egen utredning, som Socialdemokraterna lade fram till mig för något år sedan. Den handlar om att den sjukförsäkring som Wittgren-Ahl tydligen tycker är bra var ett hyckleri – det står så. Långtidssjukskrivningarna var ett svart hål av väntan. Det står också att den sjukförsäkring som ni bedrev många gånger var en arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

Jag kan säga att de personer som är sjuka kommer att få en fortsatt sjukpenning. De personer som inte är sjuka utan har arbetsförmåga ska på ett aktivt sätt hjälpas över till Arbetsförmedlingen och få den hjälpen. Detta hade jag uppe som en av diskussionspunkterna med Försäkringskassans styrelse och dess ordförande, och båda generaldirektörerna är klart medvetna om att vi måste vidta dessa åtgärder.

Avhoppen från gymnasiet

Anf. 72 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till statsrådet Jan Björklund.

I dag när läget på arbetsmarknaden hårdnar är det ännu viktigare än förut att varje ung människa får den bästa tänkbara utbildningen efter sina förutsättningar.

Därför är det väldigt oroande att en stor andel ungdomar inte fullföljer gymnasieutbildningen. Nära en tredjedel hoppar av eller går ut skolan med ofullständiga betyg. Vad är det som gör detta?

Jag vill fråga statsrådet vilka åtgärder statsrådet och regeringen tänker vidta för att vända den här utvecklingen så att fler ungdomar får den viktiga utbildning som de behöver.

Anf. 73 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Jag tackar för den frågan. Den är alltid viktig, men i det ekonomiska klimat som Sverige sannolikt går in i under de kommande åren blir den än viktigare. Ungdomar som har hoppat av sin utbildning av olika skäl kommer ju att få svårare att etablera sig på arbetsmarknaden när det är svåra tider än de hade när det var ljusa tider.

Som frågeställaren säger har Sverige extremt många avhopp från gymnasieskolan. Jag skulle säga att det i huvudsak beror på Göran Perssons gymnasiereform, som genomfördes för snart 18 år sedan. Innebörden i den var ju att yrkesprogrammen i gymnasieskolan kom att akademiseras och teoretiseras väldigt långtgående. Det innebar att de ungdomar som var mer praktiskt begåvade och intresserade av yrkesutbildning samtidigt tvingades läsa in teoretisk högskolebehörighet. Det har gjort att många av de ungdomarna har hoppat av, för de har inte velat det eller orkat med det.

Den nya gymnasiereform vi nu planerar kommer att ha ett ökat fokus på lärlingsutbildningar och yrkesutbildningar för att kunna möta olika ungdomars olika behov.

Prot. 2008/09:37
27 november

Frågestund

Anf. 74 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Fru talman! Tack för det svaret, statsrådet! Jag tror att det är väldigt viktigt just att ge varje ung människa flexibla möjligheter att få pröva vilken utbildning man passar för och att inte lägga något slags prestige i utbildningar så att det skulle vara finare med teoretisk utbildning. Vi behöver uppvärdera lärlingsutbildningarna och yrkesutbildningarna. Det finns många ungdomar som vill ha den typen av utbildning, det är jag övertygad om.

Anf. 75 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Jag delar naturligtvis den uppfattningen. Den höst vi nu är inne i är början av det första läsåret på mycket lång tid i Sverige då vi återigen har lärlingsutbildningar. Det är uppåt 4 000 ungdomar som nu har börjat årskurs 1 i gymnasiet som fullföljer sin gymnasieutbildning som en lärlingsutbildning där mer än hälften är förlagd till en arbetsplats. Sedan läser man också en del teoretiska ämnen i klassrummen på skolan.

Jag tror att Sverige har varit extremt fokuserat på akademisk teoretisk utbildning. Vi har under rätt många år varit rätt dåliga på yrkesutbildning. Vi måste lyfta upp yrkesutbildningarna.

Vi inrättar nu yrkesvux. I dag överlämnade jag en proposition till riksdagen om att inrätta en ny yrkeshögskola i Sverige. Vi har just infört lärlingsutbildningar. Om några veckor kommer det en ny utredning som läggs på mitt bord om yrkesläroverutbildningen, som ska bli mer yrkesanpassad och arbetslivsanpassad. Vi gör nu rader av reformer för att gradera upp yrkesutbildningarna.

Alla ungdomar vill inte bli akademiker, alla kan inte bli akademiker och samhället fungerar inte om alla är akademiker.

Regeringens politik för jobbkrisen

Anf. 76 MIKAEL DAMBERG (s):

Fru talman! Jag vill följa upp Thomas Östros fråga om regeringens passivitet när det gäller jobbkrisen. Jag måste säga att det känns smått surrealistiskt att lyssna till finansministerns förnekande av allvaret i jobbkrisen när lågkonjunkturen sveper in över Sverige med rekordstora varsel. Man kan fundera på om finansministern ens läser tidningen. Där står det bland annat: Nu ryker jobben. Helt stopp för bostäder. Skanska varslar. Byggnads tror att krisen blir värre än på 90-talet.

Det duger inte heller att hänvisa till den budget man har lagt, för i Stockholmsregionen har antalet varsel fördubblats sedan regeringen lade fram sin budget. Byggkonkurserna har ökat med 53 procent sedan budgeten lades fram. Antalet nyanmälda platser till Arbetsförmedlingen har minskat sedan budgeten lades fram. Men det kommer ingen ny politik och inga nya åtgärder.

Förklaringen kanske är att statsministern har sagt att några snabba åtgärder inte är att vänta. Jag tror precis tvärtom, att det behövs snabba åtgärder.

Min fråga till finansministern är: Hur många fler byggnadsarbetare måste bli arbetslösa innan regeringen ser, förstår och faktiskt agerar mot jobbkrisen?

Anf. 77 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Det råder inget som helst tvivel om att allvaret i det ekonomiska läget är stort. Vi har talat om att det har varit mörka moln som har dragit in över Sverige. Det har handlat om att vi under den här hösten sett en situation i det globala systemet som kanske är den mest besvärande sedan depressionen. Vi ser utomordentligt allvarligt på läget, och det kommer naturligtvis att dröja innan vi har en vår framför oss. Detta har regeringen varit väldigt tydlig med sedan lång tid tillbaka. Det har varit en av de saker vi har varit tydliga med och varnat för.

Men i ett så allvarligt läge ökar kraven på ansvarstagande – de minskar inte. Lättsinnighet med offentliga finanser med nya paket från Socialdemokraterna som borrar allt större och djupare hål i de offentliga finanserna underlättar inte situationen.

Det är naturligtvis så att en grund måste läggas i en ansvarsfull ekonomisk politik och en ansvarsfull jobbpolitik. Socialdemokraterna saknar båda dessa saker. Regeringen har bådadera, och därför står vi väl rustade.

Anf. 78 MIKAEL DAMBERG (s):

Fru talman! Det var ett tydligt besked till alla de byggnadsarbetare som oroar sig för jobben och som ser varsel läggas. Det kommer inga nya besked från regeringen.

Det är också ett tydligt besked till alla de unga människor som drömmer om att skaffa en egen bostad. Det byggs snart inte några fler bostäder i Sverige. Man får vänta med nya bostäder. Det finns ingenting att vänta från regeringen. Det kommer inga nya besked. Politiken ligger fast.

Regeringen gör sin egen tolkning trots att arbetsgivare, fackföreningar, nationalekonomer och vi i oppositionen är helt överens om att det krävs snabba insatser för att vända jobbkrisen och göra någonting för att komma framåt. Trots det har vi en finansminister som småleende säger att han sett allt och förstår hur det ligger till, men han gör ingenting.

Min fråga kvarstår: Hur många fler byggnadsarbetare måste förlora jobbet innan regeringen börjar agera?

Anf. 79 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Här kräver Socialdemokraterna tydliga besked om jobben samtidigt som de själva lanserat en antijobbpolitik. Kärnan i det man föreslår är kraftiga skattehöjningar för låg- och medelinkomsttagare, vilket skulle undergräva konsumtionen. Man föreslår kraftiga förstärkningar av olika bidragssystem, vilket skulle göra det mindre lönsamt att arbeta. Och man föreslår kraftiga skattehöjningar för företag, vilket skulle drabba investeringarna. Detta görs i samarbete med ett miljöparti som har som grundläggande idé att med hjälp av bensinskatter, fordonsbeskattning och kilometerbeskattning slå undan fötterna för den industriella basen. Det är alldeles självklart att kombinationen av dessa två skattechocker skulle leda till väsentligt lägre sysselsättning och väsentligt sämre förutsättningar.

Mot Socialdemokraternas ansvarslöshet och lättsinne står en ansvarsfull borgerlighet. Vi utgår från starka offentliga finanser. Vi har sparat i ladorna. Vi har goda förutsättningar. Och vi har beredskap att agera när det finns skäl att göra det.

Frågestund

Anf. 80 ANNA KINBERG BATRA (m):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Cecilia Malmström.

För exakt en vecka sedan stod vi i kammaren och debatterade Lissabonfördraget, hela natten närmare bestämt. Det gick bra, tycker jag. 83 procent av oss röstade ja. Det gjorde vi för att Lissabonfördraget gör att EU fungerar bättre, blir öppnare, mer effektivt och mer demokratiskt.

I går kom den tjeckiska konstitutionsdomstolens utslag som visar att även det tjeckiska parlamentet kan ta tag i den här frågan.

I morgon kommer Irlands premiärminister Brian Cowen till Sverige. Han har av sina kolleger fått i uppdrag att till EU:s toppmöte i december komma med förslag om hur vi ska gå vidare med fördraget. Det krävs att alla länder gör färdig processen i sitt eget land.

Därför vill jag fråga Cecilia Malmström hur hon bedömer läget i fördragsfrågan för dagen och vilka förutsättningarna är för att få ihop en lösning på toppmötet i december.

Anf. 81 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag tackar Anna Kinberg Batra för frågan.

Prognoser av detta slag är lite vanskliga att göra, men nog ser det mer positivt ut sedan Sverige med mycket stark majoritet ratificerade fördraget.

Tjeckien har också tagit ett viktigt steg framåt. Den tjeckiska bedömningen är att man möjligen skulle kunna hinna med *en* ratificering – Tjeckien har ju två kammare – före jul och sedan den andra strax efter. Rapporten från konstitutionsdomstolen har precis släppts, och den diskuteras nu i Tjeckien. Det finns också ett inrikespolitiskt hinder som först måste lösas. Regeringspartiet har nämligen partikongress nästa helg, och huruvida premiärministern blir omvald eller inte återstår att se.

Vi vet inte vad irländarna kommer fram till. Premiärminister Cowen kommer inte med ett förslag i morgon när han besöker Stockholm, utan har reser runt och talar med sina kolleger för att höra hur man ser på frågan. Vi har varit väldigt noga med att betona att irländarna behöver få den tid de anser nödvändig och att vi inte vill diktera lösningen för dem. De måste själva analysera detta utifrån sina förutsättningar och komma fram till ett resultat som de förhoppningsvis presenterar för oss på toppmötet om ett par veckor.

Anf. 82 ANNA KINBERG BATRA (m):

Fru talman! Vi hade också besök av den kroatiska premiärministern i veckan. Hans land står ju i kö och närmast i tur för att komma in i unionen. Vi är överens i kammaren om att det vore bra om ännu fler länder fick chansen att vara med i samarbetet när de så vill.

Jag skulle vilja fråga hur risken att fördraget inte är på plats till det svenska ordförandeskapet påverkar möjligheterna för oss att bli det land som kanske tar in en ny medlem. Svenskt ordförandeskap i sig hinner statsrådet inte kommentera på en minut, men hur påverkas utvidgningsfrågan om fördraget inte är på plats till den 1 januari och kanske inte heller till den 1 juli nästa år?

Anf. 83 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Vi tycker att det är glädjande att kommissionen meddelat Kroatien åsikten att det finns en möjlighet att komma till ett slutskede i förhandlingarna under 2009. Ytterst beror det naturligtvis på vilka ansträngningar den kroatiska regeringen och det kroatiska samhället gör. De jobbar mycket fort och mycket intensivt, men en hel del återstår förstås att göra.

Det finns inga juridiska hinder att ta in Kroatien även med ett Nice-fördrag. Däremot finns det politiska hinder. I flera europeiska huvudstäder har ledande politiker sagt: utan Lissabon ingen utvidgning. Det gör att frågan får en politisk dimension. Det går att i anslutningsfördraget till Kroatien lösa de institutionella representativa frågorna för detta land, men sedan finns den politiska dimensionen. Därför vore det naturligtvis skönt om Lissabonfördraget kunde komma på plats under 2009.

Alla dessa osäkerhetsfaktorer finns med under det svenska ordförandeskapet. Det är spännande men också väldigt svårt att förutse var exakt det kommer att landa. Vi ska försöka hantera det på allra bästa sätt.

Varsel för unga med tillfälliga arbeten

Anf. 84 AGNETA GILLE (s):

Fru talman! Jag har lyssnat på Anders Borg och vill vända mig till honom med min fråga.

Anders Bors lösning på allting är skattesänkningar, skattesänkningar och skattesänkningar. Därför blir jag intresserad och undrar hur många jobb den kommande skattesänkningen skapar. I dag är konjunkturen kraftigt på väg ned, och regeringens prognos ser inte speciellt bra ut.

Jag är mycket orolig för de unga i Sverige i dag. Vi har, som sagt, en kraftig konjunkturedgång, och det resulterar i att de arbeten som de unga fick under den tidigare högkonjunkturen var tillfälliga arbeten. Dessa unga går nu ut i arbetslöshet. Vi ser att arbetslösheten växer. I min omgivning finns bland mina söners kompisar flera som nu lämnar sina tillfälliga arbeten. I morgon slutar en med stor bestörtning och går ut i arbetslöshet. På sonens arbete har de fått besked om att 50 personer kommer att varslas någon vecka före jul.

Jag vill vända mig till finansministern och fråga: Vilka möjligheter ser finansministern i dag för att åtgärda problemet med unga arbetslösa?

Anf. 85 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Det är alldeles riktigt att vid årsskiftet träder en lång rad skatteförslag i kraft. Det handlar om ytterligare 15 miljarder i jobbskatteavdrag, sänkt bolagsskatt, sänkt arbetsgivaravgift, kraftigt sänkta arbetsgivaravgifter för unga människor och förändrade 3:12-regler. Allt detta påverkar naturligtvis ekonomin. Människor har mer pengar kvar i plånboken. Fler får behålla jobbet när lönekostnaderna sjunker, och det blir ett bättre investeringsklimat. Vilka jobbeffekter detta får är naturligtvis svårt att bedöma, men LO har landat i slutsatsen att den samlade effekten av jobbskatteavdraget kanske ligger på ungefär 70 000 jobb.

Mot detta står Socialdemokraternas hållning, och då handlar det om skattehöjningar för vanliga löntagare. Att Agneta Gille nämner just unga människor blir nästan ironiskt givet att Socialdemokraterna, om de fick

Prot. 2008/09:37

27 november

Frågestund

bestämma, skulle chockhöja arbetsgivaravgiften för ungdomar från årsskiftet. Det vore en mycket tung belastning som givetvis skulle leda till en kraftig ökning av ungdomsarbetslösheten.

Här har vi en grundläggande skillnad. Ska det finnas utrymme för jobb, eller ska skattehöjningar vara melodin?

Anf. 86 AGNETA GILLE (s):

Fru talman! Den här frågestunden finns för att vi i riksdagen ska ha möjlighet att ställa frågor till regeringen. Jag ska dock svara på finansministerns fråga.

Vi gör en skattereduktion för de arbetslösa ungdomarna. Vi vill satsa på dem som är arbetslösa, inte på dem som redan är i arbete. Det är skillnaden mellan vår och regeringens politik. Därför blir jag extra orolig när jag ser hur ungdomarna i dag går ut i arbetslöshet och därmed inte har en inkomst. De har heller inte någon möjlighet att skaffa sig nytt arbete eftersom konjunkturen ser ut som den gör.

Jag vill att regeringen vaknar upp och gör insatser genom att satsa på dem som står utanför arbetsmarknaden, på dem som går ut i arbetslöshet. De unga drabbas väldigt, väldigt hårt. Jag hoppas att finansministern och regeringen läser Ungdomsstyrelsens rapport, *En analys av ungas utanförskap*, som visar att hela 14 procent av de unga under förra året hade varken arbete eller utbildning. Vakna, regeringen, och gör någonting för de unga!

Anf. 87 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Jag får tacka Agneta Gille för att hon så tydligt belyser den tidigare socialdemokratiska regeringens misslyckanden. Statens ungdomsråds rapport och den statistik som finns visar att Sverige är ett av de länder som har störst problem med ungdomsarbetslöshet. Vi har en ungdomsarbetslöshet som är fyra fem gånger så hög som vuxenarbetslösheten. Danmark ligger under den nivån och Tyskland ligger på samma nivå. De flesta andra europeiska länder klarar sig bättre än Sverige. Det finns de som klarar sig sämre. Frankrike och Italien klarar sig sämre än Sverige.

Vi har börjat arbeta med detta genom breda program för att göra det lönsamt för unga människor att komma in på arbetsmarknaden, genom kraftiga skattelättnader som gör att fler arbetsgivare är beredda att anställa unga människor. Vi har breda program som gör att vi får fler jobb och fler företagare. Det handlar om långsiktighet, om uthållighet och om att agera utifrån människors förtroende så att de offentliga finanserna står pall och så att de offentliga trygghetssystemen kan bevaras. Mot det står Socialdemokraternas kortsiktiga stimulansprogram och skattechock mot riktiga jobb. Här blir det tydligt att det finns ett alternativ med jobbpolitik och ett utan.

Omställningsstöd till arbetslösa

Anf. 88 DAN NILSSON (s):

Fru talman! Min fråga går till utbildningsminister Jan Björklund. Vi har haft ett antal debatter här i kammaren om den våg av varsel och ar-

betslöshet som sveper in över Sverige. Jag har noterat ett antal uttalanden från regeringen där jag anser att regeringen försvarar sin passivitet genom att lägga över hela ansvaret på omställningsavtalet.

Senast i torsdags, på statsministerns frågestund, refererade statsministern till det här. Han påtalade att det fanns 26 900–39 440 kronor att tillgå om man blev arbetslös. Jag antar att han menade AGB:n, som för övrigt inte går att kombinera med a-kassan. Han sade även att det fanns upp till 100 000 per individ att tillgå i omställningsstöd.

Kan utbildningsministern förklara vad det är för pengar statsministern menar? Jag förstår faktiskt inte riktigt.

Anf. 89 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Dan Nilssons fråga gäller grunderna för den ekonomiska politiken och arbetsmarknadspolitiken. Det är alldeles uppenbart att vi i Sverige har en mycket aktiv arbetsmarknadspolitik. Det är en kärndel av den svenska modellen. Vi är ett av de länder i Europa som använder störst resurser för att lösa arbetsmarknadsproblem med hjälp av aktiva åtgärder. Detta har varit sant i 30 år, och det är sant i dag. Vi tillhör fortfarande de länder som har mest i aktiveringsåtgärder. Det har vi kompletterat med en rad utbildningsinsatser på yrkeshögskola, yrkesvux och annat.

Men vi har ett nytt inslag i samband med nedgången som är viktigt att komma ihåg. Det är den utvidgning som har gjorts av trygghetsavtalen. Vi har en mycket god erfarenhet av att parterna är aktiva, att företagen tar ansvar och att man gemensamt på arbetsplatserna ser till att man löser problemen för dem som varslas. Jag kan inte tycka att det skulle finnas ett värde i om vi från politisk sida bortsåg från eller förringade värdet av det. Det LO och Svenskt Näringsliv har kommit överens om på den sidan är naturligtvis viktigt och värdefullt.

Anf. 90 DAN NILSSON (s):

Fru talman! Jag känner mig lite förvirrad eftersom det är utbildningsministern som har de allmänpolitiska frågorna.

Det är glädjande att höra att vi är överens om att kollektivavtalen fyller en viktig funktion och att arbetsmarknadens parter ska sköta det här på ett bra sätt. Men det ni inte talar om är att det är de löntagare som har kollektivavtal som får det här stödet. Då är man skyddad på det här viset.

Jag tycker att regeringens företrädare blandar ihop korten. Man blandar ihop Trygghetsrådet och Trygghetsfonden. Det är olika saker. Det är tjänstemän och arbetare, om vi ska kalla det så.

Statsministern talar om 100 000 kronor per individ. Jag tycker att det är skandal att en statsminister står i kammaren och säger så. Jag har jobbat med de här frågorna själv, men för att kolla upp det hörde jag mig för hos flera företag som jobbar med de här frågorna. De säger att det är fantasisummor. Att bara stå och säga en sådan sak!

Anf. 91 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Det måste väl ändå framstå som relativt naturligt att frågor om arbetsmarknad och ekonomisk politik hanteras av finansministern. Jag har lite svårt att tycka att det skulle vara någon underlighet i detta.

Prot. 2008/09:37
27 november

Frågestund

Sverige har en aktiv arbetsmarknadspolitik. Den har vi förstärkt. Det handlar om att vi har sett till att a-kassan har blivit en omställningsförsäkring. Det handlar om att vi har fått en logik i Arbetsförmedlingens organisation. Det handlar om att vi har nystartsjobben på plats. Det handlar om att jobb- och utvecklingsgarantin gör att vi har breda insatser för dem som står längst från arbetsmarknaden.

Nu har vi en lågkonjunktur. Då måste vi jobba med aktiveringsåtgärder. Då är det alldeles självklart att vi måste återkomma och titta på vad som behöver göras på det området. Men i den diskussionen får vi inte glömma bort att läget på arbetsmarknaden i ett viktigt avseende skiljer sig från tidigare situationer: Vi har fått ett tillskott med avtal mellan Svenskt Näringsliv och LO, där man från företagens och de fackliga organisationernas sida har möjlighet att ta större ansvar för att hjälpa människor tillbaka så snabbt som möjligt. Jag måste säga att vi välkomnar att vi har ett sådant förhållande.

Anslag till högre utbildning

Anf. 92 MATILDA ERNKRANS (s):

Fru talman! Jag vill rikta min fråga till statsrådet Leijonborg.

Kunskap är inte tung att bära och blir heller inte mindre värd för att den delas av fler. Det har väglett oss socialdemokrater när vi har byggt ut högskolor och universitet. Vi vill att Sverige ska konkurrera med kunskap, inte med låga löner och otrygghet. Det systemskifte som Leijonborg leder har gått i en helt annan riktning, och i rätt rask takt. I arbetslöshetsförsäkringen får nu bara 20 procent av löntagarna 80 procent. Människor ställs helt utanför sjukförsäkringen.

Leijonborg och den borgerliga regeringen sätter nu upp nya villkor för de nya unga universiteten. I mitt hemlän finns Örebro universitet, ett av dem som är satta på undantag i den nya forskningspropositionen. Jag vill veta vilket Leijonborgs besked om framtiden är till Örebro universitet och till de människor i Örebro län som vill utbilda sig för att vara rätt person på rätt jobb i framtiden.

Anf. 93 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Framtiden för Örebro universitet är mycket ljus. Sedan det blev universitet har anslagen till forskning ökat med över 500 procent. Det kan jämföras med de äldre universiteten, som har fått ökningarna med i storleksordningen 75 procent. Ingen sätts på undantag. Tvärtom ingår alla i det nya systemet. Högskolor, nya universitet och gamla universitet tävlar på samma villkor. Örebro har fantastiska möjligheter att utnyttja ökningen på över 500 procent sedan mitten av 90-talet och verkligen vässa sin kvalitet och få ut mer av det här anslagssystemet, som bygger på principen: ju högre kvalitet, desto större anslag. Alla tävlar på lika villkor. Örebro kommer att klara sig mycket bra, tror jag.

Anf. 94 MATILDA ERNKRANS (s):

Fru talman! Jag tackar minister Leijonborg för svaret.

Jag kritiserade inte nivån på forskningssatsningen. Vi har nog väldigt olika bilder av hur glad man är på Örebro universitet över denna forsk-

ningsproposition. Det var väl inte för inte som rektorn för Örebro universitet uppvaktade dig och din statssekreterare förra fredagen – tror jag det var – med sin kritik om hur dåligt utfallet av den satsningen är för Örebro universitet.

Vi socialdemokrater har gett Örebro universitet ett besked. Vi har sagt att vi är beredda att ge de ekonomiska resurser som Örebro universitet behöver för att fortsätta att utvecklas. Vi tänker inte slarva bort svensk konkurrenskraft. Vi tänker inte heller slarva bort människors kreativitet. Jag kan bara konstatera att ”örebrolänningarna” nog får lita till en socialdemokratisk forsknings- och utbildningspolitik också i framtiden.

Anf. 95 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Ni socialdemokrater har lite svårt att bestämma er. Ni håller med om att det är rätt att införa ett nytt system där man premierar kvalitet. Då blir det naturligtvis så att några blir relativa vinnare och andra blir relativa förlorare. Men om man då säger att vi ska ändra reglerna för några så att de ska få mer utan att presentera kvalitetsförbättringar undergräver man hela systemet.

De senaste tio åren har Örebro universitet fått anslagsökningar på över 500 procent till sin forskning. Universitetet har nu fantastiska möjligheter att inträda i systemet och bli vinnare. Men förutsättningen är förstås att man vässar sin kvalitet. Sverige ska satsa på toppforskning, inte medioker forskning. Örebro är mycket bra på vissa områden och kan bli ännu bättre. Blir man det kommer de siffror vi har här att förändras. Det är det som är det fina i kråksången. Örebro universitets framtid ligger framför allt i dess egna händer.

Regler för gränspendlare mellan Sverige och Danmark

Anf. 96 ULF NILSSON (fp):

Fru talman! Jag tänkte ställa en fråga till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson, som är ansvarig för Nordenfrågor.

Arbetspendlingen mellan Danmark och Sverige över Öresund slår rekord varje år. 25 000 människor arbetspendlar mellan Sverige och Danmark. Det är väldigt positivt. Men tyvärr har lagar och socialförsäkringar inte riktigt hängit med i utvecklingen. Den senaste veckan har vi kunnat läsa om svenskar som blivit sjuka i Danmark och nekats sjukpenning. Vi har flera exempel på människor som har drabbats av olycka och sjukdom och inte får den ersättning de har rätt till. På samma sätt är det med arbetslösa.

Det är många personer i bland annat Malmö och Helsingborg som har fått söka socialhjälp för att klara hyran. Reglerna går alltså inte att tillämpa på människor som arbetar i ett land och bor i ett annat.

Jag vet att statsrådet arbetar med de här frågorna. Hur snabbt tror statsrådet att vi kan få en regelförenkling och särregler som tar hänsyn just till gränspendlarnas situation?

Anf. 97 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Jag ska svara kort på den fråga som Ulf Nilsson ställer och som har synts i medierna de senaste dagarna. Det handlar om ett par

Prot. 2008/09:37
27 november

Frågestund

personer som inte får sjukpenning i Danmark fastän de är berättigade till det.

Det verkar som att de danska kommunerna inte är väl informerade och att detta är ett rent förbiseende från dansk sida. Pia Kinhult, som är Sveriges representant i Gränshindersforum, har redan agerat och tagit kontakt med Danmark. Själv har jag också kontakt med UD i frågan.

Det verkar snarare som att det är en fråga för Danmark och att de inte har gjort vad de ska.

Anf. 98 TREDJE VICE TALMANNEN:

Med detta är dagens frågestund avslutad. Jag tackar närvarande statsråd och ministrar för medverkan i dagens frågestund.

11 § (forts. från 9 §) Migration (forts. SfU2)

Anf. 99 MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik:

Fru talman! Det är nu någon timme sedan vi hörde anförandet. Även jag tyckte att det var ett intressant anförande som vi fick höra av Mikael Cederbratt. Han talade bland annat om en större och varmare famn i Europa. Jag tror inte att det var Italien han tänkte på och kanske inte heller Grekland eller Storbritannien. Jag tycker att Europa är ganska kallt. Jag vill höra om Mikael Cederbratt känner till några positiva riktningar inom den europeiska flyktingpolitiken i dag.

Jag vet inte om Mikael Cederbratt hör dåligt eller om han har kort minne. Vi diskuterade arbetskraftsinvandring här för bara några veckor sedan. Det var ganska klart och tydligt att vi socialdemokrater var för arbetskraftsinvandring men inte det förslag som regeringen lade fram. Orsaken är att vi vill ha ordning och reda på arbetsmarknaden. Det tycker vi inte att det är om det bara är arbetsgivaren som ska bestämma om det saknas kompetens i Sverige och Europa eller inte.

Jag tog i mitt anförande upp att det tyvärr redan i dag är många oseriösa arbetsgivare som utnyttjar människor. Lagstiftningen är kanske inte tillräcklig för att sätta dit dessa personer och företag. Borde vi inte se till att skärpa den lagstiftningen? Det frågar jag Mikael Cederbratt.

Min andra fråga handlar om lite siffror. År 2008 beräknar man att 25 000 människor kommer hit och söker asyl. Då har man ett anslag på 248 miljoner till juridiska ombud. Under nästa år 2009 beräknar man att 20 000 människor ska komma till Sverige och söka asyl. Men det är bara 98 miljoner kronor i anslag. Det visar på att man inte bryr sig speciellt mycket om att de människor som kommer hit verkligen ska få ett juridiskt ombud som de egentligen har laglig rätt till. Mikael Cederbratt kanske kan berätta vad det som gör att det blivit denna dramatiska sänkning.

Anf. 100 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Fru talman! Frågan gällde EU och famnen som bör bli större. Jag kan se att den diskussion som framför allt Sverige förde i samband med migrationspakten gjorde att en hel del saker försköts från att vara hinder att komma till Europa till möjligheter att komma till Europa. Det handlar om

att se det viktiga uppdrag vi har att ge de människor skydd som behöver skydd.

Jag beskrev också den resa som man i varje fall lite stapplande har börjat. Det handlar om att resa ned mot Irak. Vi ser kanske starten på ett vidarebosättningsprogram. Sverige behövs i den utvecklingen, och jag tycker att vi än så länge gör ett bra jobb.

Jag tror att den andra frågan var kopplad lite grann till diskussionen om arbetskraftsinvandringen. Ni yrkade avslag på propositionen. När det gäller det förslag som vi diskuterar i dag kan jag se att ni motsätter er de pengar, 24 miljoner, som regeringen vill ge Migrationsverket för att underlätta hanteringen av den nya lagen.

När det gäller offentliga försvarare kommer regeringen helt enkelt att följa frågan. Det kommer inte att vara några problem för dem som har rätt till ett offentligt biträde. De kommer att få det.

Jag ställde en fråga i debatten om arbetskraftsinvandringen. Vi har ett gigantiskt problem framgent med att lösa de demografiska problem vi har. Där är lagstiftningen om arbetskraftsinvandring viktig. Vi måste öka arbetskraftsinvandringen och inte som ni vill hålla den på låg nivå.

Hur har ni tänkt er att lösa den utmaning vi har för att säkra välfärden? Ni säger faktiskt: Vi är nöjda med att det kommer väldigt få hit till Sverige.

Anf. 101 MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik:

Fru talman! Det var intressanta svar jag fick från Mikael Cederbratt. Det första var att han inte tycker att man ska göra någonting åt de oseriösa arbetsgivare som i dag i Sverige utnyttjar människor.

Det andra var återigen att Mikael Cederbratt nog inte vill höra på det vi säger om att det ska vara ordning och reda på arbetsmarknaden. Migrationsverket ska kanske inte titta på löner och avtal, utan det är kanske facket som ska göra det. Det är Arbetsförmedlingen som kan avgöra om kompetensen finns i Sverige och Europa eller utanför.

Jag tänkte ägna mitt sista replikskifte till att diskutera det förslag som Moderaterna och Per Schlingmann lade fram bara för några dagar sedan. Det gäller det kontrakt som också har tagits upp i debatten. Det handlar om att människor som kommer hit ska skriva på ett kontrakt om att följa de svenska värderingarna.

Min fråga till Mikael Cederbratt är: Vilka är egentligen de svenska värderingarna? Tycker Mikael Cederbratt att det är ett bra förslag? Borde i så fall inte alla skriva på ett kontrakt, det vill säga även de som bor i Sverige?

Anf. 102 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Fru talman! Jag går först till frågan om att facket har bäst ordning på och vet bäst om avtal och liknande. Det är just därför som vi med den nya lagstiftningen kommer att höra i varje enskilt fall om det går inom ramen för kollektivavtal eller praxis. Det är tillgodosett.

Jag tycker att det är bra att man jagar oseriösa arbetsgivare. Problemet som ni skapar är att ni vill behålla höga murar och svårigheter att komma till Sverige på legalt sätt och arbeta. Ju högre murarna är, desto hårdare blir oftast kopplingen där människor blir bundna till en arbetsgi-

vare. Ju lägre trösklar, desto mindre är risken för att människor utnyttjas på detta sätt.

Det var en diskussion om kontrakt. Det pågår hos oss ett väldigt intensivt inre politiskt utvecklingsarbete. När vi har satt ned foten som parti kommer vi att återkomma och tala om vad partiet tycker.

Anf. 103 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! I dag fick vi läsa att Moderaterna vill gå ifrån enprocentsmålet i biståndet och sänka det till 0,7 procent. Jag nämnde i mitt inlägg att vi redan tar 2 miljarder av biståndet till flyktingmottagning här i Sverige.

Förutom de miljarder vi redan tar från biståndet går också klimatbistånd direkt från biståndsramen och likaså administration, Östeuropasamarbete och skuldavskrivningar, fastän det inte just i år var skuldavskrivningar. Vi urholkar biståndet alltmer.

Utgiftsområde 8, som vi diskuterar i dag, omfattar knappt 6 miljarder, varav vi tar en tredjedel direkt från biståndet. Är det rimligt?

Jag tog också upp kostnaden för förvaren och för utvisningar ur landet. Förvaren kostar drygt 200 miljoner, och utvisningarna kostar drygt 200 miljoner. De som betalar är skattebetalarna. Är det rimligt?

Är det rimligt att det är världens fattiga som ska betala utvisning av människor från Sverige? Är det rätt att sätta människor som inte har begått brott i fängsligt förvar?

Mikael Cederbratt är polis till yrket, eller hur? Den sista frågan är särskilt intressant just därför. Är det här rimligt? Är det logiskt att göra på det här sättet när vi vet att många av dem som vi skickar ut ändå kommer att komma hit så småningom?

Anf. 104 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Fru talman! Diskussionen om biståndet har förts på DN Debatt i dag, tror jag. Kopplingen är att man ska ha ett så effektivt bistånd att det träffar rätt.

Miljöpartiet är ju också för en arbetskraftsinvandring. Vi vet att remitteringarna kommer att innebära att två gånger så mycket pengar omfördelas som med det internationella biståndet. Det är väldigt viktigt att man faktiskt är positiv till arbetskraftsinvandring.

När det gäller diskussionen om kostnader, eventuella förvar och liknande vill jag säga att det i grunden är så att vi har en reglerad invandring. Det innebär att en del får stanna och att andra inte får stanna. De som inte får stanna har enligt lagen att frivilligt lämna landet. Struntar de i det är det klart att det måste finnas någon form av medel för att vi ska kunna se till att lagen efterföljs. Det vore orimligt om man avsåg sig alla verktyg och möjligheter och människor bara skulle kunna stanna utan att ha legal status i landet.

Anf. 105 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Jag förstår inte hur en sänkning av biståndet kan leda till bättre effektivitet. Det leder ju bara till att färre människor får del av biståndet.

Jag förstår inte heller kopplingen till arbetskraftsinvandringen. Jag är övertygad om att arbetskraftsinvandring är positivt. Men jag förstår inte kopplingen till mina frågor.

Det jag frågade var om det är rimligt att världens fattiga ska betala för att vi ska slänga ut människor ur det här landet. Är det rimligt att skattebetalarna ska betala de stora summor det handlar om när vi håller människor i fängsligt förvar i upp till ett år utan att de har begått brott, människor som är gifta med svenska medborgare och som har rätt att få ett uppehållstillstånd här i Sverige. Jag tror inte att skattebetalarna tycker att det är rimligt.

Jag vill fråga igen: Är det här rimligt, och är det logiskt? Är det logiskt att betala så mycket för att skicka hem en människa som ändå kommer tillbaka hit igen? Är det logiskt?

Anf. 106 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Fru talman! Jag måste ändå någonstans börja. När man för en diskussion kan det ibland vara bra att veta att man har ungefär samma utgångspunkt. När jag nu hör Bodil Ceballos prata måste min retoriska fråga bli om det är reglerad invandring utifrån det perspektivet vi diskuterar eller om det är fullständigt fri invandring. Det låter ibland lite grann som att Bodil Ceballos inte accepterar det faktum att vi har en reglerad invandring. En reglerad invandring innebär att alla inte kan stanna, och då måste det finnas verktyg och medel för detta.

Regeringen ger faktiskt Migrationsverket, tror jag, 40 miljoner för att underlätta möjligheterna för dem som frivilligt lämnar landet. Det finns också ett stöd för detta som jag har beskrivit i mitt anförande. Ingången är hela tiden att det här ska ske på frivillighetens bas.

Anf. 107 SOLVEIG ZANDER (c):

Fru talman! En långsiktigt hållbar migrationspolitik – så inleds formuleringen av de mål som vi i alliansen har för migrationspolitiken. Det är mål som vi är överens om.

Det innebär att migrationspolitiken från alliansens sida är långsiktigt hållbar, för vi är överens. Tvärtom är det ju med oppositionen. Jag kan konstatera att man i det här betänkandet inte har en enda gemensam reservation eller ett enda gemensamt särskilt yttrande. En långsiktigt hållbar migrationspolitik som man är överens om är någonting som alla människor har rätt att känna till.

Som alliansens företrädare och som centerpartist vill jag ändå lyfta fram framför allt tre saker i den här formuleringen: att värna asylrätten och ge snabba besked samt hanteringen av bosättningsfrågorna.

När det gäller asylrätten måste jag uppriktigt sagt säga att jag inte förstår Vänsterpartiet som i sitt förslag säger att man ska ge permanent uppehållstillstånd till dem som har fått avslag på sin asylansökan men som ändå har befunnit sig i Sverige från den 1 januari 2008. Dessutom säger man att även andra som inte har sökt asyl ska kunna få den här generella amnestin. Det är snudd på befängt, åtminstone nästan skandal.

Om man har fått ett avslag betyder det att det regelverk som vi har i Sverige har följts. Om man, som personen i fråga, inte klarar av att följa det svenska regelverket kan jag undra vad det skulle betyda om vi ändrade på lagen. Då skulle ju trovärdigheten för den svenska lagstiftningen

ifrågasätts. Den svenska lagstiftningen och det regelverk som gäller i Sverige är någonting som vi måste värna om.

En av våra politiska sekreterare, Abir, kommer från Irak. Hennes pappa har suttit i irakiskt fängelse i tio år och blivit torterad varje dag av den förra regimen. Personer som har utfört den här tortyren finns i Sverige i dag. Det betyder alltså med Vänsterns politik att dessa personer skulle kunna beviljas politisk asyl i vårt land eller få generell amnesti. Det är ju befängat.

Vad säger vi då till Abir och alla de andra i hennes situation? Jo, att de som torterade hennes pappa gjorde rätt, för de skulle få stanna i Sverige. Detta kan väl ingen människa i vårt avlånga land tycka är rätt och riktigt.

När man nu värnar om asylrätten betyder det att det andra benet i migrationspolitiken, arbetskraftsinvandringen, är en väldigt viktig reform som möjliggör för personer att komma hit på ett annat sätt och börja ett nytt liv. Det tycker naturligtvis vi från Centerpartiet också är oerhört viktigt.

Nu föreslår vi att man ska avsätta pengar för att personalen ska få utbildning, för att de ska få information och för att de ska få möjlighet att i lugn och ro hantera den nya reformen. Då säger Socialdemokraterna och Vänstern: Nej, det ska de inte ha pengar till. Bara för att man är emot en reform som majoriteten inför vill man alltså sätta krokben för personalen. Det är ju inte klokt.

Samtidigt säger man att man vill minska de ärenden som prövas av domstol. Förstår man inte att det här hänger ihop? Om man ger personalen en rimlig chans att klara av ärendena blir det ju färre ärenden som behöver prövas i domstol, i alla fall i min värld.

Eftersom vi i alliansen, inklusive Centern, vill skynda på beslutsprocessen tycker vi också att det är viktigt att man får en riktig hantering. Det snabbar på processen och gör att det inte blir långa köer. Därför ska man eliminera inkörsproblemen.

Fru talman! Den tredje punkten som jag sade att jag skulle ta upp var bosättningsfrågan. Där tydliggjorde Magdalena Streijffert väldigt noga Socialdemokraternas syn på detta, precis som man har gjort i sina motioner och i sina reservationer. Där säger man att det finns kommuner i landet som har tagit ett väldigt stort ansvar för bosättning av personer som kommer till vårt land, medan andra har haft en passiv hållning. Dessutom säger Magdalena Streijffert att det kan leda till arbetslöshet, trångboddhet, problem i skolan och brister i skolgång. Hon säger att när man har fått sitt permanenta uppehållstillstånd ska man matchas mot en lämplig placering. Med andra ord vill Socialdemokraterna omyndigförklara människor som kommer till vårt land. De ska inte själva få bestämma var de får bosätta sig. Åtminstone vill Socialdemokraterna bestämma var de ska bosätta sig någonstans.

Jag måste hålla med Bodil Ceballos i Miljöpartiet. Hon säger att man ska ge morötter till människor. De ska få möjlighet att själva bestämma var de vill bo någonstans. Att ge morötter och möjligheter, att göra andra områden attraktiva för människor, är skillnaden mot att tvångsplacera människor på ett speciellt ställe, som Socialdemokraterna vill.

Man tar också i betänkandet upp olika synpunkter på introduktionen av migranter och invandrare. Man tar upp sfi-ersättningar, utbildning och

andra saker. Vi vet att det kommer att presenteras en utredning den 20 mars – om jag inte missminner mig – om en ny introduktion i Sverige av invandrare och flyktingar. Den ser vi fram emot. Därför finns det ingen anledning i dag att bifalla dessa förslag eller att över huvud taget behandla dem mer.

Fru talman! Jag som centerpartist och alliansmedlem ser positivt på utvecklingen av migrationspolitiken. Jag yrkar därför bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

I detta anförande instämde Mikael Cederbratt, Mats G Nilsson och Marianne Watz (alla m) samt Ulf Nilsson (fp) och Lars Gustafsson (kd).

Anf. 108 MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik:

Fru talman! Först vill jag fråga Solveig Zander om samarbetet under förra mandatperioden mellan de så kallade allianspartierna. Det stämmer att vi inte har en gemensam reservation i just det här betänkandet, men frågan är hur många gemensamma reservationer allianspartierna hade under förra mandatperioden. Där kanske man hade en allians med Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Jag tycker att Solveig Zander inte ska kasta sten i glashus.

Det andra jag tänkte ta upp är att jag tycker att det är glädjande att Solveig Zander lyssnade noga på mitt anförande. Men hon kanske tolkade det lite annorlunda än vad som var meningen. Jag sade att det är viktigt att först få information om hur det ser ut i Sverige med boende-frågor, jobb och utbildning. När man kommer hit, har flytt från krigets Irak eller Afghanistan, har man kanske ingen aning om vilka städer som kan erbjuda ett arbete, en bostad eller en bra skola där barnen kan gå.

Det är viktigt att hitta morötter. Jag sade inte att man ska tvinga människor någonstans. Det handlar om att ge pengar, resurser, till Migrationsverket för att ge information och se vilka möjligheter kommunerna kan erbjuda. De ska ha informationen när de sedan ska välja var de ska bo någonstans.

Centern är verkligen emot att tvinga folk att bo på ett visst ställe. Moderaterna har ändå sagt att boenden ska anvisas. Om de inte bosätter sig på anvisat ställe dras introduktionsersättningen in. Håller verkligen Centern och Solveig Zander med om detta?

Frågan om kontrakt har tagits upp. Jag tog också upp frågan i mitt replikskifte med Mikael Cederbratt. Är det något som Centerpartiet kan ställa sig bakom, det vill säga att skriva på ett kontrakt om att följa de svenska värderingarna? Är det något som Centern håller med om eller inte? Frågan är hur överens alliansen är. Finns det över huvud taget en allians, eller är det Moderaterna som bestämmer migrationspolitiken i dag?

Anf. 109 SOLVEIG ZANDER (c) replik:

Fru talman! Det är oerhört intressant att lyssna på Magdalena Streijffert. Jag måste verkligen säga det. Magdalena sade att vi tidigare inte hade några gemensamma reservationer med de övriga allianspartierna i frågan. Det är väl inte så konstigt, fru talman. När vi i dag är med i alliansen har vi möjlighet att vara med och påverka. Det som står i betänkandet har Centern varit med om att formulera. Den möjligheten fanns

inte när vi var i opposition. Det är en oerhörd skillnad att få vara med och påverka från början eller att lämna in reservationer och motioner. Vad det anbelangar är det inte så konstigt.

Jag blir inte riktigt klok på Socialdemokraterna. Ni är luddiga i bostättningsfrågan. Ni lindar in det ni egentligen menar. Det finns andra företrädare för Socialdemokraterna som tydligt och klart har sagt att man ska hänvisa personer till att bosätta sig på vissa ställen där man vet att det finns jobb och bostäder. Men man vill inte riktigt stå för det och vara så tydlig eftersom det av folk kan uppfattas som att man är väldigt strikt, vilket man är i frågan. Det är viktigt att säga det. Att ludda till saker och ting är inte riktigt sjyst – det måste jag uppriktigt sagt säga.

Vad Moderaterna har diskuterat i sina interna övningar är ingenting som Centern har givit sig in i. Varje parti i alliansen formulerar sin politik. Sedan börjar vi diskutera ihop oss.

Anf. 110 MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik:

Fru talman! Det är konstigt att Solveig Zander anklagar oppositionen för att inte ha några gemensamma reservationer när det var okej för den förra oppositionen att inte ha det. Solveig Zander kanske också kommer ihåg att vi när vi satt med regeringsmakten samarbetade vi med Vänstern och Miljöpartiet. Vi fick ihop ett antal budgetar – 17, eller något sådant. Det är då märkligt att Solveig Zander tycker att det är okej för vissa att inte ha gemensamma reservationer men inte för andra.

Jag fick inte riktigt svar på var Centerpartiet egentligen står i de frågor som nu förs upp. Det är viktigt att veta vilken politik som ska föras när det gäller asyl- och flyktingpolitiken i Sverige. Jag skräms av de förslag som kommer från Moderaterna. Det senaste förslaget var det om kontraktet, men det handlar också om boendefrågan och försörjningskravet. Det ska bli svårare för de människor som kommer hit att återförenas med sina barn och den man älskar – en maka, make eller partner. Hur ställer sig Centerpartiet i den frågan? Det är det viktigt att veta när vi nu ser en mer restriktiv hållning i asyl- och flyktingpolitiken. Centern stod under den förra mandatperioden tillsammans med Kristdemokraterna och Folkpartiet för en helt annan politik i den här kammaren. Var står Centerpartiet egentligen när det gäller asyl- och flyktingpolitiken i dag? Delar Centern Moderaternas åsikter? Är det en allians, eller tycker man något annat? I så fall skulle jag vilja veta det.

Anf. 111 SOLVEIG ZANDER (c) replik:

Fru talman! Ett bättre bevis för att vi i alliansen har samma syn på migrationspolitiken är det betänkande som vi just nu diskuterar. Det är formuleringar, synpunkter och åsikter som vi fyra partier tillsammans delar. Det är formulerat svart på vitt och kan läsas utan- och innantill. Det är viktigt.

Vi har strukit under att vi tycker att asylrätten är oerhört viktig, det vill säga att det finns regler och lagar i Sverige som styr hur asylrätten ska bedömas. Vi säger också, precis som jag minns, fru talman, att Magdalena Streijffert sade, att vi ska vara med och påverka i EU så att det blir en mer generös hållning där. Det driver vi också tillsammans i alliansen och hos Centerpartiet. Det är oerhört viktigt att vi får EU att också bli mer generöst i den anda Sverige har. Alliansen värnar asylrätten.

Vi i Centern har drivit frågan om arbetskraftsinvandring. Vi tror på det eftersom vi tycker att det är viktigt att människor har en annan möjlighet att komma hit till Sverige än att bara begära asyl. Jag beklagar, fru talman, att Socialdemokraterna inte har ställt upp på den reformen. Den skulle följa Socialdemokraternas ambitioner att möjliggöra för människor att komma till Sverige på annat sätt än att söka asyl.

Alliansen är överens. Läs svart på vitt i detta betänkande. Då får man klart för sig vilken migrationspolitik vi för.

Anf. 112 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Solveig Zander talar om trovärdighet för lagstiftningen. Och visst är det viktigt att människor känner att de kan tro och förlita sig på den lagstiftning vi har. Men de signaler jag får från människor runt om i landet är att man tappat tron på lagstiftningen, exempelvis just den lagstiftning som handlar om asylnpolitiken.

Jag vet inte om ni andra har fått samma brev som jag och alla miljöpartister har fått från en man i Söderhamn som berättar att han mår illa av att se hur vi behandlar människor. Det handlar om en ung kongolesiska, 19 år gammal, och hennes treåriga dotter som skickades tillbaka för ett par veckor sedan. Man passade på när man visste att hennes advokat var på semester.

Människor känner inte att man kan lita på den lagstiftning vi har eller att den faktiskt speglar det som är allmänhetens uppfattning om vad vår lagstiftning står för. Vi går ut och talar om att vi har en human flyktingpolitik. Det är den bild vi ger utåt. Men när man konfronteras med verkligheten ser man att det inte är så.

Någon trovärdighet för lagstiftningen finns inte i dag ute hos allmänheten, åtminstone inte för den här lagstiftningen. Det är vårt uppdrag att se till att den blir trovärdig.

Jag skulle vilja ställa samma frågor som jag ställde till Mikael Cederbratt och som jag inte fick några svar på.

Är det rimligt att skattebetalarna ska betala den här höga notan, som jag talade om tidigare? Är det rätt att världens fattiga ska betala för vår flyktingmottagning här i Sverige? Är det rätt att sätta människor i fängsligt förvar som inte har begått brott och låta dem sitta där i kanske upp till ett år?

Anf. 113 SOLVEIG ZANDER (c) replik:

Fru talman! Detta att ha en trovärdig lagstiftning innebär också att man ska medverka till att personer följer de beslut som har fattats enligt de lagar vi har stiftat här i kammaren.

När det gäller migrationspolitiken har vi, precis som Kalle Larsson lovordade i talarstolen här för någon timme sedan, medverkat till att vi har fått en ny beslutsordning, där vi har en domstol som fattar beslut och inte vi politiker. För att man ska få en lagstiftning som är trovärdig och som avspeglar praxis, med andra ord vad allmänheten tycker är rätt och riktigt, bidrar lagstiftningen och domstolarna till att vi ser till att människor som får avslag på ansökan fullföljer det, det vill säga lämnar landet eller har möjligheter att överklaga.

Det här är viktiga saker. Om det är så att den nya beslutsordningen inte är tillräckligt bra kommer den utredning som vi har vi tillsatt att se

det. När den kommer tillbaka till oss finns det all anledning för oss att diskutera om vi ska vidta åtgärder för att göra den mer legitim och mer rättsligt reglerad. Det är oerhört viktigt.

Sedan, fru talman, tog Bodil Ceballos också upp biståndspolitiken och om fattiga länder ska få betala för den migrationspolitik vi har i Sverige. Migration och bistånd är oerhört nära sammankopplade, och jag skulle vilja säga att det egentligen är samma portmonnä.

Anf. 114 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Då vill jag ställa frågan till Solveig Zander om enprocentsmålet – jag frågade inte Mikael om han stod fast vid det. Har Centerpartiet också lämnat enprocentsmålet, eller står ni fast vid det? Det har hela tiden funnits en bred allians här i kammaren för att enprocentsmålet är något bra och positivt. Även Moderaterna har, genom att gå med på budgeten, ställt sig bakom det – på grund av er andra i alliansen, utgår jag ifrån.

Jag fick inte några som helst svar på mina tidigare frågor, och jag skulle gärna vilja ha det.

Ja, vi har en ny beslutsordning, och den ska utredas. Men det tar ju förfärligt lång tid. När vi fick Metockdomen i EU blev det väldig fart på EU-länderna, och då skulle det utredas på en gång och rättas till. Tänk om vi var lika snabba här!

Om domstolarna kommer fram till avgöranden som vi upplever strider mot det allmänna rättsmedvetandet, som strider mot vad som är rimligt och resonabelt, är det vår uppgift att ta tag i frågan och se till att vi får en lagstiftning som domstolarna kan följa och tolka på det sätt som vi har menat. Om det är fel på lagen och domstolarna kommer fram till märkliga beslut måste vi ändra lagen. Om man kommer fram till de här besluten av någon annan orsak är det praxis som behöver ändras.

Är det rimligt att vi först håller människor i förvar i kanske ett år, betalar över 1 miljon kronor för att de ska sitta i förvar och skickar ut dem för några hundra tusen, och att de sedan ska komma tillbaka därför att de har rätt att vara här? Är det rimligt, eller är det någonting som vi borde ändra på? Jag vill gärna höra din personliga uppfattning. Borde vi ändra på det här?

Anf. 115 SOLVEIG ZANDER (c) replik:

Fru talman! Jag beklagar att Bodil Ceballos inte tycker att hon får svar på de frågor hon ställer. Det kanske beror på att jag inte svarar på det sätt som Bodil Ceballos vill att jag ska svara. Men jag tyckte att jag verkligen försökte förklara och svara på frågorna när det gällde beslutsordningen.

Vi kan inte ändra hur som helst i lagar och regler. Det vet Bodil Ceballos lika väl som jag. Vi har inte ministerstyre i vårt land. Vi har ett utredningstvång. Det är precis det man nu håller på med. Många tycker att vi tittar på den nya beslutsordningen för tidigt, att den har varit i bruk för kort tid för att vi ska kunna göra det. Det är synpunkter vi får. Men vi bestämde ändå att vi skulle göra det, och det är nu på gång. Under nästa år får vi titta på det.

Jag tycker att människor som har fått ett avslag, det vill säga människor som inte har fått rätt att stanna i vårt land, ska lämna vårt land. Pre-

cis så är det. Det är att följa de lagar som vi har stiftat i denna församling. Det kan vi ju inte ändra på. Tänk om alla människor i vårt avlånga land skulle strunta i de lagar vi stiftar här inne! Vad är det då för mening med Sveriges riksdag? Vi måste se till att de lagar som vi stiftar också efterföljs. Om de inte är bra, fru talman, finns det all anledning för oss att ändra på dem. Men sådan är verkligheten. Det är därför vi har en riksdag.

Prot. 2008/09:37
27 november

Migration

Anf. 116 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! I ärlighetens namn kan sådana här diskussioner och debatter ibland bli lite långtråkiga, lite torftiga, lite intetsägande. Det måste vi alla erkänna. Därför tänkte jag i stället inbjuda Solveig Zander till en liten frågelek, och den kallas Vem sade vad?

Jag tänker läsa upp ett citat, och jag vill be Solveig Zander att fundera över vilket parti som kan stå bakom det:

”Många av dem som i dag, av olika anledningar, vistas i Sverige efter ett avslag på en asylansökan har enligt vår uppfattning i själva verket tillräckliga skäl för att få skydd i Sverige både enligt svensk lag och enligt internationella konventioner. Vi har därför för dessa människors skull drivit frågan om ett s.k. nollställningsbeslut. — — — Vår avsikt är att fortsätta att på olika sätt verka i samma riktning för en human och rätts-säker asylpolitik och för att de människor som fått beslut om avvisning, trots uppenbara skyddsbehov, ges upprättelse och uppehållstillstånd. En nollställning, det en del kallar för amnesti, är fortfarande det bästa sättet att åstadkomma detta.”

Nu vill jag fråga Solveig Zander: Är det a) Vänsterpartiet, b) Miljöpartiet eller c) Centerpartiet, som står bakom detta?

Anf. 117 SOLVEIG ZANDER (c) replik:

Fru talman! Vad glad jag blir när Kalle Larsson läser upp det här citatet och jag får möjlighet att svara på frågan. Det var Centerpartiet – det är jag fullkomligt övertygad om.

Vi tyckte när vi formulerade detta förslag att det var det som skulle lösa problemen i Sverige vad gäller migrationen och asylpolitiken.

Vi upptäckte ganska snart att det inte var så. Många av dem som vi trodde skulle få asyl fick det inte, för de föll inte in under det som vi hade formulerat – nolltolerans, eller hur vi nu hade formulerat det. I stället finns det andra vägar att gå för att möjliggöra för människor att stanna i Sverige och att komma hit. Vi vill att människor ska komma till Sverige.

Vi har en lagstiftning som ifrågasätter asylrätten, där man ser individuellt på varje enskild person och avgör om han eller hon får stanna eller inte. Det finns de som har fått ett nej och sedan är kvar här i Sverige och är gömda. Ska vi då med oregelbundna mellanrum bevilja en generell amnesti? Vad innebär det för människors tilltro till den lagstiftning vi har i Sverige? Det är sådant vi har att förhålla oss till.

Om vi ska ha generella amnestier lite då och då kan vi ju ta bort möjligheten till individuell prövning. Det tycker vi att man faktiskt ska ha. Det är också något som Vänsterpartiet brukar säga: Man ska lyssna till varje enskild person. Den enskilda personens historia är alltid unik.

Anf. 118 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Svaret på frågan är att alla de tre partier jag räknade upp stod bakom den reservation som jag läste upp. Dessutom var Kristdemokraterna med vid det tillfället. Folkpartiet lämnade den åsikten bara några månader tidigare. Det här var 2005–2006.

Nu får vi höra att det här var en bra åsikt då men inte i dag. Kan inte Solveig Zander vara så god och meddela om det är en förändrad politisk position vi har sett eller om det finns några andra skäl till att det för bara några år sedan var rimligt att ge alla som under en viss tid hade befunnit sig i Sverige amnesti och nollställning och rätt att börja bygga en framtid här medan det i dag inte är rimligt och att man i stället ska titta på de individuella asylskälen? Det vore bra om Solveig Zander var ärlig och berättade att ni faktiskt har ändrat er, att det var dumt som ni tänkte då och att det är bättre att tänka som ni gör nu.

Eller är Solveig Zanders förklaring till förändringen att systemet förut var så dåligt att man då kunde få felaktiga beslut medan systemet är helt perfekt i dag – att ingen som i dag har fått avslag hos Migrationsverket, i migrationsdomstol eller eventuellt i Migrationsöverdomstolen har fått ett felaktigt beslut? Är det detta som är förklaringen till Centerpartiets förändrade position?

Anf. 119 SOLVEIG ZANDER (c) replik:

Fru talman! Jag är övertygad om att alla de punkter som Kalle Larsson räknade upp är skälet till att Centerns politik nu inte är att föreslå en generell amnesti.

För det första har vi fått igenom detta med arbetskraftsinvandring. Vi i Centern är övertygade om att det kommer att lösa många av de problem som tidigare fanns med personer som sökte asyl och fick avslag för att deras asylansökan inte höll. De ville komma hit för att jobba och börja ett nytt liv. Det var inte möjligt då. Då fanns inte den möjligheten. Vi är övertygade om att den kommer att bidra till att färre personer behöver använda asylinstrumentet för att komma till Sverige. Det är ett av skälen.

För det andra är jag övertygad om att Migrationsverket tack vare den nya beslutsprocessen med domstolsprövning ger andra möjligheter för asylsökande när man lagligen kan överpröva det som Migrationsverket har beslutat. Jag är övertygad om att det ger ett annat resultat. Det har vi också tagit med när vi har gått ifrån detta med generella amnestier.

Man kan ge en generell amnesti en gång. Men man kan inte göra det vid upprepade tillfällen, för då är det detta som blir den reglerade möjligheten att få komma hit till Sverige, och det är helt fel.

Anf. 120 ULF NILSSON (fp):

Fru talman! Både vi i Sverige och i många andra länder har genom åren haft mycket stor glädje av att människor med olika kunskaper och färdigheter flyttar till oss. De har arbetat och bidragit till utvecklingen. På samma sätt har också de människor som har kommit hit för att söka skydd från förföljelser eller förtryck också blivit en resurs för landet.

För mig och Folkpartiet är en självklar utgångspunkt för migrationspolitiken att det är positivt för ett land med invandring. Det är positivt också för Europa att människor kan röra sig fritt över gränserna. Öppna

gränser med människor som kan röra sig över gränserna bidrar normalt sett till utveckling.

När alliansregeringen tillträdde 2006 fick vi arva den gamla regeringens tämligen förfallna migrationspolitik. Det var väldigt tydliga kännetecken som fortfarande fanns kvar, trots att vi i den gamla riksdagen hade gjort en reform. Det var inhumana, långa handläggningstider, tusentals människor var av olika skäl gömda undan myndigheter, och många människor hade hamnat i arbetslöshet i utanförskapsområden. Målet blev att få ned handläggningstiderna, att minska antalet gömda och papperslösa och att skapa snabba vägar in i arbetsliv och försörjning.

Den nya, mer rättssäkra ordningen och satsningar på rättssäkra men också snabbare handläggningstider gör att jag tycker att vi har tagit många steg på vägen mot en bättre och mänskligare behandling av dem som kommer hit. Det är självklart att vi alla tycker att Sverige liksom alla länder ska ha en moralisk skyldighet att ge skydd åt dem som vill få sina asylskäl prövade här och som är på flykt undan förföljelse. Samtidigt finns det också stor anledning att välkomna dem som söker sig hit för att arbeta i yrken där det finns arbetskraftsbrist.

Samtidigt – vilket vi har hört olika formuleringar om här i dag, inte minst från oppositionen – är alliansens utgångspunkt att migrationspolitiken måste vara ordnad efter tydliga principer och regler. Vi måste säga att alla som ansöker faktiskt inte har asylskäl, och alla som kommer hit har inte ett arbete som de kan stanna och jobba med. Det är då en utgångspunkt för mig att de som har fått avslag i en rättssäker process, med möjlighet att överklaga till domstol, faktiskt också måste flytta härifrån. Det är naturligtvis viktigt för rättssäkerheten att alla som har behov av skydd kan få det, men det är också nödvändigt att återvändande och avvisning kan ske på ett sätt som inte riskerar någons liv eller trygghet.

Därför har Migrationsverket arbetat med olika metoder för att på olika sätt ha kontakt med det land det gäller och skaffa information om förhållandena men även, vilket en del här säger nej till, bidra med en del pengar, resurser, till flyktingar för att inte den första tiden i landet ska bli alltför svår.

Där kan vi säkert diskutera vidare och förbättra återvändandet ännu mer. Det är viktigt att det sker på ett värdigt och vettigt sätt. Det enkla svaret att bara säga nej till återvändande och nej till att någonsin låta människor flytta hem, även mot deras egen vilja, är en väldigt ologisk politik.

Sedan ska vi vänta på den utvärdering som kommer efter årsskiftet om hur systemet har fungerat rent juridiskt och med avseende på rättssäkerhet. Visar det sig – genom utvärderingen och på annat sätt – att lagstiftningen inte garanterar en human behandling måste vi alltid vara beredda att diskutera förändringar.

Hittills talar mycket, som även Kalle Larsson sade, för att det nya systemet med domstolsprövning är mer rättssäkert än det gamla.

Det är också väldigt viktigt, vilket i varje fall delar av oppositionen, inte minst Vänsterpartiet, glömmer, att en gemensam rättssäker behandling av asylsökande i Europa, i EU, är en förutsättning för att fler människor ska kunna få skydd.

Prot. 2008/09:37
27 november

Migration

Där stöder jag regeringens arbete, att Sverige ska arbeta för att EU totalt faktiskt ska kunna ta emot fler flyktingar än i dag, att vi ska öppna oss för att ta emot kvotflyktingar och flyktingar som finns i flyktingläger som förmedlas via FN:s organ, att vi ska få gemensamma asylregler som säkerställer en rättssäker process och att vi ska finansiera solidariskt mellan länder som har olika stort tryck på flyktingmottagningen. Det är viktigt.

Vi kan inte i Europa klara att hålla humanitetens fana högt när det gäller flyktingmottagning om inte hela EU ställer upp. Det tror jag att det är hopplöst att blunda för.

Migrationspolitik, fru talman, handlar också om att lägga grunden för ett humant liv med framtidsutsikter när människor väl kommit hit till Sverige och fått uppehållstillstånd. Och med alliansens politik betonar vi, som vi vet, arbetslinjen, både för svenskar och för invandrare.

Just nu arbetar vi på olika nivåer med utredningar – det är någon utredning som redan är färdig. Men vi arbetar som helhet med hur mottagandet ska kunna utformas på ett sätt som uppmuntrar till snabb kontakt med arbete, till svenskstudier och över huvud taget till ett aktivt samhällsliv. Och det är ordet uppmuntran, fru talman, som jag i första hand vill använda, inte tvång.

Jag är övertygad om – och hela min solidaritet med den politik som regeringen bedriver bygger på den tron – att en flykting på sikt är en stor vinst för samhället. Men i inledningsskedet måste alla nivåer i samhället ta ansvar för att personen ska få möjlighet att bygga upp ett liv i det nya landet.

Den stora nyheten, som vi också har snuddat vid i dag, är att alliansregeringen nu har öppnat för arbetskraftsinvandring. Vi har sett genom historien att Sverige har haft väldigt stor glädje av arbetskraftsinvandring. Under 50- och 60-talet var det människor från andra länder i Europa som kom att jobba på Volvo och Saab och i sjukvården med mera. De hjälpte oss, men de blev också själva hjälpta till ett bättre liv med en möjlighet att tjäna lite pengar och bygga upp ett liv. En del stannade kvar, och en del återvände.

I dag när vi talar om en finanskris i världen kan det verka konstigt att prata om brist på arbetskraft, men då glömmer vi faktiskt bort att alla eller nästan alla europeiska länder på sikt har en väldigt stor brist på arbetskraft. Man talar om att det behövs 30–40 miljoner fler arbetsföra människor i Europa de närmaste 20 åren.

Ofta kommer man med det här enkla argumentet: Nu när vi har arbetslöshet ska vi väl inte ha hit folk som ska ta jobben från svenskarna.

Det är ofta precis tvärtom, att flaskhalsar i produktionen kan lösas genom att det kommer människor som kan just det jobbet – det skulle kanske ta flera år att hitta och utbilda människor i Sverige. Då kan det bli nya arbetstillfällen på andra håll i Sverige, tack vare arbetskraftsinvandringen. Det finns ju ständigt sådana bristyrken.

I dag när vi talar här – det är ofta ganska känslostarka ord från olika håll – är det faktiskt socialdemokrater och vänsterpartister som säger nej till att öppna för arbetskraftsinvandring. Men oppositionen är inte enad här. Miljöpartiet stöder regeringens förslag och har varit med i diskussionerna kring den här propositionen.

Det är bra att det inte finns en enad opposition som vill bygga högre murar runt Sverige, för det är det Socialdemokraterna och Vänsterpartiet vill. Det är alltså en ganska stor majoritet i dag i Sveriges riksdag som vill att Sverige ska få öppnare gränser.

Vi beslutar också om en budget – det här är egentligen en budgetdebatt – på 5,9 miljarder kronor. Skillnaderna i siffror är inte så där jättestora. Men vi märker till exempel att Socialdemokraterna och Vänsterpartiet inte vill ge Migrationsverket resurser för att arbeta med de nya reglerna för arbetskraftsinvandring. Vänsterpartiet vill också avskaffa det stöd för återvändande som man i dag kan ansöka om, och Socialdemokraterna vill minska det jämfört med regeringen.

Men det är inte de ekonomiska diskussionerna som är det viktigaste, utan det är den politiska inriktningen för migrationspolitiken.

Vi får aldrig glömma att migrationspolitiken handlar om människor. Alla som vill ansöka om asyl ska ha samma hjälp att lägga fram sina skäl och få juridiskt stöd. Alla som får stanna ska få all hjälp och uppmuntran att söka sig till arbete och bostad. Och den som får nej ska ha hjälp att återvända på ett säkert och värdigt sätt.

Men tillfälliga utspel och plötsliga undantag hör inte hemma i migrationspolitiken, utan i Sverige ska vi ha en rättssäker, långsiktig och konsekvent migrationspolitik.

Därmed yrkar jag bifall till förslaget i detta betänkande och avslag på motionerna.
(Applåder)

I detta anförande instämde Gunnar Axén, Mikael Cederbratt, Mats G Nilsson, Lars-Arne Staxäng och Marianne Watz (alla m) samt Solveig Zander (c) och Lars Gustafsson (kd).
(forts. 13 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.55 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

KU4 Ändringar i vallagen m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU4 Ändrad verksamhetsform för delar av Vägverket och Banverket

Punkt 1 (Avslag på propositionen)

1. utskottet

2. res. (s, v, mp)

Votering:

137 för utskottet

132 för res.

80 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 2 s, 82 m, 19 c, 17 fp, 17 kd

För res.: 98 s, 18 v, 16 mp

Frånvarande: 30 s, 15 m, 10 c, 11 fp, 7 kd, 4 v, 3 mp

Punkterna 2 och 3

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU6 Avveckling av Stängselnämnden

Kammaren biföll utskottets förslag.

Migration

13 § (forts. från 11 §) Migration (forts. SfU2)

Anf. 121 LARS GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! Förra gången vi debatterade arbetskraftsinvandring citerade jag till vissa ledamöters stora belåtenhet en brittisk bok om migrations- och integrationspolitik. Vis av talmannens upplysning om att allt tal ska vara på svenska och jag råkade använda engelska kommer jag i dag att välja att inte tala något främmande språk, möjligtvis min halländska dialekt.

Boken som jag återopade har titeln *Migration Integration Policy Index*. Det är en lättläst redogörelse av samtliga EU-länders integrationspolitik och hur de uppfyller kriterierna.

Det visar sig att Sverige på i stort sätt alla områden är främst. Detta vill vi kristdemokrater värna men arbeta vidare på.

Herr talman! Vid ett besök i helgen på Frälsningsarméns natthärbärge i Varberg lade jag märke till en tavla på väggen. På tavlan fanns en tänkvärd text. Där stod det: Man kan sitta i månader och vänta på att få se en sällsynt fågel men vänder bort blicken när man möter en udda figur.

Ordet migration väcker ofta associationer beroende på vem man är, vad man sysslar med och vilka erfarenheter man har. Inte sällan uppstår polariserade uppfattningar som byggts upp genom medierna, personliga kontakter eller på annat sätt. Det som man inte möter varje dag upplevs ofta som främmande och oroväckande. Om man däremot återkommande vistas i miljöer där man konfronteras med andra kulturer minskar eller försvinner omotiverad skepsis.

Herr talman! Politiska beslut måste hämta sitt ursprung i grundläggande värden som det okränkbara människovärdet och principen om mänskliga rättigheter. Ett humant och demokratiskt land kan inte med trovärdigheten i behåll anta ett eget förhållningssätt som bryter mot eller kränker dessa värden. Den svenska migrationspolitiken bygger på grundläggande värden även om vi alltför sällan påtalar detta.

Det handlar om det okränkbara människovärdet som aldrig kan omvärderas utan att förlora sitt innehåll. Man bör klart skilja på vad som är värden och vad som är värderingar. De värderingar som framförs bygger på tolkningar av värden och ska därför provas mot dessa för att man ska kunna avgöra om de håller måttet.

Det är ofrånkomligt att all lagstiftning har att definiera gränser och regler. Det är ofta där debatten rör sig.

Dagens betänkande innehåller budgetförslag om finansiering av migrationspolitiken under nästa år. Det är därför viktigt att både ekonomin och uppdraget till utförarna går hand i hand. Inget budgetförslag kan, hur stort det än är, bytas ut mot den verksamhet som har att utföra det som är beslutat. Det visar sig ofta att problem och frågor inte enbart är budgetrelaterade utan också har med annan lagstiftning eller uttolkning av regler att göra.

Förra året sökte 36 200 personer asyl i Sverige. Under innevarande år antas ca 25 000 söka asyl. Under kommande år beräknas antalet asylsökande minska.

Det är glädjande att arbete pågår för att förbättra asylprocessen och att handläggningstiden kan minskas. Samtidigt kommer kvaliteten på de asylsökandes ombud att öka, vilket är viktigt för rättssäkerheten i asylprocessen.

Utredningen med syfte att se över NIPU, den nya process- och instansordningen, pågår under detta år, och i början av nästa år kommer man att redovisa resultat och förslag till förbättringar. Det är viktigt att handläggningstiden kan minskas till den sexmånadersgräns som är Migrationsverkets mål, särskilt med tanke på den asylsökande och dennes möjlighet att planera för sin framtid.

De tre oppositionspartierna lägger inte oväntat fram olika förslag. Ibland går de i helt skilda riktningar. Några av förslagen går delvis i den riktning som vi kristdemokrater arbetar för samtidigt som man kan notera att arbetet pågår inom regeringen i motsvarande fråga.

För de personer som ges uppehållstillstånd fordras nya insatser som bättre än tidigare tar till vara deras kunskaper och möjligheter att bidra till det svenska samhället. Tidigare förd politik har alltför mycket vilat på att systemet av sig självt ska ordna saker och ting för individen utan att man analyserar resultatet.

Alliansregeringen arbetar aktivt för att göra nödvändiga förändringar mot ett mer arbetsinriktat stöd till den enskilde samtidigt som fler valmöjligheter öppnas. Detta sker inte enbart inom migrationsområdet utan på flera sammanlänkade politikområden som arbetsmarknad och integration. Ett antal förslag kan räknas upp: instegsjobb, nystartsjobb, arbetskraftsinvandring. Och det finns kommande förslag om introduktionsprogram.

Herr talman! Arbetet med att utveckla migrationspolitiken måste fortsätta och återkommande anpassas till nya förutsättningar, både i Sverige

och i omvärlden. Det räcker inte med nationella beslut, utan samverkan med övriga EU-länder är en nödvändighet.

Det svenska engagemanget i övriga delar av världen måste utökas med insatser för fred och hjälp på plats för att motverka att människor måste lämna sina hemländer på grund av övergrepp, hot, missbruk av den politiska makten med mera. Detsamma gäller vid miljökatastrofer. I en krympande och mer omvärldsberoende värld är öppenhet en förutsättning för att uppnå detta.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på motionerna.
(Applåder)

I detta anförande instämde Gunnar Axén, Mikael Cederbratt och Lars-Arne Staxäng (alla m) samt Solveig Zander (c) och Ulf Nilsson (fp).

Anf. 122 MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik:

Herr talman! Lars Gustafsson tog anförandet på den halländska dialekten vilket jag om någon här borde förstå, men jag förstod faktiskt inte allting. Jag förstod inte vad Kristdemokraterna egentligen tycker, och jag tänkte därför passa på att ställa några frågor.

Lars Gustafsson pratar en hel del om människovärdet och värderingar och att det inte riktigt är samma sak. Det är klart att jag börjar fundera på det kontrakt som Moderaterna har föreslagit och som diskuteras. Människor som kommer hit ska skriva under ett kontrakt på att man ska följa de svenska värderingarna. Är detta ett förslag som Kristdemokraterna tycker är bra, eller har jag missuppfattat Lars Gustafsson?

Min andra fråga handlar om att man tyckte att några frågor som oppositionen drev var bra men att man också arbetar med dessa frågor i Regeringskansliet. Frågan är i vilken riktning det arbetet går. Jag har i tidigare replikskiften med Solveig Zander tagit upp boendefrågan. Är det verkligen så att man ska tvinga människor att bo på ett visst ställe, annars drar man in introduktionsersättningen? Är det verkligen så att om man kommer hit och får uppehållstillstånd så blir det svårare att förenas med sina barn och den man älskar?

Är Kristdemokraterna för de här frågorna? Det fick vi inte riktigt svar på i Lars Gustafssons anförande.

Anf. 123 LARS GUSTAFSSON (kd) replik:

Herr talman! Till att börja med skriver jag mina anföranden utifrån vad jag vill säga och inte utifrån vad andra vill höra. Det kan vi börja med.

Som kristdemokrat är jag väldigt noga med att skilja på värde och värderingar. Jag kan hålla med Kalle Larsson i ett uttalande han gjorde att det är skillnad, men man tar sin utgångspunkt i vissa generella värden, till exempel människovärdet. Jag behöver inte räkna upp detta. Det blir därför väldigt svårt att i ett kontrakt kompilera något som kallas för värderingar. Är det australiska värderingar eller svenska värderingar eller vad ska det vara? Jag ser ett problem i detta, men däremot tror jag att det är viktigt att överföra vad det svenska samhället har för värderingar, både kulturellt, politiskt och demokratiskt sett, som grundar sig på värden. Det tror jag att vi kan vara överens om, likabehandlingsprincipen till exempel. Jag tror inte att jag behöver räkna upp dem.

När det gäller utredningen kommer den på måndag. Vi får väl se vad den innehåller. Det är väldigt svårt att kommentera något i förskott. Jag vet att utredaren har haft en del kontakter med barnrättsorganisationer och en del andra, och vi får väl se vad den kommer fram till innan jag är beredd att kommentera den.

Däremot tycker jag att det är lite konstigt att Magdalena Streijffert tidigare talade om bosättning och så vidare. Hittills har fyra olika uppfattningar framförts från Socialdemokraterna under ett år. En uppfattning är den senaste från Veronica Palm. En annan är från Luciano Astudillo. Ilmar Reepalu hade en uppfattning för något år sedan, och så var det visst Göran Johansson.

Det spretar väldigt mycket i Socialdemokraternas politik när det gäller bosättning och människors rätt att välja. Jag skulle gärna vilja ha ett svar på den frågan.

Anf. 124 MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik:

Herr talman! Jag tycker inte att det är så konstigt att vi socialdemokrater ser de problem som finns i ett antal kommuner som har tagit ett stort ansvar när det gäller flyktingmottagandet. Jag önskar att detta vore en nationell angelägenhet, men det har blivit en angelägenhet för ett fåtal kommuner. Resultatet är att dessa kommuner är hårt ansatta och att man har svårt att klara boendefrågan, man har svårt att ordna med arbete, man har svårt att se till att barnen får gå i bra skolor.

Detta är ett problem, och då tycker vi socialdemokrater att det är viktigt att man hittar verktyg för att ge människor som kommer hit information om hur det ser ut och att försöka matcha dem med de erbjudanden som kommunerna har när det gäller bostad, validering av kunskaper och arbete så att de får ett värdigt mottagande. De ska få möjlighet att lära sig svenska och komma ut i arbete. Jag tycker inte att det är konstigt på något sätt.

Lars Gustafsson svarade inte riktigt på min fråga om försörjningskravet. Vad tycker Kristdemokraterna i den frågan? Jag vill i alla fall minnas att Kristdemokraterna var det parti som tyckte att det kanske inte var riktigt bra, framför allt när det gäller barnen – att man skiljs åt under många år om man inte får ett arbete och får möjlighet att försörja sig själv. Jag undrar om Kristdemokraterna håller fast vid detta.

Min andra fråga handlar om vård för papperslösa, vilket vi egentligen har diskuterat ganska lite i dag. I våras sade man att det skulle komma en utredning. Den utredningen har vi fortfarande inte sett. I och med att det är Göran Hägglund som har hand om den och han tillhör samma parti som Lars Gustafsson skulle jag vilja fråga om man verkligen menar allvar med att man vill se över frågan om vård för papperslösa. Varför har man inte presenterat hur direktiven ska se ut eller vilken utredare som ska göra detta? Framför allt de barn vars föräldrar inte har varit inne i asylprocessen får inte vård i samma utsträckning som de barn som befinner sig i Sverige i dag. Detta tycker jag inte ens att man skulle behöva utreda.

Anf. 125 LARS GUSTAFSSON (kd) replik:

Herr talman! Jag börjar med den sista frågan. Vi har varit tålmodiga under den socialdemokratiska ledningen. Det fanns ju inte utsikter att få

vård då. Jag tycker nog att jag kan ha tålmod i några månader till, och vad jag vet arbetas det på direktiv som kommer att läggas fram. Vår uppfattning i frågan är tydlig: Detta är en människovärdesfråga och går därmed utöver medborgarfrågan. Därmed har jag svarat på den frågan.

När det gäller vissa kommuners problem har kommunstyrelsens ordförande i Södertälje – jag har glömt vad han heter – som är socialdemokrat sagt att problemen egentligen inte är att människor kommer hit, utan problemet är att de inte kan integreras i samhället eftersom de inte får någon validering. Han sade till och med att läkare sitter och kör svarttaxi. Då är det något annat än att de flyttat just till Södertälje som är problemet.

Samtidigt är det väldigt konstigt att Socialdemokraterna vill styra detta när man säger att de svenskar som i dag blir uppsagda inte ska behöva flytta runt. Det blir ett konstigt resonemang. Om man har en princip att människor får bosätta sig där de vill och skapa sina förutsättningar ska vi ge människor morötter att flytta dit de vill.

När det gäller papperslösa – vilket vi knappast kan kalla oss här i kammaren! – tror jag att det är viktigt att ge dem möjlighet att få vård på lika villkor, för det är en mänsklig rättighet. Den uppfattningen har Kristdemokraterna, och vi jobbar för detta.

Anf. 126 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Herr talman! Miljöpartiet och Kristdemokraterna brukar ofta vara överens i frågor som handlar om asyl, människovärde och annat som handlar om människor och humanitet.

Jag vill därför ställa samma frågor till Lars Gustafsson som jag har ställt till andra. Jag hoppas att jag från Lars Gustafsson kan få ett personligt och ärligt svar.

Jag ska börja med att berätta om ett fall. Det handlar om en ung kille som har skickats tillbaka till Afghanistan för inte så länge sedan. Han heter Dadkhoda Lindström och är gift med en svensk tjej. Han satt på förvaret i cirka två månader och skickades därefter till Afghanistan.

Där lever han nu med hjälp av de pengar som vänner och bekanta kan skicka till honom. Han ska söka uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning, men den nya ambassaden som vi har öppnat i Kabul tänker inte ägna sig åt konsulära frågor på grund av säkerhetsläget. Det är nämligen för farligt att släppa in människor på vår ambasad. Han kan alltså inte söka därifrån, och frågan är vad han ska göra i stället.

Jag vill fråga: Är det rätt att världens fattiga ska betala för vårt flyktingmottagande i Sverige? 2 miljarder kronor av vår biståndsbudget används för flyktingmottagande i Sverige. Är det rätt att skattebetalarna ska betala förvar och utvisningskostnader för Dadkhoda som ändå har rätt att komma tillbaka och bo här i Sverige väldigt snart? Är det rätt att sätta människor som inte begått brott i fängsligt förvar?

Anf. 127 LARS GUSTAFSSON (kd) replik:

Herr talman! Vi har gått ut med ett pressmeddelande om att man ska kunna söka från Sverige om man rimligtvis ändå kommer att få stanna i Sverige. Vi hoppas att frågan snart får en lösning, och jag är övertygad om att det snart kommer ett förslag om detta. Jag tror alltså att det löser sig. Tyvärr är det väldigt svårt att göra något åt saken retroaktivt för dem

som åkt ut, men detta visar på det orimliga i förhållandet. Det har även Migrationsverket påtalat.

Kan Bodil Ceballos påminna mig om den andra frågan?

Prot. 2008/09:37
27 november

Migration

(BODIL CEBALLOS (mp): Jag ställde frågor om biståndet och om skattebetalarna ska bekosta utvisningarna.)

Det är inte så att utlänningar betalar det svenska biståndet. Det är svenska skattebetalare som betalar svenska utgifter. Därför kan vi inte säga att vi tar deras pengar.

Däremot håller jag med om att vi inte ska ha en process i Sverige som fördyrar mer än nödvändigt. Det måste vara rättssäkert. Däremot kan man inte säga att vår rättssäkerhet ska bero på hur mycket pengar vi måste lägga på den. Vi måste ju ändå upprätthålla rättssäkerheten. Jag ser inte det som det stora problemet. Jag ser problemet som att vi måste få en bättre process där de människor som söker här och har rätt att stanna här ska få det.

Som jag sade i mitt anförande har Migrationsverket sagt att vi måste se över ombudens kvalitet, för ibland har de sökande nog inte fått tillräcklig hjälp för att få sin sak rätt prövad, och det är ett bekymmer.

Jag får återkomma till den andra frågan sedan.

Anf. 128 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Lars Gustafsson för att jag åtminstone har fått ett svar, att något eventuellt kommer att hända framöver för att rätta till situationen åtminstone för dem som är anhöriginvandrare. Men vad ska vi då göra med dem som kommer att utvisas innan dess och som hamnar i Kabul, där de inte kan gå till ambassaden?

Jag har ställt en fråga till riksdagens utredningstjänst tidigare om anhöriginvandringen och undantagsreglerna. De säger bland annat att undantagsreglerna träder in om det till exempel i det landet inte finns en utlandsrepresentation som man kan vända sig till. Det har ju varit fallet i Afghanistan där ambassaden är helt nyöppnad. Det innebär att alla de som vi har skickat dit tidigare inte har haft någon att vända sig till i Afghanistan, utan de har hänvisats till Islamabad. Och där är säkerhetsläget inte heller så bra, om man dessutom inte har pass och annat för att ta sig dit.

Det är ett stort problem för de personer som vi har skickat i väg. Vi har försatt dem i en väldigt besvärlig situation helt utan deras förskyllan. De har rätt att vara och bo här i Sverige därför att de har familj här. Ändå har vi betett oss på det här sättet.

Om Lars Gustafsson också har något förslag på hur man kan rätta till situationen för dem som inte kan vända sig till ambassaden och om någonting är på gång där är jag väldigt glad och tacksam om jag får höra om det.

Anf. 129 LARS GUSTAFSSON (kd) replik:

Herr talman! Jag är inte allsmäktig i alla fall, annars hade jag rättat till de här problemen.

Beskickningen där får väl hitta något sätt att kommunicera med de här människorna så att de får sin rätt så fort som möjligt. Det ligger väl

på utrikesutskottet eller Utrikesdepartementet, gissar jag, att se till beskickningarna.

Denna fråga som har dragits i långbänk måste få en snar lösning. Vi får lösa den så fort det går. Sedan ska jag inte ge tips till några myndigheter här, för då blir jag nog påhoppad av dem.

Jag tror att vi måste se hela asylprocessen på ett annat sätt, att det ska vara en mer professionell hantering än vad det har varit. Det var därför som några av oss talare här inne gick med på att man möjligtvis skulle hitta en amnesti i samband med den nya process- och instansordningen, som till och med Kalle Larsson erkänner är bättre. Det var i det läget vi var. Nu är vi i ett annat läge och kan inte hålla på med det om igen, men vi måste ha en riktig process som fungerar.

Nu ser jag fram emot de förslag som NIPU-översynen kommer med, för jag tror att man där kan lyfta fram vissa andra frågor. Det ges också möjlighet för oppositionen att lägga fram förslag. Sedan får vi väga dem mot varandra.

Anf. 130 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Utgiftsområde 8 omfattar centrala framtidsfrågor för Sverige. Utgifterna för migrationspolitiken beräknas bli 5,9 miljarder kronor för 2009. Det vilar alltså ett mycket stort ansvar på våra axlar här i kammaren i kväll, ett ansvar som vi från allianspartiernas sida är beredda att ta.

För att tydligt visa att vi tar ett sådant ansvar har vi satt upp nya mål för migrationspolitiken: att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som inom ramen för den reglerade invandringen värnar asylrätten, underlättar rörlighet över gränser, främjar en behovsstyrd arbetskraftsinvandring, tillvaratar och beaktar migrationens utvecklingseffekter samt fördjupar det europeiska och internationella samarbetet.

Låt mig närmare gå igenom dessa mål och börja med den grundläggande asylrätten.

Sverige ska ha en human flyktingpolitik och vara en fristad för dem som flyr undan förföljelse och förtryck. Rätten att söka asyl ska värnas, och den svenska asylprocessen ska vara rättssäker och human.

Under de senaste åren har vi sett mycket stora skillnader i antalet asylsökande i vårt land. Förra året ökade antalet asylsökande med nästan 50 procent, för att i år åter minska.

Vårt mottagandesystem måste vara väl rustat för dessa stora förändringar. Mottagandet måste också vara en del av arbetslinjen och främja de asylsökandes egna möjligheter till sysselsättning och försörjning. Den nuvarande ordningen, som infördes 1994, gör inte det. Och då inga initiativ tyvärr tagits sedan dess pågår först nu en översyn av hela mottagandet av asylsökande.

De asylsökandes boende är en viktig del i översynen. Det finns ett behov av att se över vilken information och vilka incitament som kan användas för att påverka asylsökandes val av boendeort. Det leder till minskade utanförskapsproblem, mindre trångboddhet och att den enskilde i stället väljer att bosätta sig i regioner med förutsättningar för bostäder, utbildning och arbete.

Att som vissa har föreslagit styra med tvång och kvoter i stället för med incitament och med arbetslinjen skulle vara ett stort intrång i dessa

personers frihet att ta eget ansvar för sin situation. Det egna boendet där asylsökande kan bo tillsammans med släkt och vänner och rå sig själva har för många varit positivt och bidragit till en större möjlighet att leva ett normalt liv. ”Kommunarrest”, eller som vissa säger ”avskaffa det egna boendet”, bryter inte det utanförskap som många nyanlända känner. Vi tror inte att det kan vara en lyckad lösning på integrationsproblemen att hindra människor från att röra sig fritt. I stället måste vi ta ytterligare steg för att stärka drivkrafterna för arbete och på så sätt minska risken för att nyanlända fastnar i utanförskap.

Det är mot den bakgrunden som även ett försörjningskrav vid anhöriginvandring ska införas. Vår utgångspunkt är nämligen att alla som bor i Sverige ska arbeta och försörja sig. Vi har därför redan stärkt arbetslinjen för nyanlända, till exempel med instegs- och nystartsjobb. Förra året gick också vart tredje nytt jobb till någon född utanför Sverige.

Med ett försörjningskrav stärks arbetslinjen ytterligare i migrationspolitiken. Incitamenten att, även efter det att uppehållstillstånd har beviljats, flytta till de delar av landet där det finns arbete och bostäder blir större. Det gör också att familjen sedan kommer till ordnade förhållanden, vilket ökar förutsättningarna för en framgångsrik integration.

Låt mig återgå till de stora skillnaderna i antalet asylsökande i vårt land. Förra året sökte fler personer asyl i Sverige än i något annat europeiskt land. Drygt hälften av alla asylsökande från Irak som sökte asyl i Europa gjorde det i Sverige, nästan 19 000 irakiska medborgare.

Dessa stora skillnader i antalet asylsökande beror på förändringar i vår omvärld som vi inte alltid kan påverka eller förutse. Avgörande för att under dessa varierande förutsättningar kunna värna asylrätten är inte bara ett väl fungerande mottagandesystem utan också dimensioneringen av Migrationsverket. Med det förslag som riksdagen har att ta ställning till i dag ska Migrationsverket klara att leva upp till de högt ställda krav som vi alla har på dem.

Regeringen fortsätter också att prioritera handläggningstiderna. Avgörande för en human asylprocess är att den går fort. Därför föreslår vi en ökning av Migrationsverkets anslag med ytterligare 45 miljoner kronor så att de ska kunna minska ärendebalanserna under 2009.

Herr talman! En rättssäker asylprocess har också ett tydligt avslut: aningen genom ett bifallsbeslut varpå det gäller att så snabbt som möjligt komma ut på den svenska arbetsmarknaden – därför har vi också stärkt arbetslinjen för nyanlända – eller genom ett avslagsbeslut varpå personen har en skyldighet att lämna Sverige. Att så sker är avgörande för att vi i längden ska kunna värna asylrätten. För att effektivisera återvändandet och förstärka arbetet med att ge stöd till de personer som ska återvända föreslår vi att Migrationsverket får 40 miljoner kronor för år 2009. Samtidigt har vi också höjt det ekonomiska stöd som kan ges i vissa fall till personer som fått avslag på sin asylansökan för att underlätta deras återetablering i hemlandet.

Herr talman! Endast med rättssäkerhet, tydlighet och ordning och reda kan den humana flyktingpolitiken bli långsiktigt hållbar. Ändå framförs det med jämna mellanrum krav på amnestier för personer som inte respekterar svenska myndigheters och domstolars beslut, och så även i år från oppositionen eller delar av den så kallade oppositionen i den här frågan. Men amnestier undergräver en rättssäker asylprövning och urhol-

kar asylrättens legitimitet. Amnestier medför att den som följer de lagar som riksdagen stiftat och lämnar landet efter en rättssäker asylprövning hamnar i ett sämre läge än den som har förbrutit sig mot lagarna.

Tänkvärt är också att vissa av dem som förespråkar amnestier för dem som inte respekterar reglerna samtidigt säger nej till regler om ett öppnare Sverige.

Allianspartierna har som nya mål för migrationspolitiken att underlätta rörlighet över gränser och främja en behovsstyrd arbetskraftsinvandring. Migrationspolitiken i Sverige och världen måste bli något mer än bara asylopolitik. Att människor vill arbeta och bo i Sverige är något positivt.

Sverige måste också vara rustat för framtiden. Ökad arbetskraftsinvandring är en av flera nödvändiga åtgärder för att säkra att det finns tillräckligt många händer i svenska företag men också i vården och i äldre- och barnomsorgen.

Om drygt två veckor blir det därför lättare för människor att komma till Sverige för att arbeta. Det blir lättare för arbetsgivare att rekrytera arbetskraft från länder utanför Europa – detta utan att kompromissa med reglerna på den svenska arbetsmarknaden eller kontrollen av vem som kommer och under vilka villkor.

Vi ökar därför Migrationsverkets anslag med 24 miljoner kronor för att de ska kunna hantera både det ökade antalet ansökningar som de nya reglerna för arbetskraftsinvandring beräknas medföra och de arbetsuppgifter som överförs från Arbetsförmedlingen till Migrationsverket.

I det nya målet för migrationspolitiken ingår också att fördjupa det europeiska och internationella samarbetet. Vi ser att det med en ökad global rörlighet och med en fri rörlighet inom unionen är naturligt att reglerna för att resa in och ut ur EU är gemensamma. Det finns ett behov av att utveckla den EU-gemensamma migrationspolitiken för att öka möjligheterna till laglig invandring till Europa.

Den fortsatta harmoniseringen av asylopolitiken inom EU är också viktig. Sverige ska ta sin del av ansvaret för det internationella skyddet av flyktingar. Men om Sverige får ta en oproportionerligt stor del av konsekvenserna för flyktingsituationen i vår omvärld i förhållande till jämförbara länder kan det i förlängningen leda till att hållbarheten i hela vårt asylsystem ifrågasätts.

För att stärka rättssäkerheten, humaniteten och ansvarsfördelningen bör reglerna för asyl vara så lika som möjligt i unionen. Med gemensamma regler sätter vi stopp för asyllotteriet där det spelar större roll i vilket land ansökan lämnas in än vilka skäl som ligger till grund för den.

Herr talman! Snarare än att bygga murar runt Sverige ska vi sänka våra trösklar. Snarare än att försöka hejda migrationen ska vi hantera och reglera den på ett sätt som gynnar såväl dem som migrerar som ursprungs- och destinationsländerna. I det nya målet för migrationspolitiken ingår därför att tillvarata och beakta migrationens utvecklingseffekter.

Vi lever i en alltmer globaliserad värld. I dag lever mer än 200 miljoner människor utanför sina ursprungsländer. Det är ungefär 3 procent av världens befolkning.

De positiva sambanden mellan migration och utveckling är något som jag avslutningsvis vill lyfta fram. Exempel på sådana samband är remitte-

ringars utvecklingseffekter, cirkulär migration och diasporagrupperns bidrag till utvecklingen i ursprungsländer.

Världsbanken uppskattade värdet av de pengar som migranter årligen skickar hem till ca 250 miljarder amerikanska dollar år 2007. Genom att skapa säkra kanaler för överföringar och sänka kostnader för transaktioner kan värdet av dessa remitteringar öka. Pengarna kan bland annat bidra till utbildning, investeringar i god hälsa och bättre boende och vara nödvändigt kapital för etablering av företag i ursprungsländer.

Även cirkulär migration har de senaste åren fått alltmer uppmärksamhet som en företeelse med potential att skapa positiva utvecklingseffekter. När migranter återvänder till sina ursprungsländer, även om det bara sker tillfälligt, kan de bidra med förvärvade kunskaper och erfarenheter som gynnar utvecklingen i ursprungslandet. Cirkulär migration kan även mildra negativa effekter av migration som till exempel kompetensflykt. Det handlar alltså om att skapa möjligheter för migranter att röra sig mellan ursprungs- och mottagarländer.

Utvecklingseffekter kan också främjas genom grupper av människor som i mottagarlandet förenas av sitt gemensamma ursprung i ett annat land, så kallade diasporagrupper. Beroende på hur kontaktnät, nya kunskaper och erfarenheter används kan diasporagrupper hjälpa till att förbättra livsvillkoren för fattiga individer, familjer och lokalsamhällen i hemländerna.

Det är något som vi i Sverige, som har varit ett stort mottagarland när det gäller asylsökande, definitivt kommer att ha anledning under de kommande åren att fördjupa oss i och fundera över hur vi ska kunna åstadkomma politikutveckling på detta område.

Herr talman! Detta är nya perspektiv på och nya mål för migrationspolitiken – öppenhet och rättssäkerhet, humanitet och tydlighet, ordning och reda. Det är ett hållbart helhetsgrepp helt enkelt.
(Applåder)

I detta anförande instämde Gunnar Axén, Mikael Cederbratt och Lars-Arne Staxäng (alla m) samt Solveig Zander (c), Ulf Nilsson (fp) och Lars Gustafsson (kd).

Anf. 131 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Rent retoriskt kan man ställa ett fåtal frågor och kräva svar på dem. Jag tänker göra ett litet experiment och ställa lite fler frågor. Jag hoppas att migrationsministern ändå anstränger sig att försöka svara.

Den första frågan rör de migrationspolitiska målen. Varför är det inte längre viktigt att värna asylrätten internationellt? Den formuleringen tas bort ur målen. Ska man uppfatta de nya målen så att asylrätten är underordnad den reglerade invandringen?

Min andra fråga: Migrationsministern säger att man ska flytta dit där det finns arbete och bostad som ett skäl för att man ska hålla kärnfamiljer splittrade. Vilka platser är det där både arbete och bostad finns?

Den tredje frågan är mer av en ja-eller-nej-fråga. Finns det enligt migrationsministerns uppfattning ett ovillkorligt förbud mot att avvisa någon när det föreligger risk för tortyr?

Den fjärde frågan ställer jag på förekommen anledning. Kan Tobias Billström definiera begreppet svenska värderingar?

Anf. 132 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Avsikten med förändringen av målet som föreslås och som riksdagen har att besluta om är naturligtvis en helt annan än vad motionärerna från Vänsterpartiet hävdar. Asylrätten för den som kommer och söker skydd i Sverige är inte och kommer inte att vara underordnad invandringsregleringen. Som bekant prövas en asylansökan utan hänsyn till hur den sökandes inresa i Sverige skett – i enlighet med regelsystemet eller i strid med den. Någon ändring av detta kommer inte att ske.

Jag anser att målet är tillräckligt tydligt för att förstås på rätt sätt. Det är dock angeläget att målet för migrationspolitiken inte ger utrymme för misstolkningar. Om det vid genomförandet av politiken visar sig behövas ett förtydligande av skrivningarna om målet kommer jag att överväga hur ett förtydligande kan ske i nästa års budgetproposition.

När det gäller frågan om försörjningskravet kunde det vara klädsamt att invänta vad utredningen kommer fram till. Den presenteras ju på måndag. Men om Kalle Larsson vill ha ett svar på frågan i vilka delar av Sverige man kan finna både bostad och arbete kan jag tala om att jag har varit i såväl Pajala som Gnosjö, för att nämna två exempel. Där kan man utmärkt väl uppfylla dessa två krav.

När det gäller frågan om tortyr tror jag att Kalle Larsson är medveten om att vi är förpliktade, enligt de internationella konventioner som vi har undertecknat, att inte skicka tillbaka eller avvisa någon från vårt land om det finns risk för tortyr. Det kallas verkställighetshinder. Sådant prövas numera av Migrationsöverdomstolen. Regeringen är förbunden att följa Migrationsöverdomstolens utslag.

Den sista frågan: Ja, man skulle säkert kunna ha en lång diskussion om detta. Som Kalle Larsson dock vet faller detta inom ramen för integrationspolitiken. Det är där som förslaget som Kalle Larsson refererade till i sin replik har lagts fram. Detta är en debatt om utgiftsområde 8, Migration.

Anf. 133 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Det är alltid spännande att tolka svar. Jag gör ett försök att tolka lite. Migrationsministern får säga om jag har tolkat det felaktigt.

I den första frågan uppfattar jag att migrationsministern inte är alldeles nöjd eftersom det föreligger risk för missuppfattning – inte bara av oss – av de nya föreslagna migrationspolitiska målen. Han är beredd att återkomma i frågan nästa år om man finner det lämpligt. Är det svaret välkomnar vi det. Det är uppenbart att det går att missförstå de mål man har föreslagit.

Om jag förstår det rätt ska de som kommer som invandrare till Sverige bosätta sig i Gnosjö eller Pajala. Finns det fler platser? Det kan efter ett tag bli ganska fullt där, ont om bostäder och eventuellt brist på jobb i den lågkonjunktur vi nu går in i. Och vad är det som gör att det skulle vara lättare att skaffa arbete och rimlig bostad när man inte ens får återförenas med sina barn? Det är vad regeringen har ställt sig bakom när man har lämnat direktiven till den utredning som presenterar sitt förslag på måndag.

Det är bra att vi får ett klargörande om att det finns ett ovillkorligt förbud när det föreligger risk för tortyr. Det är väl också bra om ministern berättar hur hela processen i beslutsfattandet går till. Migrat-

ionsöverdomstolen har en stark ställning men regeringen har också att ta ställning till dessa avvísningar. Så ser den nya instans- och processordningen ut.

Jag beklagar att migrationsministern inte vill ge sig in på definitionen av svenska värderingar, även om jag förstår det. Det är ju ingen enkel sak. Det är en del av förklaringen till varför det är så misslyckat att tala om svenska värderingar som ett krav för att människor ska få sin försörjning tryggad i Sverige till exempel.

Anf. 134 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Svar kan missförstås. Jag nämnde två platser efter att Kalle Larsson hade bett om exempel, och genast ska alla människor bosätta sig i de två kommunerna. Det var inte riktigt det jag sade. Det vet Kalle Larsson också.

Däremot är det viktigt att exemplifiera och försöka förstå att det finns orter här i landet där de krav som vi har nämnt, nämligen att man ska kunna visa upp att man har en tryggad försörjning och ordnad bostad, kan tillgodoses.

Min uppfattning är att vi har problem med koncentration till ett antal kommuner. Försörjningskravet är ett sätt att hantera detta. Det är framför allt en fråga om att ta arbetslinjen in i migrationspolitiken, Kalle Larsson, där den – liksom överallt annars – hör hemma.

Det kan finnas behov av att se över vilka övriga incitament som kan användas för att påverka de asylsökandes val av boendeort. Om man kan göra det kan det leda till minskad koncentration av asylsökande i landets storstäder och storstadskommuner.

Vi inväntar i dag de utredningar som är på gång. Jag kan redan nu säga att för att få ett samlat grepp om hela mottagandet förutsätts att man funderar över vad som händer under tiden efter det att man har fått sin ansökan prövad. Därför har vi ett betänkande, *Egenansvar med professionellt stöd*, som överlämnades till regeringen före sommaren och som nu har varit på remiss.

Regeringen kommer att ta ställning till utredarens förslag till hur mottagandet av nyanlända kan förbättras i syfte att öka deras möjligheter till inträde på den svenska arbetsmarknaden och en snabbare introduktion i det svenska samhället.

Det handlar alltså om att kunna göra många saker samtidigt.

Avslutningsvis vill jag säga att det regelverk som finns för att hantera den typ av ärenden som Kalle Larsson nämnde följs. Det har regeringen för avsikt att göra i fortsättningen också.

Anf. 135 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Herr talman! Den nya lagen om arbetskraftsinvandring innebär att vi i framtiden kommer att ha färre som inte får uppehållstillstånd av det skäl som de har uppgett från början.

Det är mycket mindre risk att människor ska behöva gömma sig efter den nya lagens införande eftersom det finns flera lagliga vägar in i Sverige – vi har asylvägen, arbetskraftsinvandring, studerande etcetera. Det kommer alltså att vara möjligt att söka uppehållstillstånd på flera sätt.

Det som är problemet och det som vi diskuterar alltför ofta är den stora grupp människor som inte kommer att omfattas av den nya lagen,

nämligen de som redan befinner sig här och har befunnit sig här i många år.

Man vill inte kalla det för regulariseringar, och man vill inte kalla det för amnesti. Man kan göra så många olika saker. Det räcker att se till att det finns någon mer möjlig laglig väg att söka inifrån landet. Det gäller inte minst anhöriginvandrare som har kommit hit som asylsökande en gång i tiden, men som inte får stanna just därför.

Migrationsverkets generaldirektör har sagt till mig att undantagsreglerna när det gäller anhöriginvandring inte gäller för asylsökande. Riksdagens utredningstjänst säger så här:

Något stöd för att tidigare asylsökande är uteslutna från möjligheten att göra en ansökan om uppehållstillstånd från Sverige, det vill säga att de inte ska kunna omfattas av undantagsreglerna, har utredningstjänsten inte funnit.

Jag skulle vilja ha information från ministern om vad som är problemet. Varför fortsätter vi att skicka människor som borde omfattas av undantagsreglerna till exempel till Afghanistan? Där finns ingen utlandsrepresentation med konsulära befogenheter.

Anf. 136 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Det är mycket positivt att Bodil Ceballos tar upp frågan om arbetskraftsinvandring. Låt mig än en gång tacka för ett gott samarbete i arbetet med att ta fram den proposition som riksdagen beslutat om och som träder i kraft om några veckor.

När det gäller huvudfrågan i repliken vill jag säga att vi inte har fri invandring i Sverige. Vi har en reglerad invandring. Huvudregeln i det regelverk som finns säger att ett tillstånd ska vara sökt och beviljat innan inresan till Sverige sker. Av det kan följa den typ av situationer som Bodil Ceballos pekar på.

Vi har tillsatt en utredning, den så kallade Utvärderingsutredningen, som går igenom utlänningslagen och tittar på de här frågorna. Grundfrågan är: Är det praxis som behöver ändras, det vill säga att Migrationsverket självt kan ändra den praxis som man i dag följer, eller är det lagstiftningen som behöver ändras?

Det kommer Utvärderingsutredningen att lämna besked om nästa år när den är färdig med slutbetänkandet och överlämnar det till regeringen. Då är jag beredd att fortsätta diskussionen eftersom vi då har ett material att utgå ifrån. Annars blir det så lätt bara en spekulering här i kammaren på kvällskvisten och det tror jag inte att vi är särskilt betjänta av.

Anf. 137 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Herr talman! Då vill jag veta av ministern vad jag ska råda dem som vi skickar till Afghanistan och som frågar mig hur de ska kunna söka uppehållstillståndet därför att göra. Vad ska jag råda dem?

En sak som jag funderar väldigt mycket på är reglerad invandring som är som ett mantra här i salen vid många tillfällen. Reglerad invandring tolkas för det mesta som att den är begränsad. Men reglerad invandring kan också tolkas som att det ska finnas lagar och regler som talar om hur invandringen ska gå till. Jag vill hellre tolka det på det sättet, att det är ett regelverk som talar om hur det ska gå till och inte att det är en begränsning. Det tolkas av Migrationsverket och många andra som att re-

glerad invandring är detsamma som begränsad invandring. Det håller jag inte med om.

Den 27 februari ska översynen av den nya ordningen vara klar, har jag läst. Nu sade någon att det verkar som om ni tycker att det är för tidigt. Tänker ni dra ut mer på tiden för den här utredningen eller kommer den den 27 februari? Många, inklusive mig, väntar på att den ska komma. Det är mycket som behöver göras med den nya utlänningslagstiftningen.

Redan när den antogs sades det att den måste ses över. Vi ville sätta den nya instansordningen, men var medvetna om att vi måste se över lagen och dess tillämpning relativt snart. När kommer denna översyn?

Anf. 138 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Det är naturligtvis alltid angeläget att lyssna på utredaren och höra vad han – i det här fallet är det en han, nämligen förre hovrättspresidenten Bertil HübINETTE – tycker är ett rimligt tidspensum för att kunna slutföra uppgiften på ett bra sätt åt regeringen, som har beställt utredningen. Den diskussionen får naturligtvis fortgå i Regeringskansliet efter det att Bertil HübINETTE nu har inkommit med en begäran om förlängning.

När det gäller huvudfrågan, det vill säga den reglerade invandringen och behovet av att ha sökt tillstånd för inresa innan man kommer hit, har jag i åtskilliga intervjuer sagt att jag tycker att det är angeläget att undvika orimligheter av den typ som Bodil Ceballos lyfter fram.

Jag återvänder till grundfrågan. Handlar det om praxis, som Migrationsverket som självständig myndighet väljer att uttolka den lagstiftning som finns, eller handlar det om lagstiftning som behöver förändras? Detta måste naturligtvis utredas i grunden innan vi kan få ett klart svar i den här frågan.

Migrationsverket har följt och fortsätter uppenbarligen att följa den praxis som man har etablerat. Om vi vill åstadkomma något annat måste vi fatta beslut i denna kammare om att ändra lagstiftningen. Om vi ska göra det måste vi först ha en utredning på bordet som klargör vad som egentligen gäller. Utvärderingsutredningen som nu sitter måste få en chans att titta på den här frågan och göra en bedömning innan regeringen återvänder till kammaren med ett förslag om eventuella lagändringar.

Jag utgår ifrån att Bodil Ceballos också tycker så. Därför blir det mitt svar i den här repliken.

Anf. 139 MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik:

Herr talman! Jag tror att vi alla här kan vara överens om den problembild som vi ser i det fåtal kommuner som har tagit ett väldigt stort ansvar för flyktingmottagandet. Det handlar om trångboddhet, man klarar inte riktigt av att ordna bostäder och bra utbildning för barnen, det är långa köer till sfi, och det är svårt att få arbete. Det är inte bara så att det är Sverige som har tagit ett stort ansvar i EU, utan det är, som sagt, ett fåtal kommuner i Sverige som har tagit ett stort ansvar för det nationella flyktingmottagandet. Dessa kommuner känner just nu att detta inte fungerar.

Prot. 2008/09:37
27 november

Migration

Jag tycker att det är väldigt tråkigt att vi inte ser några mer konkreta förslag. Regeringen säger nej till den insats som vi socialdemokrater vill göra, nämligen att informera dem som kommer hit om vilka möjligheter som finns att få en bostad, att få ett arbete och att börja lära sig svenska. De ska också informeras om vilka skolor som deras barn kan gå i utan att behöva vänta någon längre tid.

Jag tycker också att det är tråkigt med det kommande förslaget. Även om utredningen inte är färdig var det direktiv som gavs när det gäller anhöriginvandring ganska tydligt, det vill säga försörjningskravet som gör det svårare för de människor som kommer hit och får uppehållstillstånd att ta hit barn och den som man är gift med eller har ingått registrerat partnerskap med. Först ska man ha en bostad och en försörjning.

Tobias Billström talade om att man skulle sänka trösklarna. Jag tror att detta förslag faktiskt går emot det som Tobias Billström själv sade. Man höjer trösklarna för människor som vill komma hit.

Det är inte lätt att komma hit till exempel för en somalier som kanske är analfabet och som först ska försöka lära sig svenska och sedan försöka få ett arbete, också med tanke på de attityder som tyvärr finns på den svenska arbetsmarknaden. Jag tycker att det innebär att man ger individen ett väldigt stort ansvar. Samhället borde också ta ett ansvar.

Anf. 140 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Det finns alltid en risk med denna typ av väldigt breda debatter, nämligen att man gör det till en allmän migrationspolitisk debatt och att man inte koncentrerar sig på det som faktiskt står i betänkandet och det som kammaren har att ta ställning till. Det tycker jag att vi bör göra. Jag tycker att vi bör koncentrera oss på den huvuduppgiften.

Asylsökandes boende och framför allt det så kallade egna boendet är en av de frågor inom mottagandet av asylsökande som har blivit mest uppmärksammade. Men det finns inga enkla svar eller lösningar kring det egna boendet, även om det hade varit bekvämt.

Jag kan också notera att det förslag som Magdalena Streijfferts eget parti kom fram till, den så kallade kommunarresten, mötte kraftfullt motstånd från Miljöpartiet och Vänstern. Nu har dessa två partiers representanter tyvärr lämnat kammaren, men om de hade varit kvar hade de kanske haft ett och annat att säga om detta. Där fanns det absolut inget alternativ till regeringens politik.

Jag är fullt medveten om att vissa kommuner som Södertälje, Malmö, Göteborg och Stockholm med omnejd har tagit ett stort ansvar. Av just den anledningen tillsatte regeringen förra året en utredning, Asylmottagandeutredningen, som ska se över mottagandet av asylsökande. Asylsökandes boende är, precis som jag sade i mitt huvudanförande, en mycket viktig del av denna utredning. Utredarens uppdrag är att se över boendefrågan i ett brett perspektiv i syfte att öka de asylsökandes möjligheter till sysselsättning och så småningom egen försörjning, vilket för övrigt hänger samman med just Egenförsörjningsutredningen vars slutbetänkande kommer på måndag.

Detta ska göras både under tiden som asylansökan provas och om personen eventuellt kommer att stanna kvar i Sverige. Med detta tar vi ett helhetsgrepp om frågorna. Men att avskaffa det egna boendet, som Magdalena Streijfferts parti är inne på, skulle innebära omfattande tvångsre-

gleringar i form av kommunarrest eller motsvarande och ett stort intrång i dessa människors liv. Vi tror inte att detta må hindra människor från att röra sig fritt eller att detta kan vara en lyckad lösning på de integrationsproblem som alla ändå tycks vara eniga om existerar.

Prot. 2008/09:37
27 november

Migration

Anf. 141 MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik:

Herr talman! Frågan är vem av oss som diskuterar betänkandet och vem det är som för en allmän debatt och diskussion. Jag diskuterade just betänkandet där det i Socialdemokraternas förslag talas om en informationsinsats på 20 miljoner för att Migrationsverket ska ha en möjlighet att informera lite grann om hur det ser ut – var det finns möjlighet att få en bostad, var man kan lära sig svenska och hur man kan få ett arbete. Det säger den borgerliga regeringen nej till. Det står ingenting om någon husarrest. Jag tror inte att det ordet nämns i hela betänkandet. Det var därför märkligt att det kom upp.

Jag fick inget svar på frågan om försörjningskravet när det gäller de människor som kommer hit och deras möjligheter att ta hit barn under 18 år eller den man älskar. Först ska man ha en bostad och ett arbete. Det gör det väldigt mycket svårare för människor att återförenas. Det är en viktig del av integrationsarbetet. Den som har sina nära omkring sig mår bättre och har också bättre möjligheter att ta till sig språket och få ett arbete. Jag tycker att det förslag som man har beställt utifrån denna utredning går åt motsatt håll.

Jag vill också fråga ministern om den utredning som vi fick besked om redan i våras när det gäller vård för papperslösa och gömda. Det är en utredning som vi har hört mycket om. Det arbetas fortfarande med direktiven, och det har pågått ganska länge. Jag undrar: När kommer vi att få reda på vilka direktiv som gäller, och när kommer vi få en utredning på plats som ser över denna väldigt angelägna fråga?

Avslutningsvis vill jag ställa en fråga om de juridiska ombuden. Man sänker drastiskt anslaget, från 248 miljoner 2008 till 98 miljoner 2009. Är det inte viktigt att människor som kommer hit får laglig rätt till ett juridiskt ombud? Vad händer när pengarna tar slut, vilket de kommer att göra?

Anf. 142 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! På den sista frågan finns det ett enkelt svar, nämligen att det finns tilläggsbudgetar. De har regeringen möjlighet att justera.

Jag kan inte låta bli att återkoppla till detta med hur breda debatterna är. Den här debatten har framför allt visat spretigheten hos oppositionen. Socialdemokraterna är mot det egna boendet och vill införa kommunarrest. Miljöpartiet och Vänstern är för det egna boendet. Miljöpartiet är för arbetskraftsinvandringen och röstade för regeringens förslag så sent som för två veckor sedan här i kammaren. Socialdemokraterna och Vänstern är mot arbetskraftsinvandringen. Miljöpartiet och Vänstern är för en generell flyktingamnesti och förnyade detta krav i samband med detta betänkande. Socialdemokraterna är mot en sådan.

Kära vänner! Jag tror inte att ni kommer att ha en enda suck att regera ihop med denna politik. Jag tror inte det.

Men det handlar inte bara om det, Magdalena Streijffert. Hon tog också upp frågan om detta kontrakt och diskussionerna om detta. Jag

kunde inte låta bli att notera att Veronica Palm, en av era talespersoner i dessa frågor – ni har ju fler numera – omedelbart avfärdade detta kontraktsförslag och sade att ni inte tycker om det. Men er flykting- och integrationspolitiska talesman Luciano Astudillo – ni har väldigt många som är talesmän på detta område – välkomnade förslaget. Han sade dessutom att det rimmar väl med det förslag som Socialdemokraterna lade fram 2006.

Jag vet inte riktigt hur ni tänker få ihop detta. Men en sak är säker: Den tydlighet och den klarhet som denna debatt har visat när det gäller migrationspolitiken har skapats genom att fyra partier har slagit sig ned och bestämt sig för vad de vill åstadkomma och ser till att genomföra detta. Ni har inte ens börjat den resan. Jag tycker att det är mycket allvarligt. Det innebär att det på ett område som många svenskar tycker är viktigt och angeläget finns det i dag bara ett enda regeringsalternativ och ingenting annat. Det kan vara något som är värt att fundera över i framtiden.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 3 december.)

14 § Rikets styrelse

Föredrogs

konstitutionsutskottets betänkande 2008/09:KU1

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse (prop. 2008/09:1 delvis och redog. 2007/08:RS2).

Anf. 143 BERIT ANDNOR (s):

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservationerna 1 och 4.

Den budget som vi socialdemokrater presenterade i början av oktober var och är en helhet. Den är ett heltäckande förslag till statsbudget med andra ramar för utgifter och intäkter, men framför allt med en helt annan inriktning på politiken.

Eftersom vårt helhetsförslag redan har fallit i och med behandlingen av ramarna här i kammaren har vi inget yrkande i den delen utan hänvisar till det särskilda yttrande som återfinns i betänkandet.

De reservationer som vi har riktar in sig på de områden där vi ser att inriktningen är felaktig utan att det för den skull har budgetpåverkan.

Denna budgetdebatt kommer i mångt och mycket att bli en upprepning av fjolårets debatt. Regeringens förslag är nämligen i mångt och mycket en upprepning av fjolårets dåliga förslag som självfallet inte har blivit bättre av att upprepas.

Först och främst handlar det om regeringens förslag till nytt demokratimål. I fjol ändrades demokratimålet. I förslaget till nytt demokratimål saknas flera viktiga delar.

Under den socialdemokratiska regeringens tid var målet brett och detaljerat, och det var inriktat på att föra ut demokratins ideal till alla. De mänskliga rättigheterna skulle försvaras, deltagandet i de demokratiska processerna skulle öka, kvaliteten i det demokratiska arbetet skulle förstärkas, och deltagandet i de allmänna valen skulle öka.

Konkret var det fråga om många olika åtgärder. Det gällde särskilda demokratiprojekt i utsatta områden, skolval, försök med nya former av medborgarinflytande, insatser för att främja mänskliga rättigheter och politiskt deltagande, insatser för att fler med utländsk bakgrund skulle åta sig förtroendeuppdrag med mera – tusen och en insats i människors vardag varje dag året runt just för att hålla demokratin levande och bidra till att mota antidemokratiska krafter innan dessa vuxit sig starka.

Den målsättning med demokratiarbetet som vi socialdemokrater hade tillsammans med samarbetspartierna byttes ut förra året. Kvar blev en skrivning om mänskliga rättigheter och om individens möjligheter till inflytande, något som bara kan beskrivas som en kraftfull ambitions-sänkning.

Det som framför allt är en brist är att det saknas en analys av var de viktigaste insatserna för att stärka demokratin behöver göras. Utan en analys blir alla åtgärder som gripna ur luften. Utan sammanhang och utan en strategi blir insatserna rapsodiska och därmed utan den samlade styrka som behövs.

Nu ska målet ändras igen, inte till innehållet men väl till formen. Därför finns det, tycker vi, anledning att ta tillfället i akt och förändra även det dåliga innehållet i regeringens demokratimål.

Herr talman! År 2006 lade regeringen ned Kommittén för EU-debatt. Under de år vi hade den kommittén genomfördes 1 700 aktiviteter och 450 projekt. 10 600 elever har berörts. Men för två år sedan valde den borgerliga regeringen att ta bort den här möjligheten till en bred folklig debatt. Nu väljer man att inför nästa år föreslå en förstärkning av anslaget för ”information om EU från regeringens sida”. Folklig debatt ska ersättas med regeringspropaganda.

De farhågor som vi hade inför det beslut som riksdagen fattade om regeringens förslag – det gäller också den syn som vi ansåg att regeringen hade när det gäller en fri och öppen EU-debatt – blir nu besannade. Vi tycker att agerandet är ett uttryck för ett elitistiskt och mycket snävt synsätt.

För oss socialdemokrater är det ett faktum att det inte går att kommandera fram en debatt uppifrån utan bara stimulera den underifrån. Vi vill därför att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om hur en bred och folkligt förankrad EU-debatt bäst kan stimuleras.

Herr talman! I fjol kallade jag presstödet för en sorglustig historia. I år börjar det likna en fars. Efter det att kulturministern upprepade gånger framfört mantrat att EU tvingar oss att förändra vårt presstöd skedde plötsligt en total omsvängning i årets budget. Nu skulle presstödet vara oförändrat. Och nu spekuleras det i fackpressen kring om omsvängningen har något att göra med att statssekreteraren på Kulturdepartementet är gift med en ledamot i styrelsen för en tidning som får presstöd. Det må vara hur det vill med den saken, men faktum är att kulturministern under två års tid har lyckats inta nästan alla ståndpunkter som finns i den här frågan. Men hon har fortfarande inte lyckats verkställa riksdagens beslut från sommaren 2006 om presstödet.

Vad som är nästa besked från regeringen i den här frågan vet väl egentligen ingen. Jag är helt säker på att det inte är fråga om det sista beskedet.

Herr talman! I vårt förslag till ramar för utgiftsområde 1 har vi en nettobesparing. Vi socialdemokrater ser inte det enorma behov av en utökning av resurser för Regeringskansliets verksamhet som den borgerliga regeringen ser. Vi anser att det finns mer angelägna saker att lägga pengarna på.

Sedan både regeringens proposition och vårt eget budgetförslag lades fram har den finansiella situationen radikalt försämrats. Med bankakuten öppen och massarbetslösheten väntande runt hörnet känns det verklighetsfrämmande – ja, nästan stötande, tycker jag – att lägga 1 miljard på en utökning av Regeringskansliet för år 2009. Man kan inte låta bli att tänka på vad de pengarna i stället kunde ha använts till i form av åtgärder för att motverka effekterna av jobbkrisen.

Nu väljer man alltså att utöka Regeringskansliet i stället för att göra insatser för de arbetslösa och i stället för att motverka jobbkrisen. Men så ser politiken ut när en borgerlig regering gör sina prioriteringar.

Anf. 144 MARIANNE BERG (v):

Herr talman! I dag är det dags att debattera utgiftsområde 1 som gäller rikets styrelse.

Allra först vill jag bara konstatera att Vänsterpartiets förslag gällande statsbudgeten har fallit i och med att en majoritet av riksdagsledamöterna, det vill säga högeralliansen, den 19 november i år fattat beslut om ramarna för statsbudgetens utgiftsområde och en beräkning av statens inkomster. Vi har nu inget yrkande eftersom vårt förslag om hela statsbudgeten fallit. I stället hänvisar jag till vårt särskilda yttrande i betänkandet.

I detta betänkande finns det många, om jag får uttrycka det så, spännande områden att belysa. Kungliga hov- och slottsstaterna är ett område. Riksdagsledamöternas arvoden är ett annat område. Vidare gäller det Riksdagens ombudsmän, Sametinget, Regeringskansliet, demokratipolitik, pressfrågor med mera.

Ungefär vid den här tiden förra året tog jag upp det som Vänsterpartiet hade med i sin budgetmotion gällande utgiftsområde 1, nämligen arvoden, Sametinget och kungliga hov- och slottsstaterna, så det tänker jag inte beröra i dag. I stället väljer jag att i detta anförande belysa Vänsterpartiets reservation om en handelspolitik för jämställdhet – reservation 3 i betänkandet.

Handel är en av de viktigaste relationerna mellan länder. För de fattigaste länderna är just regelverkets utformning för handel helt avgörande för deras möjligheter att utvecklas och bekämpa fattigdomen.

Handel och de regler som finns befinner sig inte och bedrivs inte bara i en tomhet, i ett vakuum, utan präglas till stor del av maktrelationer och olika intressen. Det handlar om relationer mellan länder eller mellan grupper inom samma land. Men, herr talman, det kan också handla om relationer mellan män och kvinnor.

Trots detta har internationell handel – det gäller då både forskning och politiska institutioner – betraktats som könsneutral. Ett mycket tydligt exempel på detta var regeringens egen handelspolitiska deklaration som presenterades i mars i år. På 22 sidor nämns vare sig ordet ”kvinna” eller ordet ”jämställdhet”. Det är faktiskt riktigt illa. Sverige borde ha

kommit längre och borde ha drivit på frågan och verkligen fått fram den i ljuset.

Högeralliansen som så ofta pratat om just jämställdhet visar i denna fråga, liksom i alla andra frågor där jämställdhet berörs, att det bara är tomt prat. Ingen som tittar på hur det ser ut runt om i världen kan väl förneka att kvinnor och män har olika roller inom ekonomin och olika tillgång till makt och till så enormt viktiga resurser som kapital, krediter, jord, utbildning och teknik. Möjligheterna för kvinnor och män när det gäller att påverka och att delta i det politiska livet och i det politiska beslutsfattandet är också olika.

Herr talman! Jag vill nämna några konkreta exempel – exempel som vi också har med i vår motion – på hur det i verkligheten faktiskt kan se ut i vår värld.

I Bangladesh är 85 procent av alla anställda inom textilindustrin kvinnor. I Guangdongprovinserna i Kina saknar 60 procent av kvinnorna anställningskontrakt. I genomsnitt har de 150 timmars övertid varje månad. Två tredjedelar av världens jordbrukare är kvinnor. Kvinnor står för 60–90 procent av den globala matproduktionen. Medan kvinnor dominerar i småjordbruken som producerar för den lokala marknaden i utvecklingsländerna dominerar männen i de stora och medelstora jordbruken med inriktning på exportprodukter.

Denna arbetsdelning och skillnaden i roller gör att en ökad internationell handel, nya produktionsmönster och handelspolitiska regler påverkar kvinnor och män olika. Det är inte acceptabelt att Sveriges regering inte lyfter fram frågan och försöker förändra situationen. Men det är inte så konstigt – liberala ekonomiska teorier dominerar den handelspolitiska debatten.

Centralt i dessa teorier är att enskilda länder tydligare ska specialisera sig på områden där de kan producera till lägre kostnader och med högre produktivitet än andra länder, och den allra billigaste arbetskraften är just kvinnor. Åter vill jag säga att trots detta diskuteras handel alltid i stort sett som om den vore könsneutral.

Vänsterpartiet anser att det behövs ett tydligt jämställdhetsperspektiv inom handelspolitiken. Ett verktyg kan vara FN:s konvention om avskaffande av allt slags diskriminering av kvinnor, den så kallade Cedawkonventionen, som trädde i kraft redan 1980. Det är alltså 28 år sedan, men Sverige har inte tagit några direkt stora kliv framåt i frågan för att åstadkomma en förändring. Jag anser att det är dags att agera nu.

Vi inom Vänsterpartiet anser, herr talman, att Sverige inom ramen för EU och WTO måste verka för att alla förhandlingar om nya handelsavtal ska inkludera en analys av hur avtalet förhåller sig till konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor. Det är dags att Sverige för en handelspolitik som bidrar till ökad jämställdhet och som synliggör handelns konsekvenser för maktrelationerna mellan kvinnor och män. För detta behövs naturligtvis en politisk vilja men också resurser och kunskap.

På Utrikesdepartementets enhet för internationell handelspolitik saknas just dessa resurser. Jag hoppas nu att regeringen verkligen tar till sig detta, agerar kraftfullt och återkommer till riksdagen med en handlingsplan värd namnet för hur man avser att förstärka jämställdhetskompeten-

Prot. 2008/09:37
27 november

Rikets styrelse

sen inom Utrikesdepartementets enheter för handel och att det också tillförs ekonomiska resurser.

Härmed yrkar jag bifall till reservation 3 och ställer mig helt bakom reservation 1 om mål för demokratipolitiken.

Anf. 145 MIKAEL JOHANSSON (mp):

Herr talman! Jag vill börja med att hänvisa till det särskilda yttrande från Miljöpartiet de gröna som finns i betänkandet. Vi deltar inte i det aktuella beslutet om fördelningen av anslagen eftersom vårt förslag till budgetram för detta utgiftsområde inte bifölls av riksdagen förra veckan.

Vi har andra prioriteringar, och jag tänkte kortfattat redovisa de avvikelser som vi gröna har jämfört med regeringens förslag angående budgeten för 2009.

Herr talman! Miljömålsarbetet anger en struktur, kontinuitet och helhetssyn i det offentliga miljöarbetet. Det ligger även till grund för merparten av länsstyrelsernas arbete med miljöfrågor.

I den senaste utvärderingen *Miljömålen – nu är det bråttom!* anger Miljömålsrådet att en rad ytterligare åtgärder behöver vidtas för att uppnå tidigare fastställda mål och delmål samt det övergripande målet att miljöproblemen ska vara omhändertagna inom en generation. Flera av åtgärderna innebär mer arbete för länsstyrelserna. Även om regeringen skjutit fram behandlingen av utvärderingen *Miljömålen – nu är det bråttom!* på framtiden anser Miljöpartiet att det är viktigt att börja genomföra en del av deras förslag till åtgärder redan nu.

För länsstyrelsernas del föreslår vi ökade anslag med drygt 130 miljoner kronor för nästa år, 150 miljoner kronor för 2010 och 170 miljoner kronor 2011 för arbetet med miljömålen.

Den största posten avser en aktivare roll för länsstyrelserna i samhällsplaneringsfrågor. En annan stor post avser åtgärder för att nå målet Hav i balans. Ytterligare åtgärder avser miljömålen Giftfri miljö, Levande sjöar och vattendrag samt Myllrande våtmarker.

Vidare behöver länsstyrelserna utöva tillsyn över miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken och har som ett led i detta getts i uppdrag att se över befintliga tillstånd för att om möjligt skärpa kraven i tillstånden. Detta arbete kräver resurser, som inte finns. Det bör därför tillföras resurser motsvarande minst 10 miljoner kronor.

Herr talman! Jag vill sedan uppehålla mig vid det synsätt som präglar den moderatledda regeringen avseende vem som ska betala för kalaset, nämligen avgifter för djurskyddskontroller och den obligatoriska förprovningen av djurstallar. Miljöpartiet anser att det saknas skäl till att den obligatoriska förprovningen av djurstallar ska vara avgiftsfri, det vill säga att skattebetalarna ska behöva stå för fiolerna. Detta är en normal del av näringsens verksamhet och kan jämföras med till exempel avgift för bygglov i andra sammanhang. Det finns ingen anledning till att kostnaden för detta normala inslag i företagens näringsverksamhet ska bekostas av andra.

Vi föreslår därför att avgiften återinförs.

Miljöpartiet anser vidare att det finns starka skäl att behålla den nuvarande ordningen avseende djurskyddskontroller. Kommunerna ansvarar för miljötillsynen. Det finns både samordningsfördelar för myndigheterna och fördelar för företagen med att ansvaret för djurskyddskontroller

finns på samma ställe som ansvaret för miljötillsynen. När det finns problem med djurskydd finns det ofta också sociala problem, vilket också talar för att ansvaret för djurskyddskontroller bör ligga på kommunal nivå.

Vi avvisar därför regeringens aviserade ökning av anslaget på 118 miljoner kronor gällande 2009.

Miljöpartiet anser att länsstyrelserna bör få ett utökat uppdrag, däribland en samordnad roll bland annat vad gäller kartläggningar och ökad tillsyn på området mäns våld mot kvinnor samt att arbeta med bland annat fortbildningar och kunskapsutveckling inom socialtjänsten angående våldsutsatta kvinnor. Satsningen kan beräknas motsvara 10 miljoner kronor.

Herr talman! Regeringen vill inrätta ett socialt råd. Det är tänkt att agera rådgivare till regeringen i sociala frågor och sprida kunskap om forsknings- och utredningsresultat med relevans för utformning av välfärdspolitiken.

Vi menar att detta är helt överflödigt. Regeringen förbiser helt folkhälsoforskningens roll och den roll som Folkhälsoinstitutet redan har. Tar man bättre till vara denna har man en klar kompass för välfärdspolitiken.

Sist lite om EU: Svenska institutet för europolitiska studier, Sieps, initierar och bedriver forskning, utvärdering och analys av EU-politik inom områdena ekonomi, handel, statsvetenskap och juridik. Det fungerar i huvudsak som en debattklubb som producerar skrifter, håller symposier med mera. Detta kan inte anses prioriterat eller ens behövligt. Därför föreslår vi att Sieps helt avskaffas.

Sverige står nu inför ett läge att förbereda ordförandeskapet i EU. Den stora ökning av utgifterna avseende detta ordförandeskap som regeringen vill göra kan inte motivera att hela summan leder till en anslagsökning på Regeringskansliet. Det borde rimligtvis leda till omprioriteringar och vissa neddragningar inom andra verksamheter i Regeringskansliet.

Anf. 146 PER BILL (m):

Herr talman! Jag vill börja med att på hela alliansens vägnar yrka bifall till budgetförslaget och avslag på samtliga motioner. Jag ska fokusera mitt lilla anförande på anslag 4.1 om Regeringskansliet med mera. Mina alliansvänner kommer att gå in på de andra områdena mer i detalj.

Först vill jag göra en liten överblick. Vi har här och nu att diskutera utgiftsområde 1 Rikets styrelse. Jag konstaterar att på många områden har vi en ganska lika budget. Det handlar om 12,4 miljarder. Där det diffar mest är Socialdemokraternas besparing på 593 miljoner. I det mesta finns det alltså en samstämmighet mellan regeringen och oppositionen.

Men jag kan samtidigt för den enda gången i dag hålla med Berit Andnor när hon säger att det inte finns några större nyheter. Det finns inga större nyheter i oppositionens förslag, och det fanns inte heller några större nyheter under utgiftsområde 1 när regeringen presenterade sin budget. Det var ingen mediehausse kring de frågor som vi har att diskutera i dag.

Herr talman! Vi väntar på en gemensam budgetmotion från vänsterkartellen, och vi lär få vänta länge till. Om man ska travestera den lilla

Prot. 2008/09:37
27 november

Rikets styrelse

Prot. 2008/09:37
27 november

gubben som gick till skräddaren bidde det inte någon gemensam budget-motion i år heller. Det bidde inte ens en liten gemensam kappa i riksdagens betänkande – inte ens en liten gemensam vante här i KU. Det bidde faktiskt ingenting med vänsterkartellens samarbete.

Om man tittar på s. 10, där man har alla de 20 anslagen plus ytterligare ett anslag som Socialdemokraterna vill lägga till, och sedan tittar på var det finns besparingar och var det finns påplussningar ser man inte ett enda av dessa 21 områden där vänsterkartellen är överens. Det finns alltså en hel del kvar att göra.

Herr talman! Ett av de områden där det skiljer ganska mycket är Regeringskansliet. Framför allt är det Socialdemokraterna som har en besparing på ca 600 miljoner kronor där. Samtidigt passar de på att kritisera regeringen för att den inte lägger tillräckligt mycket vikt vid de utländska beskickningarna, för att det är dåligt med nyrekryteringen och för att vi håller på att förlora kompetent personal. Det är kanske lite svårt att få ihop detta med att man ska ta bort nästan två tredjedelar av den ökning som alliansen föreslår.

Herr talman! En del av ökningen beror på en viktig sak, nämligen att vi nu försöker se till att Regeringskansliet har en krishantering som verkligen är värd namnet. Det är en krishantering som jag är helt övertygad om att vi har ett mycket brett folkligt stöd för. Jag tror inte att man vill gå tillbaka till hur det var förut.

Vi vill dessutom satsa ordentligt inför EU-ordförandeskapshalvåret. Speciellt så här i finanskrisens tider tror jag att vi ska fundera över hur viktigt EU här och vilken viktig roll EU har spelat i det scenario vi har sett hittills. Det är viktigt att se till att EU-samarbetet fungerar och flyter så bra som möjligt. Men det är naturligtvis också viktigt att se till att Sverige visar sig och visar sin kompetens. Vi ska stärka varumärket Sverige under den tid vi har ordförandeskapshalvåret. Det brukar vi kunna vara överens om.

Herr talman! Låt oss gå tillbaka i tiden och titta på hur det var förra gången vi hade ett ordförandeskapshalvår. Då var det en socialdemokratisk regering. Då såg vi också en höjning av anslagen till Regeringskansliet. Det är ingenting att säga om. Däremot är problemet att den höjningen sedan inte gick ned efter ordförandeskapshalvåret. Här, herr talman, tycker jag att det är viktigt att sända signalen till regeringen att man efter ordförandeskapshalvåret bör se en minskning av anslagen. Det är inte rimligt att man får en permanent höjning av anslagen bara därför att vi har ordförandeskapshalvår då och då.

Herr talman! Det finns många andra spännande saker och många andra anslag inom utgiftsområde 1. Men dessa återkommer mina alliansvänner med alldeles snart.

Anf. 147 MIKAEL JOHANSSON (mp) replik:

Herr talman! Jag kan hålla med Per Bill om att det inte är några större nyheter i det betänkande vi har framför oss här vare sig från regeringens sida eller från något av regeringspartierna här – och för den delen inte heller från oppositionen.

Däremot tänkte jag lite grann på vad som var en nyhet för fyra år sedan, om vi nu ska göra den jämförelsen, vilket Per Bill var inne på. Jag har för mig att nyheten i konstitutionsutskottet för fyra år sedan knappast var att de borgerliga ledamöterna hade ett gemensamt budgetförslag. Det dröjde väl ett tag innan de partierna hade något gemensamt budgetförslag över huvud taget under den förra mandatperioden. Jag kanske minns fel;

jag satt inte i KU då. Men jag misstänker att det inte fanns något sådant förslag.

Per Bill står nu här och kritiserar vänsterkartellen för samma sak. Jag får väl hålla mig till de partier som har bestämt sig för att försöka bilda regering ihop, det vill säga Socialdemokraterna och Miljöpartiet. I början på oktober hade vi bestämt oss för att vi skulle göra ett sådant här försök, och pekade ut för väljarna att vi kommer att gå fram med ett gemensamt regeringsförslag. Skulle vi då ha kommit med ett gemensamt budgetförslag? Jag tror att vi möjligtvis kan vänta och se om den nyheten kommer, dock inte inför det här betänkandet. Den kanske kommer nästa höst eller våren 2010.

Jag är lite nyfiken på om den minnesgode Per Bill kan påminna sig om hur de borgerliga partierna gjorde under förra mandatperioden med ett gemensamt budgetförslag på KU:s utgiftsområde 1.

Anf. 148 PER BILL (m) replik:

Herr talman! Nästan varje år som jag har varit med, förutom en kort tid när ett av allianspartierna inte riktigt höll ihop med de andra, försökte vi såvitt jag vet varje år att skriva fram en gemensam kapp. Det var en liten ram, och sedan hade varje enskilt borgerligt parti sin budget. Men vi var överens om grunderna, och jag tror att vi var det samtliga fyra år under förra mandatperioden.

Jag gick tillbaka och tittade och såg att vi då hade hunnit ganska långt i vårt samarbete för att hitta de gemensamma strukturerna. Vi var redan klara med fokus på att så många som möjligt skulle komma i arbete. Vid den här tiden för fyra år sedan hade alliansen hunnit ganska långt i sitt arbete med att skapa en gemensam politik.

Anf. 149 MIKAEL JOHANSSON (mp) replik:

Herr talman! Per Bill anger att det skulle ha varit någon sorts gemensam kapp i KU under förra mandatperioden. Jag kan inte motsäga det; jag satt inte i KU då. Men en kapp säger knappast särskilt mycket. Den är mest till som något slags yttre som ska se bra ut eller skydda för väder och vind och annat. Det är innehållet, hjärtat och hjärnan som räknas! Det fanns inte något gemensamt KU-budgetförslag från de borgerliga partierna under förra mandatperioden. Jag kan inte tolka något annat ur Per Bills utsagor.

Ändå försöker han dra upp detta att vi, Socialdemokraterna och Miljöpartiet, inte har lyckats skapa ett gemensamt förslag som någonting dåligt. Jag tycker att det faller lite platt. Men nyheter är ju till för att skapas, och vi får väl se inför kommande år vad det blir för nyheter då.

Anf. 150 BERIT ANDNOR (s) replik:

Herr talman! Det är en stor satsning som görs på Regeringskansliet – nästan 1 miljard i ett läge där man dessutom har ett anslagssparande på ungefär lika mycket. Det är stora resurser och en prioritering. Detta prioriteras från den borgerliga regeringen framför att göra insatser för att motverka den jobbkris som vi nu ser utvecklas.

Efter omfattande församringar i a-kassan, nedskärningar på arbetsmarknadsutbildning, yrkesutbildning, lärlingsutbildning, komvux och högskole- och universitetsutbildning prioriterar regeringen att bygga ut

Regeringskansliet. Detta gör man i ett läge där man i län efter län mottar varsel. Vi har nu den värsta varselsituation som vi har haft sedan 90-talet. Ort efter ort drabbas. Fack och näringsliv står enade i sina krav på regeringen. De kräver aktivitet från regeringens sida. Enskilda människor står inför en mycket svår situation. I detta läge prioriterar den borgerliga regeringen och den borgerliga majoriteten här i riksdagen att satsa resurserna på Regeringskansliet.

Regeringen står handfallen inför jobbkrisen. Detta är vad man presterar. Det krävs starkt ledarskap, det krävs snabba insatser för att hålla uppe efterfrågan och det krävs insatser för att hindra krisens spridning. I detta läge satsar man resurserna på att bygga ut Regeringskansliet.

Är det på Regeringskansliet som de arbetslösa ska arbeta, Per Bill?

Vi socialdemokrater tycker att det är viktigare att satsa resurserna på det som kan motverka jobbkrisen, som kan förhindra att lågkonjunkturen sprider sig med de effekter detta får för enskilda människor, för orter och hela det svenska samhället.

Är det på Regeringskansliet som de arbetslösa ska arbeta, Per Bill?

Anf. 151 PER BILL (m) replik:

Herr talman! Jag börjar med att svara på det jag egentligen tror var en retorisk fråga. Nej, de ska inte jobba allihop på Regeringskansliet.

Herr talman! Det fina är att Sverige i dag har en av de mest expansiva budgetarna redan från start. Jag tror att det är två länder som redan i dag klarar EU-kommissionens förslag till krispaket, och ett av dessa två är Sverige. Vi står väl rustade i dag. Vi har sparat under goda år. Vi har amorterat på statsskulden. Vi kan göra både-och, herr talman. Vi kan både satsa på EU-ordförandeskapshalvåret och se till att vi får en riktigt bra krisfunktion i departementet och samtidigt göra en offensiv satsning för att så många som möjligt kan få behålla sina jobb.

Anf. 152 BERIT ANDNOR (s) replik:

Herr talman! Den här budgeten, som man nu försöker rubricera om på diverse sätt, är ju gjord innan finanskrisen och jobbkrisen kom och innan varslen började dugga tätt över landet. Den är gjord innan människor fick varselbeskedet i handen, Per Bill. Det är så det är.

Regeringen står handfallen. Det är som om man är ensam i öknen. Man lyssnar inte, tänker inte, vill inte. Välj vad ni vill! Den situation som vi har just nu är allvarlig. Fackliga organisationer och näringslivets företrädare kräver kraftfulla åtgärder.

Vi socialdemokrater har presenterat vårt alternativ. Vi tycker att det är viktigare att satsa på åtgärder mot jobbkrisen och mildra lågkonjunkturens verkningar. Det behövs insatser nu. Då väljer den borgerliga regeringen att satsa resurser på att bygga ut Regeringskansliet.

Har Per Bill glömt vad vi gjorde på förmiddagen? I dag har vi konstaterat att under det senaste året byggdes Regeringskansliet ut med över 240 tjänster. Det är klart att vi ska ha folk till krishantering. Det tycker vi också, men räkna bort det. Vi tycker också att vi ska satsa resurser på att vi får ett bra ordförandeskap. Men nu handlar det om att satsa ytterligare resurser på att förstärka Regeringskansliet. Det är det som den borgerliga regeringen och den borgerliga majoriteten i den här riksdagen prioriterar i stället för insatser för att motverka jobbkrisen. Det är tydligen viktigare

att satsa resurserna på Regeringskansliet. Det tycker vi socialdemokrater är en felaktig prioritering. Men, som vi har sagt tidigare, kan man inte vänta sig annat än detta av en borgerlig regering.

Anf. 153 PER BILL (m) replik:

Herr talman! Det finns en given gång för en budget. En klok budget klarar en hel del påfrestningar. Vi har en klok ordning på den svenska arbetsmarknaden där man börjar med att varsla om uppsägning. Om olyckan skulle vara framme går man sedan efter ett antal månader vidare med att verkställa dessa varsel till uppsägningar. Det är, för att citera Dagens Industri tror jag, viktigare att göra rätt än att göra fort och göra av med så mycket pengar som möjligt.

Herr talman! Vi ligger i gränslandet till en allmänpolitisk debatt skulle jag vilja säga, men det är ändå viktigt att säga att vi faktiskt har god ordning på statsfinanserna och att det finns goda möjligheter att både satsa på ett gott ordförandeskapshalvår och en bra budget. Och, herr talman, när väl budgeten är antagen finns det, om läget skulle bli ännu sämre, goda möjligheter att komma tillbaka med en tilläggsbudget, vilket inte är möjligt innan budgeten är antagen.

Anf. 154 STEFAN TORNBERG (c):

Herr talman! Tidigare talare har pratat om att det är få nyheter i detta betänkande och i budgetpropositionen i detta avsnitt. Det kan tyckas vara tryggt eftersom det här handlar om rikets styrelse och grunderna för vår demokrati. Det finns en beständighet både i det som vi är överens om, som ju är det mesta, och i de skillnader som finns.

Samtidigt tycker jag att det är angeläget att lyfta upp att vi står, och det framkommer också i budgetförslaget, inför ett par mycket spännande år. Det gäller såväl i KU som på det här området. Grundlagsutredningen är i slutfasen av sitt arbete. Beredningen av Ansvarskommitténs förslag pågår i Regeringskansliet. Sveriges Kommuner och Landsting har spännande projekt som berör utvecklingen och grunderna för vår demokrati. Jag tänker på till exempel Brytpunktsprojektet.

Därför är det angeläget att vi diskuterar de här frågorna. Demokrati är ju inte beständigt utan måste ständigt återerövas. Det är också viktigt att ha det i tanken. I förra veckan fattade vi beslut om Lissabonfördraget, och nästa år har vi ordförandeskapet i Europeiska unionen. Det handlar om att ständigt kämpa för att erövra och förnya demokratin inte bara i vårt land, inte bara i Europa utan i hela världen.

Vi står också inför ett jubileumsår 2009. Såväl konstitutionsutskottet som Justitieombudsmannen firar 200 år. Det finns också skäl att uppmärksamma riksseparationen mellan Sverige och Finland. Det är saker som också berör grunderna för vårt statsskick.

Ordföranden i utskottet tog upp presstödet i sitt inlägg. Det är en historia som har varit en följetong under den här mandatperioden såväl i kammaren som i konstitutionsutskottet ända sedan riksdagen fattade beslut i juni 2006. Det är helt rätt. Turerna har varit många i denna fråga. Jag tycker att det är rätt skönt att det både i kammaren och i det svar som regeringen har gett till EU-kommissionen finns ett klart besked om att

det beslut som riksdagen fattade i juni 2006 kommer att genomföras från den 1 januari 2009.

Det framgår klart att tidningsföretagen inte riskerar någon återbetalningsskyldighet av presstödspengarna. Det var ett mycket viktigt besked från kommissionen. Samtidigt bekräftar kommissionens svar på Sveriges försök att notifiera att det finns ett mildt ifrågasättande av presstödet som sådant och framför allt av storstadsstödet. Det kommer till ett avslut nu, men jag tror inte att turerna är slut i den här frågan. Det kan nog fortsätta ett tag till. Men det är viktigt att det beslut som fattades 2006 nu kan förverkligas.

Herr talman! Inom det här området finns också, förutom grunderna för statsskicket och demokratin, ett viktigt inslag i vårt kulturarv, nämligen det ansvar vi har för de nationella minoriteterna i vårt land. Där kan vi också se fram emot en proposition som är att vänta under våren. Jag gläder mig åt att regeringen redan nu aviserar en rejäl höjning av anslaget på det området till 2010, nästan en femdubbling.

Det är också viktigt att se att den förändringsprocess som pågår – här har jag stora förväntningar – inte bara berör mitt eget län, Norrbotten, och de sju kommuner som nu är förvaltningsområden där. Det sker nu en utveckling där man kopplar rätten till sitt eget språk och sin egen kultur till individen, oavsett var man bor i vårt land.

Av de nationella minoriteterna är ju samerna vårt urfolk med en egen myndighet. Sametinget, som under alliansregeringen har fått en klart stärkt ställning. Det är också positivt att 10 miljoner tillsätts till en fortsatt process för att man ska kunna förverkliga en sametingsbyggnad. Det finns också en ambition från regeringens sida att kunna slutföra och samla ihop mycket av det otal utredningar som har genomförts på det här området till en sameproposition, förhoppningsvis under nästa år.

Herr talman! Det finns också en otålig väntan runt om i Sverige på vad som nu händer när det gäller beredningen av Ansvarskommitténs förslag. Av budgetpropositionen framgår att i en klar majoritet av länen antingen pågår det försök med direktvalda regioner eller finns det regionala samverkansorgan. Från flera håll i landet har man också ansökt om att få bilda nya regionkommuner. Det finns en otålighet om ett besked från regeringen på det här området, både om vad som kan förverkligas och om tydliga kriterier. Vad är det som krävs för att få bilda regioner? Man efterfrågar också en tydlig tidsplan på området.

Herr talman! Med detta vill jag yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 155 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Herr talman! Utgiftsområde 1 spänner över många områden som rör demokratins hjärta. Det handlar om riksdagen, regeringen, de politiska partierna och det svenska mediasystemet. Det handlar om demokrati-forskning och skyddet för den personliga integriteten.

År 2009 blir ett viktigt år av många skäl. Det viktigaste är förstås att Sverige på nytt tar över ordförandeskapet i Europeiska unionen, en union som har vuxit med tolv stater sedan vi förra gången var ordförande, 2001. Ett framgångsrikt ordförandeskap som lägger grunden för fortsatt

Prot. 2008/09:37
27 november

Rikets styrelse

utvidgning och en tillväxtskapande, klimatvänlig politik i hela Europa är Sveriges främsta uppgift för det kommande året.

Jag måste säga att jag därför blev förvånad över Miljöpartiets budgetalternativ. Miljöpartiet, som numera påstår sig vara för Sveriges medlemskap, vill så här ett halvår före ordförandeskapet halvera Regeringskansliets budget för att kunna genomföra ordförandeskapet.

Den budgetram som finns för nästa års ordförandeskap är snarast stram. Den utgår förstås från erfarenheterna från 2001 men tar hänsyn till antalet toppmöten i Sverige och antalet medlemmar i EU. Låt mig påminna om att Miljöpartiet själva stod bakom budgetpropositionen för 2001. Då var ni ett EU-fientligt parti som ställde upp på en budgetram på totalt 835 miljoner kronor för ett ordförandeskap för 15 medlemmar. Nu påstår ni er vara för EU men kan inte godta en budgetram i ungefär samma storleksordning för 27 medlemmar. Är det seriöst? Hur tänker ni göra för att halvera ordförandeskapets budget? Berätta! Jag är faktiskt nyfiken på besked från det nya, ansvarsfulla och EU-vänliga Miljöpartiet i denna debatt.

Låt mig i det här anförandet också ta upp två andra viktiga händelser under 2009. På sätt och vis hänger de ihop. År 2009 är märkesåret för att uppmärksamma att det var 200 år sedan Finland och Sverige skildes åt – ett centralt årtal i båda våra länders historia. 200-årsminnet uppmärksammas med en rad aktiviteter som finansieras under det här utgiftsområdet.

Fram till 1809 var Sverige och Finland ett gemensamt rike med två dominerande språk: svenska och finska. Den svenskspråkiga befolkningen i det självständiga Finland har ett mycket starkt skydd för sina språkliga rättigheter, men i Sverige har vi varit alldeles för långsamma med att erkänna att vi är ett flerspråkigt land med urgamla nationella minoriteter.

Inte minst för oss i Folkpartiet liberalerna har den svenska minoritetspolitiken varit ett prioriterat område, och jag är därför mycket glad över att regeringen aviserar en minoritetspolitisk proposition under 2009, som planeras följas av mycket kraftiga anslagsökningar 2010.

Herr talman! Det är värt att göra satsningar för att värna våra fem nationella minoritetsspråk finska, samiska, meänkieli, romani chib och jiddisch och ge individer som tillhör de fem nationella minoriteterna sverigefinnar, samer, tornedalingar, romer och judar bättre möjligheter att utveckla och bevara sin egen kultur.

Av den orsaken tycker jag också att Vänsterpartiet slår in öppna dörrar när man i sitt budgetalternativ föreslår 5 miljoner i ökade anslag för 2009. Som framgår i budgetpropositionen föreslår vi i Allians för Sverige ett påslag med hela 66 miljoner från och med 2010. Det är åtta gånger mer än den nivå som gällde förra mandatperioden. Det är en historisk satsning, och den kommer att ge rejäla avtryck.

Herr talman! Med detta vill även jag yrka bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 156 MIKAEL JOHANSSON (mp) replik:

Herr talman! Jag tänkte bara försöka klarlägga för Helena Bargholtz hur seriösa vi är. Jag uppfattade att vi fick en sådan typ av fråga.

Jag har inte hävdad att regeringen ska dra ned på sin satsning på ordförandeskapet. Jag har hävdad att den inte ska leda till en anslagsökning, det vill säga att regeringen kan spara på andra områden i Regeringskansliet. Det sade jag, herr talman, och jag hoppas att jag ska kunna få dem som lyssnar på den här debatten att förstå att det var det jag menade. Jag hoppas att jag har klargjort för Helena Bargholtz att det inte alls var så som hon uppfattade det.

Anf. 157 HELENA BARGHOLTZ (fp) replik:

Herr talman! Jag får tacka Mikael Johansson för detta klargörande då och hoppas att ni ställer upp till fullo på regeringens olika aktiviteter inför ordförandeskapet.

Herr talman! Låt mig ta upp en annan sak som jag faktiskt har undrat över när det gäller Miljöpartiets budget. Det handlar faktiskt om att ni talar om att det förekom en teknisk besparing därför att ni föreslår att ansvaret för djurskyddstillsyn flyttas från länsstyrelserna till kommunerna. Det tog Mikael Johansson upp också.

Men kompenserar ni kommunerna för det här? Det innebär en ökad kostnad. Jag har inte kunnat hitta någonting sådant under ett annat utgiftsområde, nr 25. Vi har ju den statliga finansieringsprincipen, som är så viktig, det vill säga att när staten lägger på kommunerna uppgifter ska man se till att det också finns pengar till dem.

(TALMANNEN: Det är utgiftsområde 1 vi diskuterar, inte utgiftsområde 25.)

Anf. 158 MIKAEL JOHANSSON (mp) replik:

Herr talman! Jag kan svara på den principfråga som Helena ställde. Vi avser att näringen ska betala de avgifterna, som de har gjort tidigare. Det är det vi syftar till. Därför blir det ingen anslagsförstärkning till kommunerna. Det behövs inte. Det tar kommunerna ut av dem som har den här verksamheten.

Anf. 159 HELENA BARGHOLTZ (fp) replik:

Herr talman! Jag tackar för upplysningen.

Anf. 160 INGVAR SVENSSON (kd):

Herr talman! Jag blir lätt road när jag hör diskussionen om anslagen till Regeringskansliet. Jag har erfarenhet av detta från den tid jag satt i opposition. Då brukade vi i oppositionen använda olika nivåer för att spara in på Regeringskansliet, och jag ser att ett par av oppositionspartierna nu fullföljer den tekniken. För budgetnissarna i riksdagskanslierna är det intressant att försöka hitta pengar, och då är det lätt att spara in på Regeringskansliet.

Låt mig också konstatera, vilket kan vara intressant, att jag inte tror att det finns någon korrelation mellan anslagsnivåerna till Regeringskansliet och konjunkturläget. Över tid tror jag att det varit ganska oförändrat; egentligen har anslagen hela tiden varit stadigt ökande.

För övrigt anser jag, herr talman, att budgetprocessens andra steg kanske inte ska förstöras men möjligen reformeras. Eftersom talmannen är tjänstgörande för närvarande passar jag på att framföra detta. Jag satt en gång i tiden med i Riksdagsutredningen som tog fram underlaget till den nya budgetprocessen, även om inte alla detaljer togs fram just då utan kom senare. Tanken var kanske inte att vi skulle få denna något trista debatt. Slutligen blev det så att vi tar hela anslagsbeslutet och anslagsvillkoren i ett enda klubbslag. Det gör att det hela inte blir särskilt intressant eftersom man inte kan göra förändringar i budgeten. Därför är det min förhoppning att vi så småningom börjar utvärdera och reformera systemet.

Anf. 161 ANNIE JOHANSSON (c):

Herr talman! Riksdagens Öppet hus i helgen gjorde mig uppmärksam på att få vet vad konstitutionsutskottet gör och vilka ärenden vi hanterar. Det som är innehållet i det nu debatterade betänkandet, KU1 om rikets styrelse, rör centrala frågeställningar i vår demokrati. Frågeställningarna handlar om demokrati. Demokrati är inget som ska tas för givet, och de anslag vi i dag diskuterar berör detta i allra högsta grad. Vi måste värna demokratiska värden, och här spelar politiken och statliga medel roll, även om människors engagemang och påverkansmöjligheter är oändligt mycket mer betydelsefulla.

Det övergripande nya målet för demokratipolitiken är en levande demokrati där individens möjligheter till inflytande förstärks och de mänskliga rättigheterna respekteras. I detta finns en reservation från Socialdemokraterna som vill ha kvar det gamla om att folkstyrelsen ska värnas och fördjupas.

Jag har svårt att se hur det gamla demokratimålet fångar in andra centrala demokratimål. Målet för arbetet med demokrati och deltagande är att stärka individens närhet till de politiska besluten genom förbättrade möjligheter till aktivt deltagande och naturligtvis ansvarsutkrävande samt att skapa en god social sammanhållning där individens rätt till självbestämmande inte inskränks av andra individer.

Det nya demokratimålet inkluderar på så vis fler och har en större bredd än det gamla. Det nya demokratimålet handlar om mänskliga rättigheter och om att skapa en levande demokrati. I detta finns yttrandefrihet, att få rösta, att inneha förtroendeuppdrag, att människor känner att man kan påverka. Det handlar om att makten ska utgå från människorna och att varje individ ska ha makt över de beslut som rör den egna vardagen. Demokratipolitiken delas därför in i två olika verksamhetsområden, ett för demokrati och deltagande och ett som rör integritet, yttrandefrihet och rättssäker förvaltning.

I Centerpartiets och alliansregeringens kamp för att öka den enskildes trygghet, frihet och integritet på bekostnad av staten vill jag vidhålla statens ansvar att slå vakt om ett öppet samhälle, att ha de grundläggande funktionerna som skapar transparens. Funktioner och medel till våra justitieombudsmän, Datainspektionen och Justitiekanslern är därför centrala demokratiinsatser för områdena demokrati och deltagande, mänskliga rättigheter samt integritet, yttrandefrihet och en rättssäker förvaltning.

Demokrati är ett begrepp med brett innehåll beroende på vem man frågar. I denna församling är vi förmodligen rörande överens om vilka hörnstenar som är av vikt. Utskottets betänkande *Rikets styrelse*, och därmed också anslagen rörande demokrati, är väl genomarbetat och jag yrkar därför bifall till konstitutionsutskottets förslag i betänkandet.

Herr talman! Demokrati utgör kärnan, och det är av den anledningen vi alla här har fått möjlighet att ens diskutera det vi gör i dag. Staten är här en viktig aktör för att säkerhetsställa ett demokratiskt samhälle. Pengar är som vanligt inte allt men oftast en förutsättning. Folkrörelser och övriga föreningslivet, liksom enskilda människor, är viktiga aktörer i att utveckla demokratin. Staten vill här utgöra grundplåten och inte vara den som rycker undan mattan för människor och grupper av människor som vill skapa ideellt.

Vi har också en skyldighet att garantera människors fria åsiktsutbyten och rättssäkerheten i den offentliga förvaltningen samt vara vakthund för den personliga integriteten. En central och viktig roll spelar här Justitieombudsmannen, JO. När JO var på besök hos konstitutionsutskottet för någon vecka sedan fick vi höra om den ärendetillströmning som drabbat dem. För att hinna omhänderta medborgarnas klagomål är det viktigt att de får extra resurser. En del av den ökning som JO nu kommer att få möjliggör personalförstärkningar.

Herr talman! Jag kan inte låta bli att beröra Socialdemokraternas reservation till förmån för en egen hovstat för kronprinsessan. Jag tycker att det är omtänksamt av republikanerna att visa hovstaten så pass mycket intresse att en reservation i frågan är aktuell. Som rojalist tycker jag att det är ytterst viktigt att de anslag som kommer hovstaten till del fördelas på ett tillfredställande och transparent sätt samt att regeringen kontinuerligt, tillsammans med hovstaten, bedömer behovet av anslag och anslagsposter och återkommer. Organisationen för hovstaten är dock inget för riksdagen att besluta om innan tillräcklig utredning lagts fram. Därför vill vi avvakta med att uppfylla intentionerna i republikanernas motion om att ge den blivande statschefen en egen hovstat.

Herr talman! Svenska institutet för europapolitiska studier, Sieps, ska vara ett oberoende forskningsinstitut och en länk mellan den akademiska och politiska världen. En översyn har gjorts av Sieps verksamhet, och utvärderingen remissbehandlades i våras. Regeringen kunde med utvärderingen som grund i september i år besluta om en ny förordning med instruktion till Sieps. Sieps får i år ökade anslag, inte minst på grund av det stundande ordförandeskapet i EU och ett allmänt större behov av information och dialog under valrörelsen inför valet till Europaparlamentet under kommande år.

Avslutningsvis vill jag framhålla att det är viktigt med en bred och folkligt förankrad EU-debatt. Vi har som ledamöter av riksdagen ett stort ansvar att diskutera dessa frågor och skapa dialog och opinion. Sieps rapporter kan här vara ett bra underlag.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 3 december.)

Föredrogs
konstitutionsutskottets utlåtande 2008/09:KU3
Förbindelserna mellan Europeiska kommissionen och de nationella parlamenten (KOM(2008)237).

Anf. 162 BILLY GUSTAFSSON (s):

Herr talman! I det nu aktuella betänkandet om förbindelserna mellan Europeiska kommissionen och de nationella parlamenten finns stor samsyn om vilka slutsatser som kan dras. Trots det vill jag som komplement och möjligen som förtydligande till utskottets ställningstagande framföra några synpunkter.

Det problematiska är inte att de nationella parlamenten blir mer involverade i diskussioner om förslag och idéer inom Europeiska unionen. Det problematiska är i stället om det sker på ett sådant sätt att det blir oklart vilken institution som företräder Sverige i internationella förbindelser. Rollen, liksom ansvarsfördelningen mellan riksdag och regering, måste vara klar och tydlig. Riksdagens tre kärnuppgifter – vara lagstiftare, beslutsfattare om budget samt kontrollmakt – får och kan och ska inte blandas samman med regeringens uppgift att styra riket enligt regeringsformen 1 kap. 6 §. Regeringsformen 10 kap. 1 § slår fast att det är regeringen som företräder Sverige vid överenskommelse med annan stat eller stater.

Fru talman! Det finns i det här sammanhanget och med den bakgrunden anledning att vara observant på hur andra uppfattar innehållet i en direkt kommunikation mellan riksdagen och EU-kommissionen – som om Sverige förbundit sig vid en angiven ståndpunkt, trots att det inte är fallet. På samma sätt finns det anledning att observera den ordning vi har beträffande EU-dokument där riksdagens beslut ska uppfattas som preliminära och inte är rättsligt bindande. Problemet är att det finns risk för att andra uppfattar riksdagens beslut på ett sätt som vi inte avsett.

Utlåtandena är dessutom offentliga och är tillgängliga bland annat genom den så kallade IPEX-databasen. I samband med behandlingen av förslaget *Riksdagen i en ny tid* framförde vi socialdemokrater farhågor om att riksdagen fattar beslut som inte är rättsligt bindande. Visserligen har vi i EU-sammanhang diskuterat icke-papper. Det har inte alla gånger varit helt lätt att förstå vad det egentligen står för. Man kan väl också befara att icke-beslut bidrar till att öka otydligheten ut mot allmänheten och för all del också ut mot andra stater.

Nu laborerar vi med icke-papper och icke-beslut. Samtidigt sätter vi ibland upp en förvånad min och undrar över varför allmänheten undrar vad vi håller på med. Det kanske inte är så konstigt om vi har både icke-papper och icke-beslut.

Nu är det som det är, åtminstone tills vidare. Men jag tycker att det finns anledning och skäl till att vara medveten om problematiken.

Fru talman! De ändringar som trädde i kraft den 1 januari 2007 med en ny riksdagsordning skapade en mer öppen och aktiv riksdag och en mer internationellt arbetande riksdag. Det är glädjande att EU och EU-relaterade frågor numera integreras mer i riksdagsledamotens vardagliga arbetsuppgifter.

Vår hantering av EU:s grön- och vitböcker och andra strategiska dokument har gjort att riksdagen sedan den 1 januari 2007 har avgivit 27 utlåtanden och haft 15 debatter i kammaren. Dessutom har regeringen i större grad överlagt med utskotten i frågor rörande arbetet i EU.

Rent konstitutionellt är det dock viktigt att våra utlåtanden på intet sätt är konstitutionellt eller rättsligt bindande. Det framhåller också vi i KU i vårt utlåtande om kommissionens rapport, som rör relationen mellan kommissionen och de nationella parlamenten. Det är regeringen som under parlamentariskt ansvar för Sveriges talan i EU. Riksdagen har enligt regeringsformen ingen möjlighet att direkt kommunicera med EU, utan utlåtanden får ses som ett uttryck för hur riksdagen och olika partier ställer sig i aktuella frågor, utan någon som helst bindning för regeringen i ett senare skede. Däremot kan det vara en fingervisning för regeringen om riksdagsopinionen. Det kan vara en styrka för regeringen i det vidare arbetet att veta att man har ett brett stöd i riksdagen.

För mig är det dock viktigt att riksdagen spelar en central roll i hanteringen av EU-frågor. De är en viktig del av den politiska verkligheten, och det bör också avspeglas i riksdagens arbete. Riksdagen ska komma in tidigt och samtliga riksdagsledamöter bör involveras. Den nya riksdagsordningen möjliggör också att EU-dokumentet i större utsträckning än tidigare blir föremål för debatt och behandling i kammaren.

Fru talman! Sveriges riksdag måste vara öppen gentemot omvärlden och gentemot de rättssystem som Sverige är en del utav. För det krävs att man är väl insatt i såväl nationella som europeiska frågor. Med tanke på att riksdagen önskar att samhället i stort blir mer medvetet i EU-frågor och att dessa frågor blir en angelägenhet för samtliga EU-medborgare var de förändringar i riksdagens arbete som gjordes 2007 välkomna. Nu gäller det för oss ledamöter att ta vara på den möjligheten. Den nya riksdagsordningen från 2007 har bidragit till att EU-frågorna inte betraktas som något främmande och skilt från den nationella politiken utan är ett med densamma, med den skillnaden att utlåtanden enbart läggs till handlingarna.

Fru talman! En annan och mer framtida aspekt är den möjlighet som Lissabonfördraget ger parlamentariker i EU. Såväl nationella parlament som Europaparlamentet får större inflytande i beslutsprocessen med det fördrag som riksdagen godkände för precis en vecka sedan.

De nationella parlamenten får en starkare roll i och med att de kan påverka EU:s beslutsprocess direkt. De nationella parlamenten får åtta veckor på sig att pröva subsidiaritetsprincipen, närhetsprincipen, i förslag till EU-lagstiftning. Om en tredjedel av de nationella parlamenten anser att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen ska det omprövas av kommissionen. Om förslaget handlar om straffrättsliga eller polisiära frågor räcker det med en fjärdedel.

Prot. 2008/09:37
27 november

*Förbindelserna mellan
Europeiska kommissionen
och de nationella
parlamenten*

*Anslagen till Skatte-
verket, Kronofogde-
myndigheten och
Tullverket*

Om kommissionen står fast vid förslaget kan det ändå underkännas genom att antingen 55 procent av ministerrådets medlemmar eller en majoritet i Europaparlamentet anser att förslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Det är välkommet att EU:s parlamentariker och folkvalda får ett större inflytande än tidigare i den europeiska lagstiftningsprocessen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 3 december.)

16 § Anslagen till Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Tullverket

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2008/09:SkU1
Anslagen till Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Tullverket
(prop. 2008/09:1 delvis).

Anf. 164 BRITTA RÅDSTRÖM (s):

Fru talman! Skatteutskottet är sist på plan. Det gick dock snabbt på slutet att komma in på plan.

Utskottet har återigen den sedvanliga årliga debatten om anslagen till Skatteverket, tullen och Kronofogdemyndigheten. Vi socialdemokrater har i vår partimotion 2008/09:Fi270, *En ansvarsfull politik för jobb & välfärd*, gett vår syn på inriktningen av politiken.

När nu riksdagens borgerliga majoritet genom rambeslut väljer en annan inriktning av politiken än den vi förespråkar deltar vi inte i det aktuella beslutet om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 3. Jag vill ändå utveckla vår syn på verksamheten och resursbehovet hos de berörda myndigheterna. Därför lämnar vi ett särskilt yttrande samt två reservationer som innebär att riksdagen bifaller yrkandena 19 och 20 i Fi270 samt att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om Tullverkets resurser och verksamhet. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2008/09:Sk432, yrkandena 1–4, och 2008/09:Sk463, yrkandena 1–3 och 5–8.

Skattefusk och svartarbete leder till snedvriden konkurrens och riskerar att undergräva legitimiteten för den svenska välfärdsmodellen. Som ett led i kampen mot fusk anslog den dåvarande socialdemokratiska regeringen extra resurser till Skatteverket i budgetpropositionen 2006. De extra medel som anslogs gjorde det möjligt för Skatteverket att stärka sitt kontrollarbete genom att bland annat anställa mer personal. Den nuvarande regeringen väljer att inte fortsätta den påbörjade satsningen, trots att den tidigare trumpetat ut hur viktigt det är att komma åt fusk och skattesmitning. Den verkar koncentrera sig mer på att jaga så kallade bidragsfuskare och att sänka skatten för de redan välbesuttna.

Vi anser att det beslut som regeringen har fattat är felaktigt. Det försvårar möjligheten att ta krafttag mot det omfattande skattefusket, som enligt Skatteverkets skattefelskarta uppgår till 133 miljarder kronor. Vi anser att det krävs mer resurser för att bekämpa det stora problem som

det utbredda skattefusk utgör. Vi föreslog därför att Skatteverkets anslag skulle öka med 60 miljoner kronor varje år utöver regeringens förslag mellan 2009 och 2011. Vi anser också att ytterligare resurser ska anslås till Skatteverket för att förbättra den internationella skattekontrollen. Sådana utredningar är komplicerade och kräver specialkompetens. Bortfallet av skattepengar beräknas till tiotals miljarder kronor.

En annan fråga som påverkar kostnaderna för Skatteverket är utfärdandet av ID-kort. ID-kortsutredningen, som utrett frågan, drog slutsatsen att ansvaret för att utfärda allmängiltiga ID-kort bör ligga hos polisen, liksom i dag. Skatteverket menade i sitt remissvar över utredningen att polisen har den mest lämpliga kontorsstrukturen, kompetensen och tekniska utrustningen för att utfärda de nya ID-korten. Arbetet med att utfärda dem kommer att kräva mer resurser än vad regeringen avsatt i budgetpropositionen. Dessutom blir det ett glapp för dem som behöver de här korten. De kommer att finnas i ett ingenmansland innan man får korten. Det är ett glapp på ungefär ett halvår. Det blir mer arbete för Skatteverket, men inga extra resurser för att klara nya uppdrag.

Vi motsätter oss att Skatteverket från och med inkomståret 2009 inte längre ska samla in uppgifter på fysiska personers förmögenhet. Det öppnar för fusk med förmånssystemet genom att personer med stora förmögenheter kan ansöka om olika former av förmåner som i dag provas mot de sökandes inkomst och förmögenhet.

I tidigare förslag för att komma åt svartjobben har vi föreslagit att Skatteverket ska få göra oanmälda arbetsplatsbesök, skärpa de personliga kraven för F-skattsedel och se över lagen om uthyrning av arbetskraft. När arbetsgivare betalar arbetsgivaravgift till Skatteverket ska det kopplas till arbetstagaren.

Vi vill utveckla Skatteverkets förebyggande arbete. Låt Skatteverket hålla ett offentligt register som är tillgängligt via Internet för att möjliggöra enklare kontroller av oseriösa företag! Ge bidrag till småföretagare så att de kan skaffa kassaregister kopplat till kortläsare! Kom gärna med lite egna radikala förslag från borgerligheten! Vi har inte hört annat än: Att sänka skatter skapar mer jobb. Men vi har inte hört några radikala förslag om hur vi ska komma åt skattefifflet.

När det gäller Kronofogdemyndigheten utvecklade vi under våren 2007 myndighetens verksamhet i samband med att myndigheten skulle bli helt fristående från Skatteverket. Vi tyckte att Kronofogdemyndigheten skulle kunna arbeta helt självständigt och behålla partsneutraliteten i det exekutiva arbetet och att det lät sig förenas med en anknytning till Skatteverket i strategiska frågor, stöd när det gäller IT-verksamhet och administrativa stödformer.

Det fanns också en kostnadsaspekt. Myndigheten själv beräknade merkostnaden för att bli helt fri från Skatteverket till 17,5 miljoner kronor. Regeringen räknade med ett lägre belopp, om inte jag har fel 15 miljoner. Vi hävdade att det var fel att öka de administrativa kostnaderna för Kronofogdemyndigheten genom att släppa anknytningen till Skatteverket.

Våra farhågor besannades tyvärr. Kronofogdemyndigheten kommer enligt prognoser från september 2008 att överskrida sina anslag för innevarande år med 60 miljoner kronor. Följderna blir såväl nyanställningsstopp som risk för att ca 150 anställda måste sägas upp.

Fru talman! Vi socialdemokrater anser att det är mycket viktigt att Tullverket får resurser så att myndigheten även i fortsättningen kan bedriva en seriös gränskontroll och upprätthålla en närvaro i hela landet. Vi har tidigare framfört våra synpunkter genom motioner och interpellationer i kammaren med krav på ökade resurser till Tullverket och en fortsatt närvaro i hela landet. Vi har kunnat se resultat av detta opinionsarbete genom att regeringen valde att ge Tullverket extra resurser samtidigt som den kontroversiella organisationsplanen drogs tillbaka.

Det behövs ett starkt gränsskydd i hela Sverige och en bevakning av illegal införsel av främst narkotika och vapen. Dessutom måste människohandeln med kvinnor och barn bekämpas. Hamnar, lufthamnar och gränsöverskridande vägar och järnvägar måste bevakas. Spaningen har blivit allt viktigare.

Vi motsätter oss bestämt en utveckling som innebär en utarmning av de små tullplatserna i Sverige och kanske ett helt tullfritt Norrland, som utgör den största ytan av Sverige. Ett stort antal beslag visar att Norrland används flitigt för införsel av smuggelgods som narkotika, cigaretter och alkohol. Samtidigt ökar trafiken i området inte minst mot Finland. Vi anser att även Norrland måste inkluderas i kampen mot den organiserade brottsligheten och att tullen även fortsatt måste finnas närvarande med tillräckligt mycket personal och bemannade tullstationer i Norrland.

Gränsskyddet i norra Sverige bör ses över och inte skäras ned. Samtidigt måste samarbete med Norge och Finland fördjupas för att få bukt med den organiserade brottsligheten, och egenskyddet för tullpersonal bör ses över. Vi föreslår nu inga ökade resurser till Tullverket. Men vi kommer noga att följa det arbete som påbörjats om Tullverkets organisation.

Vi anser sammanfattningsvis att de förslag som framställts om Skatteverkets, Kronofogdemyndighetens och Tullverkets resurser och verksamhet i motion Fi270 *En ansvarspolitik för jobb och välfärd* och motion Sk502 ger myndigheterna bättre möjligheter att utföra sina samhällsviktiga uppdrag.

Vi anser även att det som anförts om Skatteverkets ansvar för utfärdande av ID-kort i motionerna Sk248 och Sk301 samt om Tullverkets resurser och verksamhet i motionerna Sk432 och Sk463 borde beaktas i arbetet med att utveckla myndigheternas verksamhet.

Anf. 165 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Jag kan instämma i mycket av det Britta Rådström har sagt här om Skatteverkets, Tullverkets och Kronofogdemyndighetens viktiga arbete.

Vänsterpartiets förslag till ytterligare anslag till Skatteverket och Kronofogdemyndigheten finns beskrivet i ett särskilt yttrande i betänkandet. Dessutom finns reservationer där vi beskriver verksamheten för både Tullverket och skattemyndigheten. Det är två jätteviktiga myndigheter inom skatteutskottets ansvarsområde.

Jag tänkte tala lite grann om främst Skatteverkets verksamhet. Regeringen har genomfört en rad förändringar på skatteområdet sedan år 2006. De undergräver inte bara fördelningsprofilen i skattesystemen. De medför också många gånger en komplicerad skattestruktur som Skatteverket har att hantera.

Problemet är att med många nytillkomna arbetsuppgifter och en ökad arbetsbelastning finns det kanske många gånger en obalans mellan de resurser som Skatteverket har och de arbeten som Skatteverket ska utföra. Därför har Vänsterpartiet i årets budgetmotion föreslagit att det tillförs ytterligare 40 miljoner kronor.

Vi anser att det är väldigt viktigt att kunna upprätthålla legitimitet i skattesystemet och ge Skatteverket nödvändiga resurser för att kunna bekämpa bland annat ekonomisk brottslighet. Vänsterpartiet har i separata motioner och i olika sammanhang tagit upp en rad frågor som är viktiga för att komma till rätta med skatteundandraganden, svartarbete och så vidare. En av åtgärderna är att ge Skatteverket mer resurser bland annat för att de ska kunna jobba vidare med internationellt samarbete för att komma till rätta med fusk.

Vi har också sagt att det finns all anledning att se över skatteflyktslagen som vi många gånger har tyckt varit tandlös när man släppt igenom en del upplägg som varit gjorda enbart i syfte att kunna undandra skatt och som kanske inte har varit affärsmässigt motiverade i stora koncerner. Nu har i och för sig regeringen kommit med ett bra förslag som vi har ställt oss bakom för att komma till rätta med de så kallade räntesnurrorna. Det finns också andra förslag och upplägg som man har åtgärdat. Men icke desto mindre kanske vi dessutom måste se över skatteflyktslagen.

Vi har sagt att Skatteverket måste få utökade möjligheter att göra oanmälda arbetsplatsbesök. Det ska kombineras med krav på att det ska finnas personalliggare inom fler branscher än i dag. Det är en jätteviktig fråga.

Vi har också sagt att man ska gå vidare med individuell redovisning av skatter och arbetsgivaravgifter. Vi vet att Skatteverket i dag har ett uppdrag att inom ramen för skatta.se jobba med de frågorna. Vi tycker att man kanske kan bryta ut en bransch, till exempel byggbranschen, och göra ett försök med en sådan nyordning som individuell redovisning av skatter och arbetsgivaravgifter. Det finns också en hel del andra förslag som vi har tagit upp.

Jag har träffat representanter för städbranschen i dag, en bransch som precis som byggbranschen märker att allt inte står riktigt rätt till. Det handlar om fackliga representanter, men det handlar också om representanter för arbetsgivar sidan. De menar att många av de åtgärder som jag har pratat om här är sådant som man vill se genomförda i sin egen bransch. Jag tycker att det är väldigt bra att branscherna själva tar tag i frågorna, precis som byggbranschen gjorde för drygt ett år sedan och som faktiskt har fått en hel del gehör.

Jag vet att det just nu ligger ett uppdrag i Regeringskansliet att se över möjligheten att utöka kraven på personalliggare och att göra oanmälda arbetsplatsbesök. Jag tror att uppdraget ska redovisas tidigast vid nästa halvårsskifte. Frågan är: Varför tar det så lång tid när till och med branschen och näringslivets företrädare vill ha politikernas hjälp? De vill ha stöd i lagstiftningen för att kunna gå vidare med dessa frågor.

Anf. 166 ULF BERG (m):

Fru talman! Jag yrkar bifall till skatteutskottets förslag i betänkande SkU1 gällande anslagen till Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Tullverket samt avslag på motionerna.

Prot. 2008/09:37
27 november

*Anslagen till Skatte-
verket, Kronofogde-
myndigheten och
Tullverket*

Alliansens mål för detta utgiftsområde är att säkerställa finansieringen av den offentliga sektorn och bidra till ett väl fungerande samhälle för medborgare och näringsliv samt naturligtvis motverka brottslighet.

Det är viktigt att våra myndigheter jobbar på ett effektivt och rättssäkert sätt, och Skatteverket är naturligtvis inget undantag. Skatteverket har fått nya arbetsuppgifter. Därför föreslås att ramen förstärks med 35 miljoner kronor 2009. Vidare avsätts 25 miljoner kronor extra för att arbetet med skatta.se ska kunna påskyndas. Den tjänsten ger möjlighet till förenklingar för företag men också möjlighet till effektivare skattekontroll. Det är ett mycket intressant utvecklingsprojekt som nu kan prioriteras med de tillskjutna extra resurserna.

För att ge Skatteverket möjlighet till ytterligare effektivitet för att komma till rätta med skattebortfall tillskjuts även här extra resurser, 25 miljoner kronor för 2009. Ytterligare medel tillförs också till andra uppgifter.

När det gäller Kronofogdemyndigheten ska arbetet fortgå med att underlätta för medborgare och företag att göra rätt för sig. Det känns oneligen intressant att följa den fortsatta utvecklingen nu när myndigheten står på egna ben efter skilsmässan från Skatteverket.

Tullverket har en mycket viktig uppgift i brottsbekämpningen och ska tillse att så många smugglare som möjligt uppdagas och lagförs. Flera av oss har gjort besök inom verkets område, och det är spännande att ta del av hur arbetet hela tiden utvecklas för att just hitta människor med orent mjöl i påsen.

Samtidigt som man ska bli effektivare inom nämnda område är det lika viktigt att varor kan passera vår gräns i båda riktningarna så smidigt som möjligt när det gäller vår viktiga export men naturligtvis även vår import. Därför är det glädjande att följa processen Effektiv handel, även om målet gällande andel elektroniska ärenden rörande import- och exportdeklarationer inte når upp till 100 procent. Men 97,8 procent är inte fy skam.

Tullverket tillfördes resurser i årets tilläggsbudget. Det var helt nödvändigt, det är ingen tvekan om det. Jag kan nu konstatera att det även råder samstämmighet om förslaget till ramanslag.

Även om det är glädjande att följa myndigheternas utveckling och att man alltmer ser sig som viktiga servicefunktioner för medborgare och företag, är det viktigt att man hela tiden fortsätter sitt arbete med att bli allt effektivare och att skattebetalarna får alltmer för sina satsade pengar.

Fru talman! Sin vana trogen vill Vänstern satsa mer än alliansen. Socialdemokraterna nöjer sig med ett tillskott på 60 miljoner kronor för Skatteverket. Det jag möjligen kan förundras över är att man inte vill satsa ytterligare inom alla tre områden som ligger under skatteutskottets utgiftsområde. Men kanske pengarna inte räcker ens om man är i opposition.

När Britta Rådström tar upp skattebortfallet ska vi minnas att 133 miljarder som Skatteverket har räknat fram som en möjlig siffra är ett rakt nedstigande arv från tidigare, socialdemokratiska regeringar. Det har ju gjorts väldigt mycket för att få bukt med den svarta marknaden. Det är ingen tvekan om att vi är politiskt överens i den delen, även om vi har lite olika medel. Vänstern vill ha ytterligare regler och kontroller, medan vi vill ha morötter och hushållsnära tjänster. Till och med PRO, hörde jag

i morse på nyheterna, har insett hur fantastiskt bra det är, därför att det blir betydligt billigare för en pensionär att få städning hemma av Elnas lokalvård än genom hemtjänst. Det är klart att sådant gör att människor börjar prioritera att ta det rätt väg, det vill säga med kvitto och hela den biten. Annars förstår man att när skattekilarna är höga måste man kanske tjäna 10 000 kronor för att kunna betala en faktura på 1 000 kronor. Det är klart att det är lätt gjort för en del människor att falla för frestelsen.

Vänsterpartiet vill dock satsa 40 miljoner kronor extra på Skatteverket, men man lägger hela 70 miljoner till Kronofogdemyndigheten. Min tolkning är att Vänstern innerst inne är medveten om det prekära läge som människor skulle hamna i med Vänsterpartiets ekonomiska politik. Kraftigt höjda skatter inom många områden kommer naturligtvis att svida i människors plånböcker. För många kommer risken att bli ny kund hos Kronofogdemyndigheten att vara uppenbar. Då trivs jag bättre med vår moderata devis: Man ska kunna leva på sin lön! Därför har vi sänkt skatterna för dem som har de lägsta inkomsterna.

Nu kan vi dock vara glada att oppositionens budgetförslag numera förpassats till historieskrivningarna.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslagen i skatteutskottets betänkande.

I detta anförande instämde Fredrik Schulte (m).

Anf. 167 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag var otydlig i mitt anförande. Nu ska jag vara tydlig och säga att jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation nr 2. Jag blir uppenbarligen lite förvirrad ibland.

Ulf Berg sade några lite halvtokiga saker. Han sade att Vänstern vill ha ytterligare regler och kontroller. I mitt anförande berättade jag att det är näringslivets företrädare som vill ha ytterligare regler och kontroller, för man inser att svartarbete och skatteundandragande innebär sådana ingrepp i deras verksamhet att de helt enkelt kommer att bli utslagna. De företag som vill vara vita blir helt enkelt utslagna. Det är alltså de som säger att Skatteverket måste få fler verktyg i sina händer för att kunna göra kontroller och för att kunna göra oanmälda besök. Vänstern driver frågan som ett politiskt parti, men det är ju inte Vänstern som parti som vill ha detta. Vi är förespråkare för en politik för att komma till rätta med problem. Det tycker jag är ganska viktigt att ta till sig.

Sedan var det en väldigt kufisk vändning här när det gällde Kronofogdemyndighetens verksamhet och att den skulle bero på Vänsterpartiets skattepolitik. Har Ulf Berg missat att man står inför eventuella uppsägningar inom Kronofogdemyndigheten på grund av att man fick ekonomiska problem när man skulle särskilja Kronofogdemyndigheten och Skatteverket?

Dessutom har vi ett annat förslag som gäller saneringslån.

Anf. 168 ULF BERG (m) replik:

Fru talman! Marie Engström och jag är politiskt överens om att det är otroligt viktigt att ha regler i den marknadsekonomi som i varje fall jag tror på. Det gäller att företag kan konkurrera på lika villkor. Det är natur-

ligtvis omöjligt om någon kör svart och någon vitt. Då riskerar fel företag att klara sig. Därför är det viktigt med olika former av kontroller.

Vi har varit med och infört liggare på bland annat restauranger. Det har visat sig vara mycket positivt även på andra områden. Det är ett steg som Marie Engström berörde är på gång. Jag ser också fram emot ytterligare steg i den delen.

Marie Engström ville ha svar på varför det tog tid. Skatteutskottet är kanske det utskott som har flest propositioner. Är jag rätt underrättad har de en hel del att göra på Finansdepartementet. Det tar lite tid att få fram allt. Jag hoppas verkligen också att det kommer snart eftersom det är ett effektivt sätt.

Får man fart på www.skatta.se – där man i stället för att betala in arbetsgivaravgifter i klump kan gå in på individ – kan man mycket lättare göra kontroller ute bland företagen för att se om det är rätt inbetalt.

Vänsterns politik kommer att slå mot individen. Det är min fasta övertygelse. Ska man ha 200 000 anställda till inom offentlig sektor torde det kosta 80–100 miljarder i löner. Det ska tas in via skatten och kommer att bli dyrt.

Anf. 169 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag ser med stor oro på det som händer i kommuner och landsting just nu. Det läggs en hel del varsel, inte bara i stora privata företag som vi många gånger har betraktat som säkra företag. Nu läggs också varsel inom kommuner och landsting. I mitt hemlandsting handlar det om 500 personer.

Kommunpolitiker och landstingspolitiker tvingas att gå ut med skattehöjningar för att någorlunda klara situationen. SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, påtalar också vikten av att kommunsektorn får känna sig tryggad kommande år. Kanske från 2010 och framåt är det mycket viktigt. Jag tycker inte att vi ska stå här i talarstolen och nästan raljera om detta.

Dessutom föreslår inte Vänsterpartiet 200 000 jobb i den budgetproposition vi har lagt fram. Vi föreslår 11 000 jobb för år 2009. Jag tror att de jobben kommer att landa alldeles perfekt i den ekonomiska situation som vi har hamnat i.

I övrigt märkte jag att Ulf Berg inte på något sätt berörde verksamheten inom Kronofogdemyndigheten. Det tycker jag är beklagligt. Man har hamnat i en situation som inte känns bra och som uppstod plötsligt nu i höst.

Ulf Berg har två minuter på sig att kommentera det, så varsågod!

Anf. 170 ULF BERG (m) replik:

Fru talman! Det är inte lätt att hinna med allt på två minuter. Kommuner och landsting har en tuff ekonomi. Det håller jag helt med om. Det är dock ingen nyhet. Vår finansminister sade för drygt ett år sedan att det kommer tuffa tider och att det inte var läge att sänka kommunal- och landstingsskatter. Anledningen till detta var att personalen fick bra löneavtal. Det var bra. Personalen i offentlig sektor är värd bra löner, men tillväxten klarar inte per automatik att finansiera de höjda lönerna. Då behöver man effektivisera.

Alliansens politik leder till förbättringar även för kommuner och landsting, exempelvis sänkta arbetsgivaravgifter. För Landstinget Dalarna, där jag hör hemma, är det ca 30 miljoner. För lilla Avesta kommun är det 5 miljoner – för att inte tala om fastighetsavgiften som infördes som tillför Avesta kommun 3 miljoner. De 8 miljonerna till kommunsektorn i min hemkommun skulle inte bli verklighet med Vänsterns politik.

Om Kronofogdemyndigheten sade jag i mitt anförande att när man blir en egen myndighet tar det en tid att hitta helt nya former. Inledningsvis kan man också få lite ökade kostnader, men det är något man får jobba med. Det gäller alla, både företag och statliga förvaltningar. Man måste hela tiden jobba med att effektivisera sig. Det behövs tuffa politiska beslut många gånger. Marknadsekonomi och det vi ser nu är andra mekanismer som tvingar fram saker och ting. Annars slutar det förskräckligt. Många gånger i s-styrda kommuner och landsting höjer man skatten för att lösa problemen i stället för att göra det man borde.

Anf. 171 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Om Marie var virrig måste jag ha varit ännu virrigare i mitt inlägg. Jag yrkar naturligtvis bifall till reservationerna 1 och 3. Så kan det bli när det går undan.

Det var intressant att Ulf Berg talade om att Tullverket fick extra resurser. Ja, ni kröp ju till korset till slut. Trots otaliga debatter och inlägg här ville ni inte förrän finansministern helt plötsligt en dag ändrade sig. Vi stod i en interpellationsdebatt med ministern här i våras där ni var motståndare till att Tullverket skulle få mer pengar. Men till slut förstod till och med han att det var nödvändigt efter oerhört många protester.

Jag lyssnade lite kort på en tidigare debatt där man debatterade rikets styre. Där framkom det att man i fjol stärkte upp Regeringskansliet med 240 personer. Nu ska det stärkas upp ytterligare. Jag trodde att ni förespråkade att man skulle ta bort folk. Det här ska jämföras med möjligheterna för Skatteverket, kronofogden och tullen att anställa fler. Det är en ganska intressant reflexion som man kan göra.

Ulf Berg vet mycket väl vad vi tycker om hushållsnära tjänster. Det blir intressant att se vad den nya propositionen som kommer i veckan kan innebära. Låt mig också kommentera det som man såg på tv i morse om PRO. Hade de svart hemtjänst tidigare eftersom de fick vita arbeten nu via hushållsnära tjänster? Det kan man fundera över.

Jag återkommer när det gäller kontroll av svartarbete.

Anf. 172 ULF BERG (m) replik:

Fru talman! Det var inte så att PRO hade svart hemhjälp, utan man hade kommunal hemhjälp. Jag hoppas att den sköts enligt lagens bokstav. Däremot hade man insett att hushållsnära tjänster var effektivt för pensionärernas plånböcker. Det är därför vi har infört det. Jag hoppas att detta ytterligare kommer att se till att vi får en vit sektor.

Det är inte alltid man ska ha kontroller och liknande för att få ned svartarbeten. Det är också viktigt att vi har bra idéer här i Sveriges riksdag och ser till att det blir morötter. Hushållsnära tjänster är ett bra exempel på det. Jag har varit ute och besökt några som är livrädda för Socialdemokraternas politik. De kan i stort sett peka ut vilka fastigheter som

numera har en vit hemtjänst eller hushållsnära tjänster som helt plötsligt har blivit vita. Det är tack vare en morot.

När det gäller tullen är det väl ingen tvekan om att alliansens ledamöter i skatteutskottet hade synpunkter på Tullverket. Vi hade en del kreativa lösningar. Jag tror att min kollega Jörgen Johansson hade en av de mer kreativa. Nu blev det inte så, utan pengarna kom fram.

Vi förde naturligtvis en intern debatt i frågan eftersom vi ansåg att man hade budgeterat fel. Det medgav också alliansregeringen eftersom man kom med en tilläggsbudget på 50 miljoner kronor. Den ligger kvar även för 2009.

Jag vill nog påstå att det även var internt eget arbete och inte bara Socialdemokraternas tal.

Anf. 173 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Den enda idé som har kommit fram när det gäller att göra svarta jobb vita är ju hushållsnära tjänster. Något annat har ni inte kommit med ännu.

Marie Engström nämnde i sitt anförande olika exempel som oanmälda kontroller och personalliggare inom fler branscher. Det är oerhört bra.

Jag har inte träffat städare, men byggbranschen – arbetsgivare och fack. De har varit väldigt tydliga med att man inte har någonting emot detta. Tvärtom. Man bejakar det. Byggarbetsgivarna vet ju hur mycket svartarbete som förekommer.

Alla de nya uppgifterna för Skatteverket att kolla upp innebär att de behöver mer resurser. Det är därför vi föreslår mer resurser än vad ni har gjort.

Moderaternas mantra är att man ska leva på sitt arbete. Säg det till den som är varslad och kommer att bli arbetslös och ska leva på halva lönen! Det kommer naturligtvis att drabba kommunerna rakt av när det gäller skatteintäkter. Man kommer ju att få mycket mindre skatteintäkter.

Sänkta arbetsgifter när det gäller att anställa ungdomar har gett stor-företaget McDonalds åtskilliga miljoner i ytterligare vinst. Det tycker vi inte är särskilt rättvist.

Nu pratar vi framför allt om anslaget till Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten. Vi hade en debatt i våras om anslaget till kronofogden vid skilsmässan. Skulle man få mer pengar för att klara administrationen? Det visar sig att de går 60 miljoner över budget i år. Om jag kommer ihåg rätt hade regeringen lagt till 15 miljoner och sade att det inte skulle bli något problem. 150 personer kan bli arbetslösa.

Anf. 174 ULF BERG (m) replik:

Fru talman! Betyder det, Britta Rådström, att det vi har hört om er budgetering för Kronofogdemyndigheten är felaktig? Vi ligger faktiskt på samma nivå rammässigt. Jag har lite svårt att ta åt mig av kritiken.

I så fall är det Vänsterpartiet som ska ha kredit för de 70 extra miljonerna. Alliansen, Socialdemokraterna och Miljöpartiet ligger på samma nivå, såvitt jag kan förstå.

Som jag sade tidigare kan det uppstå kostnader när man blir en ny myndighet och ska börja rigga egna system, även om vi har fattat beslut om att det ska vara en viss samordning med stödfunktioner. Jag konstate-

rar att alliansen och Socialdemokraterna har en samsyn när det gäller budgeten, om jag inte har missförstått det alldeles.

Jag hoppas förstås, apropå RUT, att det snart ska bli ROT. Det är ett av de alternativ som finns. Jag tror att det är ett bra sätt. Det var väl en alliansregering för länge sedan som införde det. Jag tror att det tillsammans med till exempel den nya regeln om F-skatt gör att det blir betydligt lättare att kontrollera i framtiden. För att man ska få de här skatteenedsättningarna krävs kvitton. Det kommer att gynna det hela, precis som hushållsnära tjänster har gjort.

Visst är det mycket vi kan göra och mycket som återstår.

Som gammal polis kan jag konstatera att när det gäller rattfyllerister hittar polisen ungefär lika många på ett år som det kör på en dag. Det är många som inte hittar allt.

Skatteverket kommer inte heller att hitta allt eftersom det är så mycket fel.

Anf. 175 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Fru talman! Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Tullverket är tre myndigheter som är knutna till skatteutskottet. Det är myndigheter som har en viktig roll i samhället.

Jag ska belysa Skatteverket och Tullverket då det är de myndigheterna som kanske främst har varit i fokus och är i fokus i de reservationer som finns i betänkandet.

Fru talman! En förutsättning för att Välfärds-Sverige ska fungera är att alla drar sitt strå till stacken. Skattefusk och svartjobb undergräver vår välfärdsmodell samtidigt som det snedvrider konkurrenssituationen i landet.

Det är alltså viktigt att Skatteverket aktivt arbetar med att beivra skattefusk och svartjobb. Regeringen arbetar aktivt med att skapa regelverk på område efter område för att få bort det här fusket. I går fattade vi till exempel beslut där möjligheten att göra mindre nogräknade affärer undanröjdes. Det innebär en beräknad skattevinst i storleksordningen 6 miljarder kronor om året.

Andra åtgärder som omvänd momsskyldighet för byggsektorn och avdrag för hushållsnära tjänster är åtgärder som genomförts för att minska svartjobben. Ytterligare åtgärder bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Fru talman! Skatteverket får under nästa år en höjd ekonomisk ram om 116 miljoner kronor. I den förstärkningen ingår extra resurser för att bekämpa svartjobb.

Oppositionen, i form av Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, för en så kallad korkpolitik i den här frågan. Oavsett hur mycket regeringen föreslår, föreslår man mer.

Retoriken förefaller viktigare än innehållet i politiken.

I en reservation framhåller Socialdemokraterna att man i regeringsställning stärkte Skatteverkets kontrollarbete genom extra anslag som regeringen nu inte vill fortsätta med. Det man inte säger är att satsningen uttalat gällde för en kortare tidsperiod för att kunna göra en snabb personalväxling då många anställda skulle pensioneras inom Skatteverket. Det var alltså inte någon långsiktig satsning.

Prot. 2008/09:37
27 november

*Anslagen till Skatte-
verket, Kronofogde-
myndigheten och
Tullverket*

Det alliansregeringen nu har gjort är alltså inte att ta bort det anslag som den tidigare regeringen beslutade om utan bara följa det gamla beslutet, vilket innebär en avveckling av anslaget. Därför framstår den socialdemokratiska synen på det här området som något underlig.

Fru talman! Det intressanta är att vi alla här i kammaren är överens om att åtgärderna mot svartjobb måste intensifieras. Det vore ändå intressant att göra en analys av bakgrunden till den värderingsglidning som trots allt har skett inom den svarta ekonomin under det senaste decenniet. Här är jag övertygad om att eftergivenheten hos tidigare regeringar väger tungt.

Fru talman! Tullen har diskuterats mycket under året. Förändringarna inom tullen, behovet av mer ekonomiska resurser och förmågan att stoppa inflödet av alkohol vid gränsen har varit de tunga diskussionsämnen.

Oppositionen krävde under våren extra resurser till tullen. Regeringen anslog i tilläggsbudgeten mer än dubbelt så mycket som oppositionen ansåg behövdes. I den budget vi nu behandlar föreslås resursförstärkningar med drygt 78 miljoner kronor. Det innebär att satsningen på det nya klareringssystemet kan gå vidare. Även förändringsarbetet i övrigt kan gå vidare. Klareringssystemet är alltså förtullningen av ut- och ingående varor.

Då just förändringsarbetet var en stor fråga under våren vill jag mot bakgrund av inriktningen i några motioner kommentera några punkter.

Vårt ansvar, i den här församlingen, är att se till att verksamheter bedrivs på effektivast möjliga sätt, alltså att varje skattekrona hanteras rätt. I dagens läge innebär det inte att det ska stå gubbar och gummor vid Sveriges gränser. Tullen måste arbeta smartare för att nå de resultat som vi politiker vill se.

Jag vill betona att förändringsarbetet inom tullen måste gå vidare, men kanske i lugnare takt än vad ekonomin inom Tullverket tidigare krävde. Det mål som tullen har satt upp för sitt förändringsarbete är imponerande. Samhällsnyttan i tullens arbete ska öka med 100 procent. 80 procent av de identifierade kriminella nätverken ska slås ut, och minst 80 procent av varuflödet ska vara kvalitetssäkrat.

På det senare området kan vi se ett första steg genom förändringen av fartygsklareringen, där ny teknik och nya arbetsformer har inneburit att åtta personer som har varit lokaliserade i olika delar av landet nu har ersatts av tre personer placerade på Arlanda.

Utifrån kundperspektivet har en mycket tydlig kvalitetsförbättring skett samtidigt som säkerheten har stärkts. Kunderna i detta fall representerar hela landet.

80 procent av klareringen är i dag automatisk, och 20 procent sker fortfarande manuellt.

Jag är övertygad om att många har åsikter om en sådan här förändring. Samtidigt måste vi fråga oss: Vad är uppdraget? Hur använder vi varje skattekrona? Var uppnår vi bästa resultat för samhället?

Fru talman! En bra och effektiv tullverksamhet måste samarbeta med andra myndigheter på ett okomplicerat sätt för att nå de bästa resultaten. Tullen, polisen, Skatteverket och Kustbevakningen arbetar i dag ihop på ett bra sätt, men det måste bli bättre.

Olika regionindelningar för de olika verken försvårar arbetet, och förhållandet att Kustbevakningen i dag finns under sex olika politikområden bidrar inte till en effektivitet. Här måste en förändring ske.

Jag konstaterar att generaldirektörerna för såväl Skatteverket som Tullverket anser att de klarar verksamheten med nu anslagna medel.

Oppositionens vilja att anslå än mer ser jag som ett tecken på att man vill genomföra ett hårdare kontrollsamhälle.

Tullens verksamhet och vår gemensamma vilja att stoppa den illegala införseln av öl, vin och sprit vid våra gränser är inte bara en fråga för tullen. Här krävs domstolar som vågar döma efter de intentioner som lagstiftaren har haft. Här krävs en lagstiftning som är hållbar även vid exempelvis vänskapsleveranser och så vidare. Allt löses alltså inte genom ökade anslag, utan här gäller det att se helheten och också agera utifrån att nå mål för helheten.

I det särskilda yttrandet tas frågan om regionalpolitiska hänsyn upp. Jag har förståelse för frågan, men jag måste ändå betona att det framstår som något udda att placera en tullgubbe vid gränsen där inga tullbara varor och ingen illegal införsel finns. Det synsättet fullföljer knappast ambitionen att varje satsad krona ska göra största nytta. För att uppnå regionalpolitisk hänsyn fordras troligen andra åtgärder än att man styv-nackat hävdar att tullgubben ska vara där.

Frågan om trafficking, eller människohandel, tas också upp i det särskilda yttrandet som en fråga i tullsammanhang, trots att det inte är en tullfråga då den inte ingår i tullens ansvarsområde. Jag håller däremot med om synpunkterna som framförs där om behovet av att komma åt människohandeln på ett effektivt sätt. Men det måste i dag ske via det samarbete som främst byggs upp mellan tullen, polisen men förmodligen också Kustbevakningen. Huvudansvaret för denna verksamhet – det gäller att betona det – ligger på polisen.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut.

Anf. 176 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag har några frågor till Jörgen Johansson. Jag fick inget svar från Ulf Berg tidigare. Det handlar om ID-korten. När Skatteverket svarade på remissen om de nya ID-korten ville man att polisen skulle ha hand om det. Det kom också utredaren fram till.

Sedan Svensk Kassaservice slutade utfärda ID-kort i april 2008 har många människor, särskilt utländska medborgare, haft stora svårigheter att skaffa ID-kort. Det påverkar naturligtvis deras vardagsliv när det gäller att kunna ta ut pengar, sätta in pengar och lösa ut pengar. Det är oacceptabelt att regeringen på detta sätt, trots att problemet har uppmärksamats med interpellationer här i riksdagen, har låtit tiden gå och ännu inte tagit fram ett fungerande sätt att utfärda ID-kort. Ett sådant ska komma först till sommaren. Så vi har ett stort glapp här.

Jag skulle därför vilja veta om Jörgen Johansson inte tycker att det ska ligga kvar hos polisen.

Jag håller med om att det ska vara ett samarbete mellan olika myndigheter. Det tycker jag är en självklarhet. Jag vet tullstationer i olika delar av landet som redan har utvecklat detta samarbete. Det förekommer, men det måste utvecklas.

Prot. 2008/09:37
27 november

*Anslagen till Skatte-
verket, Kronofogde-
myndigheten och
Tullverket*

Jag känner rätt väl till hur det är vid gränsen vid tullstationen i Haparanda i Norrbotten. Där passerar oerhört mycket trafik. Tullgumman där har det inte lätt, och det behövs absolut en tullstation. Trafiken har accelererat i och med till exempel Ikea. Det kommer ryssar, finnar, människosmugglare och andra smugglare in via gränsen i Haparanda. Det är därför klart att det behövs en tullstation där, och den behöver, som jag ser det, utökas.

Att Kustbevakningen finns under sex olika politikområden är vansinnigt.

Anf. 177 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Vad gäller ID-korten ökar anslaget med 21 miljoner kronor inledningsvis nästa år. Sedan ökar det fortlöpande med 10 miljoner kronor om året. Frågan finns faktiskt med i budgeten inför nästkommande år.

När det gäller tullen i Haparanda och så vidare kan jag säga att den diskussion och det förändringsarbete som skedde för i stort sett ett år sedan och som presenterades i januari från tullen innebar en livlig debatt, bland annat här i kammaren. Jag reste runt i landet, från Lernacken vid bron nere i söder, via Karlshamn, Karlskrona och upp till Haparanda och diskuterade med tullare.

Jag har förståelse för den oro som då präglade verksamheten. Det var en oro som sedan försvann i och med att man tillförde detta extra anslag för att få en lugnare förändringstakt.

Samtidigt måste vi ha klart för oss att såväl tullen i Haparanda som tullen i Malmö, tullen i Karlskrona och så vidare måste inse att vi måste modernisera, att vi måste följa utvecklingen i världen i övrigt och att vi måste följa hur buset utvecklar verksamheten eftersom de är effektiva, och det gäller att hänga med i denna utveckling. Därför ser jag det inte som självklart hur lösningarna blir.

Jag vet att man i dag från Tullverkets styrelse arbetar mycket dialogbaserat med verksamheter och har ett Norrlandspaket för tullens verksamhet. Sedan handlar det om hur man gör placeringarna i detta sammanhang och vilken teknik man använder och så vidare. Här går det nämligen att använda mycket teknik som tullen på exempelvis den finska sidan gör. Jag tror att vi har mycket att ta till oss av den utveckling som man har just i Finland på det området.

Anf. 178 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Det var därför som jag också sade att det i Tullverkets arbete måste finnas ett utökat samarbete med både Norge och Finland. Vår längsta gräns är mot Norge, men den finska gränsen är också oerhört lång.

Tullen själv säger att man vill satsa mer på det som man kallar för spaning och brottsförebyggande arbete, alltså att man har lite koll på buset, som Jörgen Johansson talade om. Det är klart att tullen måste lägga upp sitt arbete på det sätt som de anser är bäst och ger mest effektivitet. Vi kan ju ingenting om deras arbete. Vi kan bara tycka utifrån att det är bra eller dåligt eller att de behöver mer resurser och lyssna på människor som finns i verksamheten.

Oron har lagt sig ett tag. Men det kommer nya organisationsförslag framöver. Ska det inte presenteras något efter jul som berör tullen? Jag tror att det är så.

Kustbevakningen är intressant, och den talar vi inte så ofta om just därför att den ligger inom flera politikområden. Kustbevakningen har dragits ned otroligt mycket och finns knappt längre annat än på ett fåtal ställen runt om i landet. Vi kanske borde ha en ordentligare genomgång av hur Kustbevakningen är uppbyggd och hur vi vill att den ska se ut i framtiden. Jag tycker att den bör förstärkas. När det gäller Norrlandskusten har man dragit ned mycket på Kustbevakningen jämfört med hur man hade det tidigare. Jag vet inte om Ulf Berg känner till det också. Men det kanske är för att det är så utspritt som det är svårt att få grepp om det.

Jag har en sista kommentar. Jörgen Johansson sade att vi tillförde pengar till Skatteverket bara under några år. Men vad vet han om vad vi hade tillfört om vi hade suttit vid makten nu? Det går inte att förutspå. Men att vi värnar om Skatteverket, Tullverket och kronofogden är säkert.

Anf. 179 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Nej, Britta Rådström, allt är en gåta beträffande oppositionens politik!

Den debatt som förts – det är därför som jag tar fram detta med tullgubbar och tullgummor – har mer präglats av personen, tullgubben, som står vid vägen och tittar på varje bil som passerar. Det är inte så smugglingen och införseln i dag sker. Därför måste man ha mer sofistikerade arbetsmetoder.

När det gäller den interna organisationen har man haft en dialog, och man har gått ut med erbjudanden till personalen och bland annat frågat vilka som vill gå i förtidspension. 144 personer har accepterat det, vilket innebär att man sparar närmare 140 miljoner. Hela förändringsarbetet är i dag dialogbaserat. Det är nu på ett helt annat sätt än det var i diskussionen för ett år sedan.

Det sker ett samarbete med våra grannländer, både via den internationella tullorganisationen och mellan de länder som är anslutna till Schengenavtalet. Norgegränsen har varit ett problem – Norge är ju inte ett EU-land – så det har varit förhandlingar. Norska tullen måste uppfylla vissa krav för att Norge ska kunna ses som ett EU-land trots att Norge inte är det. Där har Sverige varit pådrivande gentemot kommissionen som har gått med på en förändring under förutsättning att Norge klarar kraven. Tullen i Norge säger att de arbetar på detta och att de kommer att klara kraven. Jag tror att den frågan löses.

Sedan gäller det Kustbevakningen. Som jag sade i mitt anförande ser jag ett problem med organisations- och regionindelningar och med Kustbevakningens situation – att man nu lyder under sex olika politikområden. Här måste det ske en förändring så att man får en effektivare verksamhet. Det gäller då inte bara tullen utan även regionaliseringen beträffande skatteverk, polis och så vidare.

Anf. 180 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Vi har kommit till den årliga spännande debatten om anslagen till Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Tullverket. Det är alltid lika spännande. Jag tror att det för min del är sjunde gången som

jag är med och diskuterar detta. Marie Engström har kanske varit med om ännu fler debatter om just denna punkt.

Jag tror att det vid en titt på Myndighets-Sverige är väldigt viktigt att konstatera att både Skatteverket och Tullverket är två av de av medborgarna allra mest uppskattade myndigheterna när det gäller tillgänglighet och tillmötesgående. När vi diskuterar de meningsskiljaktigheter som finns ska vi nog ha i minnet att det är otroligt lite klagomål i förhållande till vad det skulle kunna vara när det gäller dessa båda myndigheter.

Man kan väl också konstatera att Skatteverket har genomfört en datorisering som nog saknar motstycke jämfört med andra myndigheter i det här landet. Beträffande den 24-timmarsservice som man i nästan alla frågor i praktiken kan få från Skatteverket finns det mycket lite i övrigt att önska. Men det betyder inte att det inte finns problem. Det finns säkert människor som känner sig illa behandlade, och i olika frågor kan man ha olika bedömningar.

Också det förhållandet att ungefär 99 procent av de skatter som Skatteverket varje år debiterar betalas in visar på en effektivitet i organisationen som helhet. Siffran är något år gammal, så den har kanske förändrats något till följd av den olyckliga omständigheten att det är väldigt många betalningsanmärkningar när det gäller det som vi i går diskuterade, nämligen trängselskatten. Det är många som inte betalar in trängselskatten. Det påverkar statistiken, så för att kunna göra en jämförelse måste trängselskatten tas bort i sammanhanget.

När det gäller trängselskatten är vid det här laget 125 miljoner kronor som inte betalats in, och när det gäller antalet beslut i Skatteverket handlar det om ungefär 10 miljoner. I fråga om trängselskatten handlar det om 80–90 miljoner om året. Det är alltså, som ni här hör, helt befängt att detta ska påverka.

Jag tror också att det är viktigt att se att det är få myndigheter som har genomgått så enorma förändringar som Tullverket och skattemyndigheten under senare år har genomgått.

När jag kom in i riksdagen diskuterades här i kammaren till exempel – och detta gjordes också, på förslag från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet – frågan om att av regionalpolitiska skäl flytta ut hanteringen av vanliga inkomstdeklarationer till Luleå och andra orter. Det var mycket bra gjort. Men den delen – alltså personliga deklarationer som Skatteverket sysslat med – har till följd av olika förenklingar minskat väldigt mycket. Det har gjort att man kunnat friställa personal.

Vi vet ju att generaldirektören Mats Sjöstrand vill göra helt andra prioriteringar, vilket jag tror är väldigt klokt. Framför allt gäller det då den internationella ekonomiska brottsligheten som ju liksom slår in över landet. Där behövs det mer resurser. Tack och lov har vi kommit ifrån många av rutingöromålen!

Till exempel när det gäller det som kallas för organiserad brottslighet – Mats Sjöstrand brukar tala om servicetjänster – behövs det väldigt många insatser också av personligt slag. Det är inte längre bara fråga om att sitta vid en dator och titta på vad det nu kan vara.

Jag vill inte bli för polemisk i det här fallet, men på en punkt reagerar jag en smula på det som Britta Rådströms sade. Det gäller då synen på tullen. Tullen har ju också genomgått väldigt stora förändringar. Framför allt EU-medlemskapet har resulterat i tre mycket omfattande omorganisat-

ioner och geografiska förändringar. De gjordes åren 1995, 1998 och 2004. Jag tror att det är effekterna, resultatet, av dessa som vi nu ser. Vi tycker inte att hela landet täcks in. Men enligt mitt förmenande är tullen på väg att få en kostym som är anpassad till den verklighet som vi under de närmaste åren kommer att leva i – en helt annan ekonomisk verklighet också för tullen.

Fru talman! Jag vill avsluta mitt anförande med att säga att jag hade hoppats att det inte skulle vara några reservationer som det yrkades bifall till. Fru talmannen vet från föregående mandatperiod att jag städse har hävdat att det är ett okynne av oppositionen, för vår del under förra mandatperioden, att yrka bifall till alla de olika reservationerna när man vet utgången. Det gäller inte bara gentemot medierna. Det gäller ju också att förstå vilka frågor som regeringen kan falla på.

Anf. 181 LENNART SACRÉDEUS (kd):

Fru talman! Först ber jag att få yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och därmed avslag på reservationerna.

Jag tror inte att det är fel att säga att de tre statliga verk som vi i dag talar om präglas av en ny förvaltningskultur. Sedan flera år är arbetets inriktning inte minst det förebyggande. Det handlar därmed inte främst om att invänta att fel begås och om att då slå till med all den styrka som respektive verk har och som förseelsen kräver. Det handlar i stället, fru talman, minst lika mycket, eller kanske ännu mer, om att på ett konstruktivt sätt underlätta för medborgarna när det gäller att handla rätt och att göra rätt för sig.

Med stort förtroende ska medborgare kunna vända sig till statliga myndigheter för information och vägledning så att det inte blir fel. Myndigheterna hör till demokratins viktiga infrastruktur och är därmed oundgängliga för alla rättsstater.

Fru talman! I grund och botten finns det i denna kammare mellan samtliga sju partier en bred samsyn kring betydelsen av att ha fungerande skatteverk, kronofogdemyndighet och fungerande tullverk.

Skillnaderna i budgetsammanhang är inte alltför stora. Alliansregeringen stödd av Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna i skatteutskottet föreslår ett ramanslag för Skatteverkets del om lite drygt 6 306 miljoner kronor, för Kronofogdemyndigheten om lite drygt 1 617 miljoner kronor och för Tullverket om 1 535 miljoner kronor.

Socialdemokraterna vill öka ramanslaget för Skatteverket med totalt 60 miljoner kronor. Det är inte oviktiga pengar, men satt i relation till hela budgeten är det mindre än 1 procent. Satt i relation till ramanslaget för samtliga tre myndigheter är det en skillnad i budgeten på ungefär 0,65 procent.

Vänsterpartiets extra budgetanslag för Skatteverket handlar om 40 miljoner kronor, eller ungefär knappt 0,7 procent, och för Kronofogdemyndigheten ytterligare 70 miljoner kronor. Det innebär att Vänsterpartiet för de tre myndigheterna tillsammans vill anslå 110 miljoner mer än regeringen. Det är lite drygt 1 procent mer.

Jag vill inte frångå den betydelsen av de här pengarna, men det är inte så stora skillnader mellan de olika sidorna.

Prot. 2008/09:37
27 november

Anslagen till Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Tullverket

Jag vill påminna om de förstärkningar som alliansregeringen föreslår och som vi i skatteutskottet definitivt tillstyrker. Skatteverket har fått ökade uppgifter till följd av ny lagstiftning, och regeringen föreslår därför att anslaget varaktigt ökas med 35 miljoner kronor från och med 2009. Vi föreslår även att Skatteverkets anslag för 2009 förstärks med 25 miljoner kronor för den webbaserade tjänsten skatta.se, som tidigare nämnts i debatten.

Skatteverkets anslag förstärks ytterligare med 25 miljoner kronor för nästkommande år för att intensifiera insatserna mot svartarbete och för att samarbeta med andra länder i syfte att följa skatteplaneringsaktiviteter. För samma ändamål, konstaterar vi i skatteutskottet, beräknas anslaget ökas i förhållande till beräkningen i vårpropositionen med 25 miljoner kronor för både 2010 och 2011. Vidare i denna uppräknings av utökningar föreslås Skatteverkets anslag för 2009 att ökas med 21 miljoner kronor engångsvis och 10 miljoner varaktigt för arbetet med ID-kort till personer som är folkbokförda i Sverige.

Vad gäller Tullverket föreslås en ökning med 50 miljoner kronor för 2009 och ytterligare 50 miljoner för 2010 och 2011 i förhållande till beräkningen i vårpropositionen. Förstärkningen ska möjliggöra en fortsatt utveckling inom områdena effektiv handel och brottsbekämpning.

Vidare föreslår vi att Tullverkets anslag ökas med 25 miljoner kronor 2009 för arbete med Customs Trade System, moderniseringen av tullkodex. För 2010 och 2011 beräknar regeringen att anslaget ökas med 25 miljoner respektive 35 miljoner kronor i förhållande till vad som beräknades i vårpropositionen.

Fru talman! Det är kanske inte alltför inspirerande att nämna summa efter summa och addera samman detta, men jag vill på detta sätt markera att vår finansminister, alliansregeringen och vi i skatteutskottet har varit måna om att det tillförs extra medel till de här tre väldigt viktiga myndigheterna. De har en särskild roll för att upprätthålla en konkurrens som är sjyst, ärlig och konkurrensneutral i den bemärkelsen som Ulf Berg nämnde i ett av replikskiftena. Man ska inte vinna kontrakt, man ska inte vinna avtal genom att man fuskar, utan det ska löna sig i vårt land att vara ärlig.

Fru talman! Vi är näst intill eniga om anslaget. Det skiljer på ett antal tiondelar, eller 1 procent. Men med anslaget på dryga 9 miljarder kronor tycker jag att vi med gott samvete kan säga att Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten har resurser för att utföra en oundgänglig och central funktion i vårt samhälle.

Anf. 182 HELENA LEANDER (mp):

Fru talman! Om sanningen ska fram är jag alldeles för hungrig för att hålla någon lång utläggning, men lyckligtvis behövs det inte heller. Vi har fått höra många kloka inlägg som gett en fyllig bakgrund till de beslut som vi ska fatta. Jag tror att det står ganska klart för dem som eventuellt orkat lyssna, som sitter någonstans och tittar, att vi alla tycker att det här är tre väldigt viktiga myndigheter som fyller en viktig funktion i vårt samhälle.

Det är några smärre skillnader i exakt hur stora anslag vi vill ha. Från Miljöpartiets sida har vi tidigare lyft fram behovet av ökade resurser till Tullverket för att upprätthålla brottsbekämpningen och inte minst motverka den illegala alkoholinförseeln. Nu har regeringen faktiskt tillfört mer pengar till Tullverket, vilket jag noterar med glädje och därför inte har några förslag till ytterligare förstärkningar. Inte heller vad gäller de andra myndigheterna har jag några förslag till förstärkningar. Vi ser att Skatteverket har fått mer pengar för att arbeta mot bland annat skattefusk.

Från oppositionens sida kan vi ibland bli lite otåliga och tycka att det kanske inte händer så mycket, i alla fall inte tillräckligt snabbt. Men jag tycker att det här är en bra början. Sedan får vi se, när de här pengarna har fått verka, om det finns behov att återkomma med mer pengar.

Samma sak är det vad gäller Kronofogdemyndigheten. Det är ett bekymmersamt läge just nu med hotande uppsägningar. Även där kan det finnas behov att följa verksamheten för att se hur det går och kanske återkomma i senare budgetar, vad vet jag! Men så som dagsläget ser ut tycker jag att vi faktiskt med gott samvete kan stödja förslaget.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 3 december.)

17 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Proposition
2008/09:68 Yrkeshögskolan

Motion
2008/09:Fi9 av Lars Ohly m.fl. (v) Ytterligare åtgärder mot lågkonjunkturen (väckt enligt 3 kap. 13 § riksdagsordningen med anledning av händelse av större vikt)

Kulturutskottets betänkande
2008/09:KrU1 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Trafikutskottets betänkande
2008/09:TU3 Transportstyrelsen och dess verksamhet

Försvarsutskottets utlåtande
2008/09:FöU3 Strategi för en konkurrenskraftig europeisk försvarsindustri

Socialförsäkringsutskottets betänkanden
2008/09:SfU5 Sänkta socialavgifter m.m.
2008/09:SfU6 Vissa socialförsäkringsfrågor

Prot. 2008/09:37
27 november

Anslagen till Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Tullverket

18 § Anmälan om interpellation

Anmälades att följande interpellation framställts

den 27 november

2008/09:162 Samhällets stöd vid vårdnadstvister

av *Lennart Axelsson* (s)

till statsrådet Maria Larsson (kd)

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 2 december.

19 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställts

den 27 november

2008/09:311 Inga ID-kort för utländska medborgare våren 2009

av *Laila Bjurling* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2008/09:312 Svenskt stöd för stängning av Guantánamolägr

av *Kalle Larsson* (v)

till statsrådet Tobias Billström (m)

2008/09:313 Djurskydd i Kina

av *Birgitta Ohlsson* (fp)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2008/09:314 Puntlands pirater och politiska lösningar

av *Ameer Sachet* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:315 Dyr tandvårdsreform för psykiskt sjuka

av *Lennart Axelsson* (s)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2008/09:316 Socialt företagande

av *Krister Örnfjäder* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 2 december.

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 27 november

2008/09:264 Asylprocessen

av *Hans Backman* (fp)

till statsrådet Tobias Billström (m)

**2008/09:280 Anknytningsinvandring och åtgärder mot familjesplitt-
ring**

av *Chatrine Pålsson Ahlgren* (kd)

till statsrådet Tobias Billström (m)

2008/09:281 Utvisningar till Kongo-Kinshasa

av *Sven Bergström* (c)

till statsrådet Tobias Billström (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 2 december.

21 § Kammaren åtskildes kl. 19.16.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl. 13.57,
av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.55,
av talmannen därefter till och med 15 § anf. 162 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om kompletteringsval till försvarsutskottet.....	1
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
4 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	2
5 § Hänvisning av ärende till utskott	3
6 § Ändringar i vallagen m.m.	3
Konstitutionsutskottets betänkande 2008/09:KU4	3
(Beslut fattades under 12 §.)	3
7 § Ändrad verksamhetsform för delar av Vägverket och Banverket	3
Trafikutskottets betänkande 2008/09:TU4	3
Anf. 1 INGEMAR VÄNERLÖV (kd)	3
Anf. 2 HANS STENBERG (s)	4
Anf. 3 PETER PEDERSEN (v).....	5
Anf. 4 KARIN SVENSSON SMITH (mp)	6
Anf. 5 MAHMOOD FAHMI (m).....	7
Anf. 6 HANS STENBERG (s) replik.....	9
Anf. 7 MAHMOOD FAHMI (m) replik	9
Anf. 8 HANS STENBERG (s) replik.....	9
Anf. 9 MAHMOOD FAHMI (m) replik	9
Anf. 10 PETER PEDERSEN (v) replik	9
Anf. 11 MAHMOOD FAHMI (m) replik	10
Anf. 12 PETER PEDERSEN (v) replik	10
Anf. 13 MAHMOOD FAHMI (m) replik	11
Anf. 14 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	11
Anf. 15 MAHMOOD FAHMI (m) replik	11
Anf. 16 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	11
Anf. 17 MAHMOOD FAHMI (m) replik	12
Anf. 18 PER LODENIUS (c).....	12
Anf. 19 PETER PEDERSEN (v) replik	13
Anf. 20 PER LODENIUS (c) replik.....	14
Anf. 21 PETER PEDERSEN (v) replik	15
Anf. 22 PER LODENIUS (c) replik.....	15
Anf. 23 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	15
Anf. 24 PER LODENIUS (c) replik.....	16
Anf. 25 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	16
Anf. 26 PER LODENIUS (c) replik.....	17
Anf. 27 HANS STENBERG (s) replik.....	17
Anf. 28 PER LODENIUS (c) replik.....	18
Anf. 29 HANS STENBERG (s) replik.....	18
Anf. 30 PER LODENIUS (c) replik.....	18
(Beslut fattades under 12 §.)	19
8 § Avveckling av Stängselnämnden	19
Trafikutskottets betänkande 2008/09:TU6	19

(Beslut fattades under 12 §.).....	19
9 § Migration.....	19
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2008/09:SfU2	19
Anf. 31 MAGDALENA STREIJFFERT (s)	19
Anf. 32 KALLE LARSSON (v).....	22
Anf. 33 BODIL CEBALLOS (mp)	26
Anf. 34 MIKAEL CEDERBRATT (m).....	28
Anf. 35 KALLE LARSSON (v) replik.....	31
Anf. 36 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik	32
Anf. 37 KALLE LARSSON (v) replik.....	32
Anf. 38 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik	33
(forts. 11 §).....	33
Ajournering.....	33
Återupptagna förhandlingar	33
10 § Frågestund.....	34
Anf. 39 TREDJE VICE TALMANNEN	34
<i>Åtgärder mot arbetslösheten inom byggsektorn</i>	<i>34</i>
Anf. 40 THOMAS ÖSTROS (s).....	34
Anf. 41 Finansminister ANDERS BORG (m).....	34
Anf. 42 THOMAS ÖSTROS (s).....	34
Anf. 43 Finansminister ANDERS BORG (m).....	35
<i>Gemensamma stimulansåtgärder inom EU</i>	<i>35</i>
Anf. 44 MIKAELA VALTERSSON (mp).....	35
Anf. 45 Finansminister ANDERS BORG (m).....	35
Anf. 46 MIKAELA VALTERSSON (mp).....	36
Anf. 47 Finansminister ANDERS BORG (m).....	36
<i>Elever med sällsynta diagnoser</i>	<i>36</i>
Anf. 48 LARS-IVAR ERICSON (c)	36
Anf. 49 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	37
Anf. 50 LARS-IVAR ERICSON (c)	37
Anf. 51 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	37
<i>Krisen på finansmarknaden och bostadslånen</i>	<i>38</i>
Anf. 52 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	38
Anf. 53 Finansminister ANDERS BORG (m).....	38
Anf. 54 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	38
Anf. 55 Finansminister ANDERS BORG (m).....	39
<i>Betygsliknande omdömen från årskurs 1</i>	<i>39</i>
Anf. 56 MATS PERTOFT (mp).....	39
Anf. 57 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	39
Anf. 58 MATS PERTOFT (mp).....	40
Anf. 59 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	40
<i>Förtidspensionärers återgång till arbete.....</i>	<i>40</i>
Anf. 60 INGE GARSTEDT (m).....	40
Anf. 61 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	41
Anf. 62 INGE GARSTEDT (m).....	41
Anf. 63 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	41

<i>Funktionshindrades möjligheter att studera</i>	41
Anf. 64 ROSITA RUNEGRUND (kd).....	41
Anf. 65 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	42
Anf. 66 ROSITA RUNEGRUND (kd).....	42
Anf. 67 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	42
<i>Det nya sjukförsäkringssystemet</i>	43
Anf. 68 SIW WITTGREN-AHL (s).....	43
Anf. 69 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	43
Anf. 70 SIW WITTGREN-AHL (s).....	43
Anf. 71 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	43
<i>Avhoppen från gymnasiet</i>	44
Anf. 72 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	44
Anf. 73 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	44
Anf. 74 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	45
Anf. 75 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	45
<i>Regeringens politik för jobbkrisen</i>	45
Anf. 76 MIKAEL DAMBERG (s).....	45
Anf. 77 Finansminister ANDERS BORG (m)	46
Anf. 78 MIKAEL DAMBERG (s).....	46
Anf. 79 Finansminister ANDERS BORG (m)	46
<i>Lissabonfördraget</i>	47
Anf. 80 ANNA KINBERG BATRA (m)	47
Anf. 81 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	47
Anf. 82 ANNA KINBERG BATRA (m)	47
Anf. 83 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	48
<i>Varsel för unga med tillfälliga arbeten</i>	48
Anf. 84 AGNETA GILLE (s)	48
Anf. 85 Finansminister ANDERS BORG (m)	48
Anf. 86 AGNETA GILLE (s)	49
Anf. 87 Finansminister ANDERS BORG (m)	49
<i>Omställningsstöd till arbetslösa</i>	49
Anf. 88 DAN NILSSON (s).....	49
Anf. 89 Finansminister ANDERS BORG (m)	50
Anf. 90 DAN NILSSON (s).....	50
Anf. 91 Finansminister ANDERS BORG (m)	50
<i>Anslag till högre utbildning</i>	51
Anf. 92 MATILDA ERNKRANS (s).....	51
Anf. 93 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	51
Anf. 94 MATILDA ERNKRANS (s).....	51
Anf. 95 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	52
<i>Regler för gränspendlare mellan Sverige och Danmark</i>	52
Anf. 96 ULF NILSSON (fp)	52
Anf. 97 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	52
Anf. 98 TREDJE VICE TALMANNEN.....	53
11 § (forts. från 9 §) Migration (forts. SfU2)	53

Anf. 99	MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik	53
Anf. 100	MIKAEL CEDERBRATT (m) replik	53
Anf. 101	MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik	54
Anf. 102	MIKAEL CEDERBRATT (m) replik	54
Anf. 103	BODIL CEBALLOS (mp) replik	55
Anf. 104	MIKAEL CEDERBRATT (m) replik	55
Anf. 105	BODIL CEBALLOS (mp) replik	55
Anf. 106	MIKAEL CEDERBRATT (m) replik	56
Anf. 107	SOLVEIG ZANDER (c)	56
Anf. 108	MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik	58
Anf. 109	SOLVEIG ZANDER (c) replik	58
Anf. 110	MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik	59
Anf. 111	SOLVEIG ZANDER (c) replik	59
Anf. 112	BODIL CEBALLOS (mp) replik	60
Anf. 113	SOLVEIG ZANDER (c) replik	60
Anf. 114	BODIL CEBALLOS (mp) replik	61
Anf. 115	SOLVEIG ZANDER (c) replik	61
Anf. 116	KALLE LARSSON (v) replik	62
Anf. 117	SOLVEIG ZANDER (c) replik	62
Anf. 118	KALLE LARSSON (v) replik	63
Anf. 119	SOLVEIG ZANDER (c) replik	63
Anf. 120	ULF NILSSON (fp).....	63
	(forts. 13 §).....	66
Ajournering.....		66
Återupptagna förhandlingar		66
12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....		
	KU4 Ändringar i vallagen m.m.	66
	TU4 Ändrad verksamhetsform för delar av Vägverket och Banverket.....	67
	TU6 Avveckling av Stängselnämnden	67
13 § (forts. från 11 §) Migration (forts. SfU2)		67
Anf. 121	LARS GUSTAFSSON (kd)	67
Anf. 122	MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik	69
Anf. 123	LARS GUSTAFSSON (kd) replik	69
Anf. 124	MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik	70
Anf. 125	LARS GUSTAFSSON (kd) replik	70
Anf. 126	BODIL CEBALLOS (mp) replik	71
Anf. 127	LARS GUSTAFSSON (kd) replik	71
Anf. 128	BODIL CEBALLOS (mp) replik	72
Anf. 129	LARS GUSTAFSSON (kd) replik	72
Anf. 130	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m).....	73
Anf. 131	KALLE LARSSON (v) replik	76
Anf. 132	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	77
Anf. 133	KALLE LARSSON (v) replik	77
Anf. 134	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	78
Anf. 135	BODIL CEBALLOS (mp) replik	78
Anf. 136	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	79

Anf. 137	BODIL CEBALLOS (mp) replik	79
Anf. 138	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	80
Anf. 139	MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik	80
Anf. 140	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	81
Anf. 141	MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik	82
Anf. 142	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	82
	(Beslut skulle fattas den 3 december.)	83
14 §	Rikets styrelse	83
	Konstitutionsutskottets betänkande 2008/09:KU1	83
Anf. 143	BERIT ANDNOR (s)	83
Anf. 144	MARIANNE BERG (v)	85
Anf. 145	MIKAEL JOHANSSON (mp)	87
Anf. 146	PER BILL (m)	88
Anf. 147	MIKAEL JOHANSSON (mp) replik	89
Anf. 148	PER BILL (m) replik	90
Anf. 149	MIKAEL JOHANSSON (mp) replik	90
Anf. 150	BERIT ANDNOR (s) replik	90
Anf. 151	PER BILL (m) replik	91
Anf. 152	BERIT ANDNOR (s) replik	91
Anf. 153	PER BILL (m) replik	92
Anf. 154	STEFAN TORNBERG (c)	92
Anf. 155	HELENA BARGHOLTZ (fp)	93
Anf. 156	MIKAEL JOHANSSON (mp) replik	94
Anf. 157	HELENA BARGHOLTZ (fp) replik	95
Anf. 158	MIKAEL JOHANSSON (mp) replik	95
Anf. 159	HELENA BARGHOLTZ (fp) replik	95
Anf. 160	INGVAR SVENSSON (kd)	95
Anf. 161	ANNIE JOHANSSON (c)	96
	(Beslut skulle fattas den 3 december.)	97
15 §	Förbindelserna mellan Europeiska kommissionen och de nationella parlamenten	98
	Konstitutionsutskottets utlåtande 2008/09:KU3	98
Anf. 162	BILLY GUSTAFSSON (s)	98
Anf. 163	ANNIE JOHANSSON (c)	99
	(Beslut skulle fattas den 3 december.)	100
16 §	Anslagen till Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Tullverket	100
	Skatteutskottets betänkande 2008/09:SkU1	100
Anf. 164	BRITTA RÅDSTRÖM (s)	100
Anf. 165	MARIE ENGSTRÖM (v)	102
Anf. 166	ULF BERG (m)	103
Anf. 167	MARIE ENGSTRÖM (v) replik	105
Anf. 168	ULF BERG (m) replik	105
Anf. 169	MARIE ENGSTRÖM (v) replik	106
Anf. 170	ULF BERG (m) replik	106
Anf. 171	BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik	107
Anf. 172	ULF BERG (m) replik	107
Anf. 173	BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik	108

Anf. 174	ULF BERG (m) replik.....	108	Prot. 2008/09:37
Anf. 175	JÖRGEN JOHANSSON (c).....	109	27 november
Anf. 176	BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik.....	111	
Anf. 177	JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	112	
Anf. 178	BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik.....	112	
Anf. 179	JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	113	
Anf. 180	GUNNAR ANDRÉN (fp)	113	
Anf. 181	LENNART SACRÉDEUS (kd)	115	
Anf. 182	HELENA LEANDER (mp).....	116	
	(Beslut skulle fattas den 3 december.).....	117	
17 §	Bordläggning.....	117	
18 §	Anmälan om interpellation	118	
19 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	118	
20 §	Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	119	
21 §	Kammaren åtskildes kl. 19.16.....	119	

Tryck: Elanders, Vällingby 2008